

ALANYA

3-4-5 MAYIS
2018

ULUSLARARASI FİLOLOJİ SEMPOZYUMU

*International Symposium
on Philology*

SEMPOZYUM ÖZET KİTAPÇIĞI

ASOSCONGRESS 2018 CONFERENCE ABSTRACTS

EDİTÖR

Dr. Öğr. Üyesi Muhammed ZİNCİRLİ

ISBN: 978-605-2132-29-6

#asoscongress

www.asoscongress.com

IV. ULUSLARARASI FİLOLOJİ SEMPOZYUMU ÖZET KİTAPÇIĞI

ISBN: 978-605-2132-29-6

Yayın Yönetmeni

Muhammet Özcan

Yayın Editörü

Dr. Öğr. Üyesi Muhammed ZİNCİRLİ

Kapak Tasarımı

Bülent Polat

Erişime Açıldığı Tarih

09.05.2018

Asos Yayınevi

1.baskı

Adres: Çaydaçıra Mah. Hacı Ömer Bilginoğlu Cad. No: 67/2-4/MERKEZ/ELAZIĞ

Telefon: 0532 643 75 23

Mail Adresi: asos@asosyayinlari.com

Web: www.asosyayinlari.com

Instagram: <https://www.instagram.com/asosyayinevi/>

Facebook: <https://www.facebook.com/asosyayinevi/>

Twitter: <https://twitter.com/Asosyayinevi>

Özet kitapçığında yayınlanan tüm bildiriler Sobiad tarafından indekslenmiş, İntihal.net tarafından benzerlik denetiminden geçirilmiştir.

Sempozyum Onursal Başkanı

Alanya Alaaddin Keykubat Üniversitesi Rektörü
Prof. Dr. Ahmet Pınarbaşı

Sempozyum Düzenleme Kurulu Başkanı

Prof. Dr. Nadir İlhan

Sempozyum Düzenleme Kurulu

Prof. Dr. Leyla Harputlu

Doç. Dr. Özcan Bayrak

Doç. Dr. Serdar Yavuz

Doç. Dr. Sebahattin Devecioğlu

Doç. Dr. Ahmet Nusret Bulgurcuoğlu

Dr. Öğretim Üyesi Ahmed Aldyab

Dr. Öğretim Üyesi Bahar Öcal Apaydın

Dr. Öğretim Üyesi Hüsamettin Karataş

Dr. Öğretim Üyesi Nacide Uysal

Dr. Öğretim Üyesi Seda Taş

Dr. Öğretim Üyesi Yavuz Uysal

Arş. Gör. Serdar Arslan

Arş. Gör. Nuri Çelikel

Arş. Gör. Kemal Sür

Arş. Gör. Nazlı Türker

Bilim Kurulu

Prof. Dr. Abdulkadir Baharçiçek

Prof. Dr. Abdullah Soysal

Prof. Dr. Adnan Çelik

Prof. Dr. Ahmet Ağca

Prof. Dr. Ahmet Aksın

Prof. Dr. Ahmet Buran

Prof. Dr. Ahmet Yatkın

Prof. Dr. Aleksandra Vranes

Prof. Dr. Ali Özdemir

Prof. Dr. Ali Tilbe

Prof. Dr. Ali Yılmaz Gündüz

- Prof. Dr. Anaid Donabedian Inalco
Prof. Dr. Ayhan Aydın
Prof. Dr. Ayşe Banu Karadağ
Prof. Dr. Bahri Ata
Prof. Dr. Belkacem Boumahdi
Prof. Dr. Belkıs Özkara
Prof. Dr. Bünyamin Akdemir
Prof. Dr. Bünyamin Aydın
Prof. Dr. Canan Çetin
Prof. Dr. Candalene J. McCombs
Prof. Dr. Cemal Avcı
Prof. Dr. Cemile Hesenzade
Prof. Dr. Choi Han - Woo
Prof. Dr. Cihan Işıksan
Prof. Dr. Daoud Djefafla
Prof. Dr. David Carr
Prof. Dr. Elena Oganova
Prof. Dr. Elif Yüksel Oktay
Prof. Dr. Emre Erol
Prof. Dr. Ercan Alkaya
Prof. Dr. Erica H. Gilson
Prof. Dr. Erol Asiltürk
Prof. Dr. Eva Agnes Csato
Prof. Dr. Fadime Suata Alpaslan
Prof. Dr. Flera Sayfulina
Prof. Dr. Füsün Ataseven
Prof. Dr. Füsün Çınar Altıntaş
Prof. Dr. Gülay Budak
Prof. Dr. Gwendolyn Alexander
Prof. Dr. H. Birsen Hekimoglu-Örs
Prof. Dr. Hacer Tor
Prof. Dr. Haluk Emiroğlu
Prof. Dr. Hasan Tutar
Prof. Dr. Hasan Onat
Prof. Dr. Himmet Karadal
Prof. Dr. Hocine Boukara

- Prof. Dr. Işıl Uluçam Wegmann
Prof. Dr. İ. Gülsel Sev
Prof. Dr. İbrahim Kavaz
Prof. Dr. İbrahim Kocabaş
Prof. Dr. İbrahim Örnek
Prof. Dr. İbrahim Solak
Prof. Dr. İlhan Genç
Prof. Dr. İsmail Bakan
Prof. Dr. İsmail Bekçi
Prof. Dr. İpek Deveci Karakoç
Prof. Dr. Joachim Klose
Prof. Dr. Kathleen Malu
Prof. Dr. Kazuyuki Nagai
Prof. Dr. Kemal Şenocak
Prof. Dr. Khalil Awda
Prof. Dr. Kim Hyo Joung
Prof. Dr. Liptai Kalman
Prof. Dr. Ljiljana Markoviç
Prof. Dr. Lubov Kopanitsya
Prof. Dr. Mahmut Tekin
Prof. Dr. Mashood Baderin
Prof. Dr. Mehmet Akif Özdoğan
Prof. Dr. M. Ali Kırman
Prof. Dr. Mehmet Arslan
Prof. Dr. Mehmet Dursun Erdem
Prof. Dr. Mehmet Nuri Gömleksiz
Prof. Dr. Mehmet Özkarcı
Prof. Dr. Mehmet Tıraş
Prof. Dr. Mohammed Hardan Ali
Prof. Dr. Moheddin Bananeh
Prof. Dr. Mukadder Boydak Ozan
Prof. Dr. Mukadder Erkan
Prof. Dr. Mustafa Arslan
Prof. Dr. Mustafa Bulat
Prof. Dr. Mustafa Çevik
Prof. Dr. Mustafa Safran

- Prof. Dr. Mustafa Taşlıyan
Prof. Dr. Nabeel Madallah Hamad Al-Obaidi
Prof. Dr. Nadir İlhan
Prof. Dr. Nassıra Hedjerassi
Prof. Dr. Orhan Çoban
Prof. Dr. Olena Ivanovska
Prof. Dr. Pınar Süral Özer
Prof. Dr. Recep Dikici
Prof. Dr. Roberto Veraldi
Prof. Dr. Sabahat Bayrak Kök
Prof. Dr. Sanjin Kodric
Prof. Dr. Semra Güney
Prof. Dr. Sedat Cereci
Prof. Dr. Serap Çabuk
Prof. Dr. Serpil Ağcakaya
Prof. Dr. Sevil Mehdiyeva
Prof. Dr. Süleyman Cem Şaklanlı
Prof. Dr. Süleyman Uysal
Prof. Dr. Sven Tarp
Prof. Dr. Şevki Özgener
Prof. Dr. Tofiq Abdülhasanli
Prof. Dr. Tahir Akgemci
Prof. Dr. Tahir Balcı
Prof. Dr. Tarık Özcan
Prof. Dr. Tetsuya Sato
Prof. Dr. Tom Schoeneman
Prof. Dr. Viktoria Serzhanova
Prof. Dr. Yavuz Taşkiran
Prof. Dr. Woo Chan Duck
Prof. Dr. Zeynep Hatunoğlu

Doç. Dr. Ahmet Akkaya
Doç. Dr. Ahmet Kara
Doç. Dr. Ahmet Talimciler
Doç. Dr. Altan Doğan
Doç. Dr. Ayşe Nazlı Ayyıldız Unnu

- Doç. Dr. Besir Mustafayev
Doç. Dr. Beyhan Zabun
Doç. Dr. Beyhan Kanter
Doç. Dr. Bülent C. Tanrıtanır
Doç. Dr. Burçin Cevdet Çetinsöz
Doç. Dr. Cemal İyem
Doç. Dr. Duygu Kızıldağ
Doç. Dr. Dündar Alikılıç
Doç. Dr. Elmas Şahin
Doç. Dr. Emel Bahar
Doç. Dr. Emin Çelebi
Doç. Dr. Erdal Arlı
Doç. Dr. Elmira Memmedova Kekeç
Doç. Dr. Esra Birkan Baydan
Doç. Dr. Fatih Arslan
Doç. Dr. Fatih Kanter
Doç. Dr. Fatih Mehmet Öcal
Doç. Dr. Fatih Özek
Doç. Dr. Fatma Nur Yorgancılar
Doç. Dr. Ferit İzci
Doç. Dr. Funda Kızıler Emer
Doç. Dr. Gadir Bayramlı
Doç. Dr. Gulnara Kanbarova
Doç. Dr. Gül Kayalidere
Doç. Dr. Güldane Araz Ay
Doç. Dr. Güler Tozkoparan
Doç. Dr. Halil Tokcan
Doç. Dr. Haluk Pınar
Doç. Dr. Hasan Güner Berkant
Doç. Dr. Hatice Hicret Özkoç
Doç. Dr. Hüseyin Köksal
Doç. Dr. İbrahim Ethem Taş
Doç. Dr. İbrahim Işıtan
Doç. Dr. İrina Pokrovskaya
Doç. Dr. İhsan Erdem Sofracı
Doç. Dr. Kader Sürmeli

- Doç. Dr. Kemal Erol
Doç. Dr. Kürşat Çelik
Doç. Dr. Lübüb Çimpoeş
Doç. Dr. Mahmut Yardımcıoğlu
Doç. Dr. Mehmet Sarı
Doç. Dr. Lütfiye Özdemir
Doç. Dr. Mary Beth Schaefer
Doç. Dr. Muhittin Kapaşahin
Doç. Dr. Murat Elmalı
Doç. Dr. Mehmet Ak
Doç. Dr. Mustafa Karabulut
Doç. Dr. Mustafa Kısakürek
Doç. Dr. Mutlu Deveci
Doç. Dr. Nazile Abdullazade
Doç. Dr. Nazmi Özerol
Doç. Dr. Necdet Yaşar Bayatlı
Doç. Dr. Nesrin Deliktaşlı
Doç. Dr. Nevin Özdemir
Doç. Dr. Nevzat Yüksel
Doç. Dr. Nurullah Ulutaş
Doç. Dr. Nusret Göksu
Doç. Dr. Olca Sürgevil
Doç. Dr. Onur Köksal
Doç. Dr. Özcan Bayrak
Doç. Dr. Özlem Demirel Dönmez
Doç. Dr. Salih Yeşil
Doç. Dr. Sare Şengül
Doç. Dr. Saffet Kartopu
Doç. Dr. Sebahattin Devecioğlu
Doç. Dr. Seçil Fettahlıoğlu
Doç. Dr. Selçuk Balı
Doç. Dr. Selahattin Kaymakçı
Doç. Dr. Sibel Cengiz
Doç. Dr. Sibel Kılıç
Doç. Dr. Sibel Üst Erdem
Doç. Dr. Şafak Kaypak

Doç. Dr. Tamer Budak
Doç. Dr. Tarana Khalilova Ahmed Gizi
Doç. Dr. Tuba Büyükbeşe
Doç. Dr. Tudora Arnaut
Doç. Dr. Turan Akkoyun
Doç. Dr. Türkan Erdoğan
Doç. Dr. Ümran Türkyılmaz
Doç. Dr. Ünal Taşkın
Doç. Dr. Yegane Çağlayan
Doç. Dr. Yılmaz Karadeniz
Doç. Dr. Yusuf Şahin
Doç. Dr. Yücel Ayriçay
Doç. Dr. Yüksel Gögebakan
Doç. Dr. Zeki Coşkuner

Dr. Öğretim Üyesi Adnan Altun
Dr. Öğretim Üyesi Ahmet Çiçekler
Dr. Öğretim Üyesi Ahmet Turan Sinan
Dr. Öğretim Üyesi Arif Selim Eren
Dr. Öğretim Üyesi Bahadır Köksalan
Dr. Öğretim Üyesi Bahar Öcal Apaydın
Dr. Öğretim Üyesi Banu Tanrıöver
Dr. Öğretim Üyesi Bekir Kayabaşı
Dr. Öğretim Üyesi Bengü Hırlak
Dr. Öğretim Üyesi Beyzade Nadir Çetin
Dr. Öğretim Üyesi Birol İpek
Dr. Öğretim Üyesi Burcu Özge Özaslan Çalışkan
Dr. Öğretim Üyesi Dilek Pembece
Dr. Öğretim Üyesi Duygu Koçak
Dr. Öğretim Üyesi Ebru Onurlubaş
Dr. Öğretim Üyesi Evrim Mayatürk Akyol
Dr. Öğretim Üyesi Fadime Tosik Dinç
Dr. Öğretim Üyesi Fahri Kılıç
Dr. Öğretim Üyesi Fikret Birdişli
Dr. Öğretim Üyesi Gökçen Şahmaran Can
Dr. Öğretim Üyesi Gülsüm Vezir Oğuz

- Dr. Öğretim Üyesi Hakan Yalap
Dr. Öğretim Üyesi Hikmet Maraşlı
Dr. Öğretim Üyesi Hüsamettin Karataş
Dr. Öğretim Üyesi İbrahim Görücü
Dr. Öğretim Üyesi İdil Tuncer Kazancı
Dr. Öğretim Üyesi İzzet Taşar
Dr. Öğretim Üyesi Kürşat Yusuf Aytaç
Dr. Öğretim Üyesi Mehmet Levent Erdaş
Dr. Öğretim Üyesi Lütfi Alıcı
Dr. Öğretim Üyesi Lütfiye Özaydın Akyol
Dr. Öğretim Üyesi Mehmet Gürlek
Dr. Öğretim Üyesi Mehmet Yalçın Yılmaz
Dr. Öğretim Üyesi Mehmet Yılmaz
Dr. Öğretim Üyesi Mustafa Uğraş
Dr. Öğretim Üyesi Nacide Uysal
Dr. Öğretim Üyesi Nilüfer Alimen
Dr. Öğretim Üyesi Nurhodja Akbulaev
Dr. Öğretim Üyesi Ömer Tuğrul Kara
Dr. Öğretim Üyesi Özlem Yaşar Uğurlu
Dr. Öğretim Üyesi Ramazan Yirci
Dr. Öğretim Üyesi Recep Özdemir
Dr. Öğretim Üyesi Sara Onur
Dr. Öğretim Üyesi Seçil Eda Kartal
Dr. Öğretim Üyesi Seda Taş
Dr. Öğretim Üyesi Selcen Kök
Dr. Öğretim Üyesi Sezgin Demir
Dr. Öğretim Üyesi Tahir Çelikbağ
Dr. Öğretim Üyesi Tuncay Yavuz Özdemir
Dr. Öğretim Üyesi Türkan Askerova
Dr. Öğretim Üyesi Yavuz Haykır
Dr. Öğretim Üyesi Yavuz Uysal
Dr. Öğretim Üyesi Yeliz Mohan Bursalı
Dr. Öğretim Üyesi Zafer Kahraman

İÇİNDEKİLER

“Dilimiz ve Edebiyatımız Bağlamında Hamzanâme Metinleri”	7
"Eşikteki" Çeviri Geleneği: Karşı Koyulan "Batılılaşma" Sürecinde Varolan Çeviri Gerçekleri	9
19. Yüzyıl Yunan ve Türk Romanında Kadın Algısı: Leandros (1834) ve Taaşşuk-i Talât ve Fitnat (1872)	10
19. Yüzyıla Ait Bazı Cönklerde Bağlama Gruplarının İmlası Üzerine Bir İnceleme.....	11
1947 Bölünme Sonrası Göçün Pakistan-Hindistan Toplumu Üzerindeki Etkisi: “Khuda Ki Kasım” Örneği	12
Adanalı Ziyâ'nın Mensur Yazılarından “Bir Yolcunun Gördükleri” ve Düşündürdükleri.....	13
Ahmet Hamdi Tanpınar'ın Saatleri Ayarlama Enstitüsü Adlı Romanındaki Kültürel Öğelerin Arapçaya Çevirilerinin Ere Odaklı Kuram Işığında İncelenmesi	14
توظيف المكلة الفطرية في طرق تعليم اللغة العربية في	15
Ahmet Midhat Efendi'nin "Fenni Bir Roman Yahut Amerika Doktorları" Adlı Romanı'nda Yer Alan Batı Kökenli Sözcükler Üzerine Bir İnceleme	15
Altın Dal'daki Ağaç Ruhunun Mitolojideki İzleri	16
Altyazılı Videoların Özgün Araç Olarak Yabancı Dil Sınıflarında Kullanımı	17
Analysis Of Narrative Programs In Literary Texts As Part Of Semiotics Of Translation: Analysis Of Turkish Translations Of A Short Story From Semiotics Of Translation Point Of View	18
Analysis Of Sonnet 154 In The Light Of Semiotic Analysis	19
Antalya İli İbradı İlçesinde Derlenen Bir Masalın Tip ve Motif Yapısı Üzerine Bir İnceleme	20
Antonio Fogazzaro'nun Malombra Yapıtında Kadın Figürü ve Psikolojik Öğeler	21
Apology In English And Turkish From The Perspective Of Speech Act Ppragmatics	22
Arnavutça ve Türkçe Atasözlerinde Aile Yapısının Kültürdibilimsel Bağlamda Karşılaştırılması	23
Arthur Herzog'un Isı Adlı Romanında Doğaya İnsan Müdahalesi.....	24
Arthur Miller'ın Satıcının Ölümü Adlı Eserindeki Rica İfadelerinin İncelik Kuramı Çerçevesinde Çevrilme Süreçleri	25
Atatürk'ün K:44-G:15 Yivli Defterindeki Köktürk Harfli Metinlerle Yaptığı Çalışmalar.....	26
Azerbaycanın Halk Şairi Samed Vurgunun Şiirlerinde Tabiat Çizgileri.....	27
Bachmann'ın “Köpek Havlamaları” İle Kräftner'in “Başkentte” Adlı Metinlerinde Modern Yaşamda Ailevi Yabancılaşma Sorunsalı	28
Balmumundan Kanatlar: Ralph Ellison'un “Flying Home” Adlı Kısa Hikayesinde Kimlik Sorunu.....	29
Bazı Tanzimat Dönemi Periyodiklerinde Kadınların Edebiyat Kanonu ile Mücadelesi	30
Bertolt Brecht'in Cesaret Ana ve Çocukları'nda Annelik ve Savaş.....	31
Biladüşşam Bölgesindeki Fikir Hareketleri ve Bu Hareketlerin Modern Arap Edebiyatına Yansıması ..	32

Bilgisayar Çeviri Programlarının Geleceği ve Yapay Zeka	33
Bir Roman Kişisi Olarak Yahya Kemal	34
Büyülü Gerçekçilik İzleriyle Onat Kutlar'ın "Kediler" ve Julio Cortazar'ın "Paris'teki Genç Bir Hanımefendiye Mektup" Öykülerinin Karşılaştırılması	35
Çağatayca Bir Kur'an Tefsiri Üzerine	36
Çağdaş Rusça ve Türkçe'de Memeli Hayvan Temasının Semantik ve Morfolojik Açidan Karşılaştırılarak İncelenmesi	37
Cahit Sıtkı Tarancı'nın Şiirlerinde Bilinçaltının Susmayan Sesi: Korku ve Karamsarlık	38
Celil Memmetkuluzade ve James Joyce Yaratıcılığında İnsan ve Ortam Sorunu.....	39
Çeviri Üzerine Varsayımçı Söylemin Eleştirisi: Çeviri Stratejilerini Bağlamsallaştırmak.....	40
Çeviribilimde Feminizmin Geçmiş ve Gelecek Rollerini.....	41
Çeviribilimde Yeni Yaklaşımlar: Toplum Çevirmenliği ve Senaryo Kullanımı.....	42
Çeviribilimin Filoloji Temel Anındaki Yeri	43
Çevirmenin Batı Algısının Çeviri Yaklaşımına Etkisi ve Çevirmenin Sesi	44
Çevirmenin İzlerini Takip Etmek: Haiku Çevirisi Üzerine Bir İnceleme.....	45
Çevirmenlerin Sesinden Sultan Abdülhamit Dönemini Dinlemek: Türkçede Twenty-Six Years On The Bosphorus.....	46
David Mamet'in Speed-The-Plow Adlı Oyununda Erkeklik Değişkenliği	47
Desire As A Source Of Alienation: Lacanian Reading Of A Passage To India By E.M. Forster	48
Diriliş Ertuğrul Dizisinin Arapça Dublaj Çevirilerinde Sansür	49
Divan-i Hikmet'te Emir Kipinin İkinci Tekil Kişi Durumu	50
Djvānū Lugātī't-Türk'te Geçen Organ Adları ve Eski Anadolu Türkçesi Tıp Metinlerindeki Karşılıkları .	51
Edebiyat Sosyolojisi Bağlamında Bir İnceleme: Gençliğin O Yakıcı Yılları'nda 1970'lerden Yansımalar	52
Elie Wiesel'in Sallanan Çocuğu: Night'ın Başkahramanı.....	53
Farklı Ülkelerde Yaşayan Yahudiler: Göç ve Yaşam Biçimi	54
Federico García Lorca'nın Kanlı Düğün Adlı Tiyatro Eserinin Sinemaya Uyarlaması: Gelin	55
Ferenc Kazinczy ve Macar Dil Yenileştirme Hareketi	56
Furûğ Ferruhzâd'ın Şiirlerinde Kadın İmgesi.....	57
Garib-Name'de Renk, Miktar ve Mesafe Adlarının Yapı ve İşlev Özellikleri	58
Geleneğin Ekonomiye Kazandırılması: "Nargile Kafeler"	59
Geoffrey Chaucer'ın "the Man Of Law's Tale" ve "the Wife Of Bath's "prologue" Adlı Hikâyelerinde Orta Çağ Kadınının Rolü.....	60
Giovanni Boccaccio'nun Decameron Adlı Yapıtında Modern İnsan ve Kader İnanışı.....	61
Giresun İli ve Yöresi Ağızlarında Atasözleri ve Deyimler	62
Grazia Deledda ve "Rüzgardaki Sazlık"	63

Güftî'nin Teşrifâtü'ş-Şu'arâ'sında Olumsuz Değerlendirmelerde Kullanılan Üslup.....	64
Gümüşhane İli ve Yöresi Ağızlarında Akralıklarla İlgili Adlandırmalar	65
Gurbette Yerli Edebiyat: Son Dönem Göçmen Yazını.....	66
Halide Edib'in "hamlet"i: İngiliz Edebiyatı Seminer Mesaisinden Shakespeare Külliyyatı	67
Hamartia: Tragedyalardaki Trajik Hata.....	68
Hatay Yöresi Halk Hekimliğinde Ocaklık Geleneği: Samandağ Örneği	69
Hava Şehidi Cengiz Topel ve Edebiyatımız	70
Heinrich Böll'ün "Dokuz Buçukta Bilardo"Adlı Eseri Ve Türkçe Çevirilerinin Karşılaştırmalı Çözümlemesi	71
Henry Miller'in Oğlak Dönencesi Adlı Eserinin Türkçede Serüveni: Sansür ve Yeniden Çeviri	72
Hind Üslubuyla Yazılmış Fars ve Türk Kasidelerinde Fahriye.....	73
İcradan Karikatüre: Âşıklık Geleneği.....	74
İki Farklı Hatırat, İki Farklı Boğaziçi: Abdülhak Şinasi Hisar'ın 'boğaziçi Mehtapları' ve Salâh Birsal'in 'boğaziçi Şingir Mingir' İsmi Eserlerinde Mekâna Dair Mülâhazalar	75
İmparatorluk'tan Cumhuriyet'e Geçişte Burjuva Sınıfının Yükselişi: Leyla'nın Evi	76
Inferencing In Poetry	77
İngilizceden Türkçeye Nöral Makine Çevirisinin Başarım Değerlendirmesi	78
İntibah'taki İki Mehpeyker	79
İsmet Özel'in 'münacat' Şiiri Üzerine Bir Tahlil Denemesi	80
İsmet Özel'in "mataramda Tuzlu Su" Adlı Şiirinde Özne'nin İnşası	81
İstanbul'u İstanbullu Bir Yazarın Fransızca Özgün Romanından ve Türkçe Tefrika Çevirisinden Okumak: Moisson de Cendres'dan Kül Harmanı'na	82
İstanbul'un Şehir Tarihine Ayna Tutan Bir Tarihi Polisiye: İstanbul Hatırası	83
Karaçay-Malkar Türkçesi ile Türkiye Türkçesi Arasındaki Sesçe Kısmî Benzeyen Yanıltıcı Kelimeler	84
Karakter Özellikleri ile İlgili Rusça Deyimler Üzerine Bir İnceleme.....	85
Kırgız Türkçesinde Sözcükleşen Bir Yapı: Emiş	86
Klasik Türk Edebiyatı Çalışmalarında Karşılaşılan Temel Problemler ve Çözüm Önerileri	87
Koca Râgıp Paşa'nın Bilinmeyen Bir Eseri: Mecmu'a-Yı Râgıp Paşa (Âtîf Efendi, 1746)	88
Kültürel Öğelerin Aktarımında Çevirinin Önemi.....	89
Kültürlerarasılık ve Kültürlerarası Edebiyatın İçerisindeki Kimlik ve Yabancılaşma İzleri.....	90
Kur'an'da "Kıyamet" Karşılığında Kullanılan Kavramlara En Eski Türkçe Sözcük Çevirilerindeki Yaklaşımlar Üzerine	91
Kurumsal Çeviri Bağlamında Avrupa Birliği Metinlerinin Çevirisi.....	92
Liminality: "the Clash Of Cultures İn A Threshold" İn V.S. Naipaul's A House For Mr. Biswas.....	93
Macarların Ulusal Sembolleri	94

Mahtumkulu Divanı'nda Olumsuz Cümleler.....	95
Mehmet Akif Ersoy'da Bağımsızlık Anlayışı: İstiklal Marşı Örneği.....	96
Mekân ve Toplum Etkisiyle Yahudilerin Kullanmış Oldukları Farklı Diller (Arami, Yiddiş, Ladino ve İbrani Dili).....	97
Metinlerarasılık Bağlamında Hüseyin Nihal Atsız'ın "Yolların Sonu" Adlı Şiir Kitabı ve "Orhun Yazıtları" Üzerine Stilistik Açından Karşılaştırmalı Bir İnceleme.....	98
Modern Türk ve Mısır Edebiyatının Doğuş ve Gelişim Evrelerindeki Benzerlikler ve Fransız Edebiyatının Bu İki Edebiyata Tesiri.....	99
Murat Mentеш'in Romanlarında Fatastik Unsurlar.....	100
Nitq Medeniyeti ve Etik Gaydaların.....	101
Nurmähəmməd Əndəlibdən Sonrakı Dastançılıq: Molla Nəfəsin "zöhrə Və Tahir" Dastanı İlə Eyni Adlı Azərbaycan Şifahi Xalq Ədəbiyyatı Dastanının Müqayisəli Təhlili.....	102
Nurullah Ataç'ın Eleştirisinde Roman ve Hikâye.....	103
Ölüme Karşı Ölüme Dost Bir Karşı Duruş: Tutunamayanlar.....	104
Ömer Seyfettin'in Şiirlerinde Mitolojik Unsurlar.....	105
Ontolojik Büyülü Gerçekçilik: Malinche ve Aç Yol.....	106
Orhan Pamuk'un Sessiz Ev Romanındaki Atasözü ve Deyimlerin Arapça Çevirilerinin Mona Baker Çeviri Stratejilerine Göre İncelenmesi.....	107
Ortaçağ Estetik Tasavvuru ve Klâsik Şiirde Söz-Ölçü İlişkisi.....	108
Oscar Wilde'in Ballad Of Reading Gaol (Reading Zindanı Baladı) Başlıklı Şiirinin Çeviri Göstergebilimiyle Çözümlemesi ve Türkçe Çevirilerinin Değerlendirilmesi.....	109
Oyun Çevirilerinde Benimsenen Farklı Çeviri Stratejileri: Yerileştirme Örneği Olarak "Gulyabani" ..	110
Parçalanmışlık Duygusunun Kıskaçında Bir Kahraman: Hikmet Benol.....	111
Peygamber'in Son Beş Gününde Tahsin Yücel'in Modern Türk Şiirine Yönelttiği Eleştiriler.....	112
Postmodern Roman ve Edebi Mirasın Tüketimi.....	113
Pravda: A Propaganda Sheet İn Disguise Of Newspaper.....	114
Rainer Maria Rilke ve Ramiz Rövşenin Eserlerinde Yalnızlık Konusu.....	115
Refik Halit Karay'ın Kalem Dergisindeki Mizahi Sesi.....	116
Reşat Nuri Güntekin'in Miskinler Tekkesi Adlı Romanında ve Bertold Brecht'in Beş Paralık Roman Adlı Romanında Dilencilik Algısının Karşılaştırılması.....	117
Rifâ'a Râfi Et-Tahtâvî Ekseninde Doğu Dünyasında Modernleşmeye Bir Bakış.....	118
Rus Toplumsal Belleğinde Mekânın Dili: "Kremlin".....	119
Rusya Tarihinde Ve Edebiyatında "Sibirya"ya Genel Bakış.....	120
Şamandan Ocaklıya Nazar Tedavi Geleneği.....	121
Sanat Sanatçı ve İdeoloji.....	122
Şemsî'nin Vefât-i Nebîsi.....	123

Şemsî'nin Vefât-i Nebîsi Üzerine Bir Dil İncelemesi	124
Sivil İtaatsizlik ve Pasif Direniş Bağlamında Tolstoy ve Gandhi	125
Sosyal Tenkit Bağlamında XV. Yüzyıl Klasik Türk Nesri	126
Subjectivity İn Literary Translation: Analysis Of Subjectivity And Translation İn A Short Story From Semiotics Of Translation Point Of View	127
Svetlana Aleksiyeviç'in "İkinci El Zaman-Kızıl İnsanın Sonu" Eserinde Geçmiş Ve Şu Ana Dair Düşünceler.....	128
T. Coraghessan Boyle' Un Dünyalı Bir Dost ve Edward Abbey'nin Monkey Wrench Gang'da Eko-Radikal Hareket Eleştirisi.....	129
Tanzimat Dönemi'nde Başlayan 'batılılaşma' Sürecinin Türk Tiyatrosu Üzerindeki Etkileri.....	130
Tanzimat'tan Cumhuriyet'e Kadarki Dönemde Yazılan Şiirlerde Karşılaşılan Üslûp Türleri ve Özellikleri	131
Tarihi Tıp Metinlerinde Dil ve Üslup.....	132
Tazarrumamede Su ve Susuzluk Üzerine.....	133
The Experience Of Tanpınar: Uncovering The Retranslators' Project İn The Time Regulation Institute	134
The Power Of Imagination İn Nature: A Child's Journey To Be A Poet İn Wordsworth's The Prelude	135
Toplumcu Gerçekçi Romanlar Başta Olmak Üzere Edebî Eserlerin Sosyoloji Alanında Veri Olarak Kullanılabilirliği	136
Toplumcu Gerçekçilik Bağlamında Faik Baysal'ın Şiirinde Sosyal Adaletsizlik ve Yoksulluk	137
Turgut Uyar'ın Şiirinde Uygarlık ve Doğa Karşıtlığı.....	138
Türk Edebiyatı'nda Unutulmuş Bir İsim: Kemal Ahmet	139
Türk İslık Dili Üzerindeki İlk Araştırmaların Karşılaştırmalı Analizi	140
Türk İslık Dilinin Akustik ve Fonetik Özellikleri Bakımından Değerlendirilmesi.....	141
Türk Kültürünün Kutup Yıldızı Dede Korkut.....	142
Türk Romanında Boşanma ve Yazarların Boşanmaya Yaklaşımları	143
Türk, İngiliz ve Fransız Edebiyatlarında Çanakkale Savaşları	144
Türkçe ve Arapçada Rol Dökümü Karşılaştırılması	145
Türkçenin Ağızlarında Hediyeleşme Çerezleri	146
Türkmen Türkçesi ile Türkiye Türkçesindeki Ortak Deyimler Üzerine	147
Uğultulu Tepeler: Vampir Kadın Olarak Catherine Earnshaw Karakteri.....	148
Umberto Eco'nun Interpretation And Over Interpretation Başlıklı Eserinin ve Türkçe Çevirisinin Terim Bağlamında İncelenmesi: Sorunlar ve Terim Önerileri.....	149
Uygur Atasözlerinde Meslek Adları	150
Uygur Türkçesindeki Dil ve Sözle İlgili Atasözleri Üzerine Bir İnceleme	151
Uygurca Maitrisimit'te Aşğ Tusu İkilmesi Üzerine.....	152

V. Mayakovski'nin Rosta Pencereleri	153
Viktor Vladimiroviç Vinogradov ve Rus Dilbilimine Katkıları	154
Virginia Woolf'un "Mrs. Dalloway" Adlı Eserinde Travmatik Yolculuk ve İyileşme	155
Yabancı Dil Olarak Almanca Öğretiminde Kullanılan "Lagune" Kitabındaki Okuma Parçalarının Metindilbilimsel Olarak İncelenmesi	156
Yazın Dünyasında Yeni Bir Araştırma Alanı Olarak Gençlik Yazın Bilimi	157
Yazınsal Metin ve Metin Çevirilerinde Göstergelerin Okunması: Sherlock Holmes Hikayelerinin Anlam Evrenleri	158
Zemheri Kuyusu Romanında Geçen Rüyaların Psikanalitik Çözümlemesi ve Rüya Motifi Üzerine Bir Yorum	159
"Dinle-" ve "İşit-" Fiillerine Tarihî Türk Lehçeleri Bağlamında Semantik Bir Bakış	160
"Hoş" Sözcüğünün Özbek Türkçesindeki Kullanımı Üzerine	161
"Sözün Teknolojileşmesi" Bağlamında "aksakallı Dede" Motifinin Değişimi	162
"The Other" Voice Of Caroll Ann Duffy And Jackie Kay.....	163
Culture Specific Items And Their Translation Strategies In The Hound Of The Baskervilles By Arthur Conan Doyle	164
Translating Comics: Manipulation In The Translation Of Flash Gordon İn Çocuk Sesi, A Turkish Children's Periodical	165
Esir Şehir'den Hür Şehir'e Korkunun İnsanları.....	166

“Dilimiz ve Edebiyatımız Bağlamında Hamzanâme Metinleri”

Prof.Dr. Muhammet Yelten

Öz

“Dilimiz ve Edebiyatımız Bağlamında Hamzanâme Metinleri” Hamzanâme Türkler tarafından benimsenen ve sevilen İslâmî destan kahramanlıklarının anlatıldığı hacimli bir eserdir. Hamzanâme'nin kaynağı Araplara yöneliktir. İslâm dinini yayma uğruna savaşırken şehit edilen Hazreti Hamza'nın kahramanlıkları Araplar arasında destanlaşmaya başlamış kısa zamanda şifahi Arap hikâyecilerinin belli başlı konularından biri olmuştur. Çeşitli kaynakların belirttiğine göre bu hikâyeler ilk olarak Araplar tarafından yazıya geçirilmiştir. Değişik kaynaklarda Kıssa-i Emîr Hamza, Dâstân-ı Emîr Hamza, Kitâb-ı Rumûz-ı Emîr Hamza, Hamza-nâme adları ile zikri geçen bu destanî eser Araplardan sonra İranlılar tarafından benimsenmiş ve yeni unsurlar katılarak genişletilmiştir. Hamza ile ilgili kahramanlık konuları X. asırdan itibaren Türkler arasında yayılmaya başlamış ve XIX. yüzyılın sonralarına kadar kahvelerde hikâye okuyup anlatan meddahların en sevilen konularından biri olmuştur. (Vasfî Mahir Kocatürk, Türk Edebiyatı Tarihi, Ankara 1964, s. 92). Yazılı haline gelmeden çok önce Hamzanâmelerin sözlü bir gelenek olarak Türkler arasında itibar gördüğü anlaşılmaktadır. Hikâyelerin milli bir karakter taşımamakla beraber Türk halkı tarafından kısa sürede benimsenerek yaygınlaşmasında; İslâm dinine karşı içten bir saygı beslenmesi yanında hemen hemen bütün hikâyelerin özünde kahramanlık ve cihat anlayışının bulunması ile Hazreti Hamza'nın cesareti, dürüstlüğü ve daima zayıftan yana olması, Türk halkının onun şahsında kendi benliğini bulması da önemli bir sebep teşkil eder. (N. Albayrak, DİA, 517) Aşık Çelebi, Evliya Çelebi, Katip Çelebi gibi kaynakların da ittifaklarıyla kabul edildiğine göre Türkçe Hamzanâme metinleri ilk defa Hamzavî tarafından yazıya geçirilmiştir. Hamzavî, Emir Süleyman'ın müsâhiplerinden Divan şairi Ahmedî'nin kardeşi olup on dördüncü yüzyılın ikinci yarısında yaşamıştır. Asıl adı bilinmemektedir. Halk tarafından sevilerek okunan ve büyük bir rağbet kazanan “Hamzanâme” adlı eseri dolayısıyla Hamzavî mahlasını almış ve bu adla tanınmıştır. Ülkemizde dini ve epik karakter gösteren menkabevî türlerle ilgili araştırmaların yeterli seviyede olduğu söylenemez. Son yıllarda Battalnâmeler konusunda derinlemesine araştırmalar yapılmakla birlikte Hamza-nâme külliyyatı üzerinde geniş çapta ve derinlikte çalışma yapılmamıştır. Sanki yüksek zümrenin halk edebiyatına karşı beslediği hor görme hissi Hamzanâmeler için de söz konusudur. Geçmişten bu yana halk tarafından sevilen ürünlere münevver zümre tepeden bakmayı bir üstünlük olarak görmüştür. Maalesef XIII. asırdan XX. asrın başlarına kadar devam eden bu anlayışın yıkılması da oldukça güç olmuştur. Fuat Köprülü'nün ifadesine göre, İmparatorluk döneminde halk arasında rağbet kazanan mevzular (Geyik Destanı, Hamza ve Battal hikâyeleri gibi.) daima hakir görülmüştür. (F. Köprülü, 66) Aşık Çelebi, halk arasında okunmaya mahsus sade bir eser yazdığından dolayı Hamzavî'yi şairler zümresine ilhak etmez. (67) XVII. asırda Latifi, diğer şair ve yazarlar gibi zamane halinden yakınırken, halk türkûleri ile hakiki şairlerin eserleri arasında fark kalmadığını, ilim ve sanat kadrinin takdir edilmediğini belirtir. (70) XVIII. asırda da halk şairleri hakkında çok tezyifkâr ifadeler görülür. Ziya Paşa Harabat Antolojisi'nde halk edebiyatı mahsulleri için alaycı bir lisan kullanır. Namık Kemal de masallar ve halk hikâyeleri hakkında pek müspet bir kanaate sahip değildir. Celalettin Harzemşah Mukaddimesi'nde halk hikâyelerini kocakarı masalı olarak değerlendirmektedir. Görüldüğü gibi Hamzanâme,

Battalnâme ve Anternâme ve benzerine yönelik nefret hissi diğer halk edebiyatı ürünlerine karşı da duyulmaktaydı. Halk edebiyatına hor bakma ve bürokrat edebiyatını üstün görme anlayışının kaynağı XIII. asra kadar gitmektedir. Bu anlayıştan ancak XX. yüzyıl başlarında vazgeçilebilmiştir.

Anahtar Kelimeler: Hamza-Nâme, Türk Dili, Türk Edebiyatı, Halk Edebiyatı, Destan

"Eşikteki" Çeviri Geleneği: Karşı Koyulan "Batılılaşma" Sürecinde Varolan Çeviri Gerçekleri

Arş.Gör. Aytül Durmaz Hut

Öz

Kavramların sınırlarının genişlediği günümüz toplumunda, aynı dünyaları farklı deneyimleyenlerin "aidiyet" olgusunu birbirlerini "okuyarak mı" yoksa "dönüştürerek" mi kurguladıkları sorusu birçok bilim dalının araştırma sorusu niteliğindedir. Bu "okuma" ve "dönüştürme" kavramları bağlamında çeviri eylemi ve geleneğini üst başlık olarak görmek yerinde olacaktır. Toplumların birbirini sosyal, siyasi, tarihsel bağlamlarda nasıl "okuyup-dönüştürdüğü" çeviri eylemi vasıtasıyla nasıl okunabilir ve dahası "dönüştürücü" rolü üzerinde nasıl durulabilir? soruları "eşikteki" kavramları açıklamada faydalı olabilmektedir. Osmanlı'nın Tanzimat Dönemi de bu "okuma-dönüştürme" kavramı açısından birçok araştırma ve araştırmacı için verimli bir kaynak niteliğindedir. Bu bağlamda Tanzimat Döneminin bir "çeviri hareketi" olarak "yalnızca bir taklit çabası olarak değil; yerli bir direnci, yabancıyı ehlileştirme arzusunu da içinde taşıyan" süreç şeklinde tanımlanması (Gürbilek, 2004: 79), söz konusu dönemin "dönüştürücü-ehlileştirici" yönüne vurgu yapması açısından önem taşır. Bu çerçevede yapacağımız tartışma "yabancı, öteki, batılılaşma, Avrupalılaşma, modernleşme" kavramları etrafında şekillenecektir. Osmanlı-Türk modernleşmesini romanlar ve çeviri romanlar üzerinden ele alan yazarlar, "batılılaşma" sürecine yaklaşırken kaçınılması, önüne geçilmesi gereken hususlarda farklı fikirler sunmaktadırlar. Bu bağlamda, Osmanlı İmparatorluğunda "sınırlı bir modernleşmeden" söz edildiğinde, bunun sebep ve sonuçlarını dönemin çeviri geleneği ve çeviri örnekleri üzerinden okumanın ne denli önemli olduğuna vurgu yapmak yerinde olacaktır. Bu araştırma kapsamında da, özellikle "batılılaşmaya karşı koyma" meselesi, çeviri örnekleri ve geleneği bağlamında sınırlandırılarak betimlenmeye çalışılacaktır. Çalışmamızın dayandığı ana metin ise, Halit Ziya'nın 1884-1885 yılları arasında İzmir'de basılan "Nevruz" dergisinde yayımladığı, Louis Figuer'nin "Le savant du foyer"adlı eserinden çevirerek popüler fenle ilgili bölümleri topladığı "Tuvalet Masası" başlıklı çeviri metinlerdir. Söz konusu metinlerin dönemin yazarları ve toplum tarafından bir "alay konusu" olduğu ifade edilmektedir (Mardin, 2000: 49) Dönemin "Bati" algısının sosyal hayata yansımaları bağlamında betimleyici bir yol izlenmek suretiyle karşılaştırmalı olarak incelenecek bu metinlerde, yazarın özellikle çevirmeyi yeğlediği bölümün hangi yönleriyle hedef kitlede "alay konusu" niteliği taşıdığı ve çevirmen kararlarının bu algının ortaya çıkmasında ne denli önem taşıdığı irdelenecektir.

Anahtar Kelimeler: Modernleşme, Batılılaşma, Betimleyici Çeviribilim, Çeviri Geleneği

19. Yüzyıl Yunan ve Türk Romanında Kadın Algısı: Leandros (1834) ve Taaşuk-i Talât ve Fitnat (1872)

Arş.Gör. Aslı Çete

Öz

19. yüzyılda kadın, gittikçe güçlenen eril bir söylem tarafından duygulara, fedakârlıklara, aile yaşamına ve çocuk bakımına ait olduğu savunulan “özel alan” a hapsedilir. Bu sayede kamu yaşamından olabildiğince uzak tutulmaya çalışılır. Kadından beklenen, “iyi” bir eş ve “iyi” bir anne olup ahlaklı ve yüksek eğitilmiş çocuklar yetiştirmesidir; çünkü ancak bu şekilde toplumun, “ideal” kabul edilen değerlere ulaşabileceği düşünülür. 19. yüzyıl Yunan ve Osmanlı toplumunda da kadın, “özel alan” a hapsedilir ve kendisine biçilen görevlerle, bu “özel alan” içinde en iyisini gerçekleştirmesi beklenir. Kadının, zincirlerinden kurtulup özgürleşmesi, bir birey, bir insan olarak var olması anlamına gelmez. Buradaki “özgürlük”, gerçekte, egemen olan/olmak isteyen eril söylem tarafından üretilen ve gene bu söylemin çıkarlarına hizmet edecek olan bir “özgürlük” tür. Bu çalışmada, Yunanca ve Türkçe yayımlanmış ilk roman olarak kabul edilen iki metinde – Leandros (1834) ve Taaşuk-ı Talât ve Fitnat (1872) – kadının konumu incelenmiş ve bu konunun, dönemin konjonktüründen farklı bir seyir izlemediği gösterilmeye çalışılmıştır.

Anahtar Kelimeler: Panagiotis Soutsos, Leandros, Şemseddin Sami Frashëri, Taaşuk-i Talât ve Fitnat, Kadın

19. Yüzyıla Ait Bazı Cönklerde Bağlama Gruplarının İmlası Üzerine Bir İnceleme

Dr. Öğretim Üyesi Yasemin Çelik

Öz

Bu çalışmada, Osmanlı dönemindeki bağlama gruplarının sıra dışı imlası üzerinde durulmuştur. Bilindiği üzere Arap harfli metinlerde bağlama grubu yapılırken, sözcüklerin arasına genellikle bir “و” eklenir ve bu işareti, Arap harfli metinlerde, Latin harflerine aktaran araştırmacılar, ünlüyle biten sözcüklerden sonra “vu/vü”, ünsüzle biten sözcüklerden sonra ise u/ü biçiminde okumayı tercih etmişlerdir. Ancak Osmanlı döneminde bu genel görünümün dışında bazı metinlerde bağlama gruplarının yazımıyla ilgili sıra dışı durumlar da dikkati çekmektedir. Metin yazarının eğitim durumu ve metin türleri, imla konusunda farklı uygulamaları da beraberinde getirebilmektedir. Bu çalışmada, bağlama gruplarının imlasını cönk yazarlarının cönk metinlerindeki uygulamaları bakımından ele alınmıştır. Söz konusu metinlerde, bağlama gruplarının bazen “و” ile bazen de “ى” ile yazıldığı görülmektedir. Çalışmaya malzeme olarak 19.yüzyılda hazırlanmış olan ve hem sözlü dilin hem de yazı dilin özelliklerini büyük oranda yansıtan iki cönk metnini ele alınmıştır. Bunlar, Milli Kütüphane kayıtlarında bulunan 51 ve 151 numaralı cönk metinleridir. Bu çalışmada, bağlama gruplarının imla özellikleri incelenirken, metinlerde geçen ve genel imla eğilimi dışında bir özellik göstermeyen bağlama grupları değerlendirilmemiş; yalnızca Osmanlıca’nın “bilinen” imlasının dışında kalan kullanımlar yani yalnızca “ى” ile yazılanlar üzerinde durulmuştur. Çalışmada bağlama grupları ile ilgili tespitlerimiz, dönemin imla uygulamaları hakkında olduğu kadar dönemin sözlü dil özellikleri hakkında da fikir sahibi olmamıza olanak sağlamaktadır

Anahtar Kelimeler: Cönk, Osmanlıca, Bağlama Grupları, İmla, Sözlü Dil

1947 Bölünme Sonrası Göçün Pakistan-Hindistan Toplumı Üzerindeki Etkisi: “Khuda Ki Kasım” Örneği

Öğr.Gör. Emel Siyilm

Öz

20. yüzyıl, Hint alt kıtasında asırlardır birlikte yaşayan Hindu ve Müslüman halk arasında siyasi ve toplumsal çatışmaların şiddetinin arttığı bir asır olarak tarihe geçmiş ve Hindular ve Müslümanlar artık bir arada yaşayamayacaklarını anlamışlardır.1947 yılında Hindistan'ın bölünmesinden sonra Müslüman halk için Doğu Pakistan (günümüz Bangladeş) ve Batı Pakistan(günümüz Pakistan) olarak iki yeni ülke kurulmuştur.Hindistan'da yaşayan Müslümanlar Pakistan'a, Pakistan'da yaşayan Hindular ise Hindistan'a göçe zorlanmış ve bu durum toplumun yeni bir kimlik arayışı içine girmesine sebep olmuştur. Sadece Hindu ve Müslüman halk değil o coğrafyada yaşayan Sihler, Hristiyanlar ve diğer dinlere mensup herkes bu zorunlu mübadeleden etkilenmiştir. Göç yolunda milyonlarca insan işkence görmüş, hayatını kaybetmiş ve binlerce kadın ve çocuk kötü muamelelere maruz bırakılmıştır. Urdu edebiyatına Fesadat Dönemi olarak geçen bu kargaşa sürecinde yaşanan toplumsal ve sosyal problemlerden dönemin önemli edebiyatçıları beslenmiş ve göç temasını eserlerinde işlemişlerdir. Bu çalışmada Urdu edebiyatının öncü ve de unutulmaz isimlerinden biri olan ünlü edebiyatçı Saadet Hasan Manto'nun Khuda Ki Kasım adlı kısa öyküsüne konu olan bir anne ve kızın başından geçen travmatik olayların üzerinden, Hint- alt kıtası toplumunun bölünme süreci ve sonrasında yaşadıkları aktarılmaya çalışılacaktır.

Anahtar Kelimeler: Göç, Bölünme, Urdu Edebiyatı, Saadet Hasan Manto

Adanalı Ziyâ'nın Mensur Yazılarından “Bir Yolcunun Gördükleri” ve Düşündürdükleri

Doç.Dr. Mehmet Sarı

Öz

XIX. yüzyıl mutavassıt şâirlerinden Adanalı Ziyâ 1859'da Adana'da doğdu. 16-20 yaşlarında iken Adana Valisi Ziya Paşa tarafından İstanbul'a “Enderun”a, buradan da “Tıbbiye-i Şahane”ye gönderilir. Okulunu bırakarak dönemin baskıcı yönetimine karşı mücadele vermeye başlar. Tevkif edilir, Fizan'a sürülür. Af edilmesi sonrası Afyonkarahisar Vakıflar idaresine görevlendirilir. Şiirleriyle İstibdat yönetimine karşı burada da mücadeleye devam eder. 1932'de burada vefat eder. Bir defterde toplayamadığı için bir kısmı kaybolan, bir kısmı çeşitli dergi ve gazetelerde neşr edilen Ziyâ'nın aruz ve hece ile yazılmış manzumeleri yanında mensur eserleri de vardır. Arap harfli elyazması, Arap harfli matbu ve Latin harfli matbu nüshalardan elde edilen mensur eserlerinden birisi bir seyahat üzerine yazılmıştır. Ziyâ, şiirlerinde olduğu gibi bu yazısında da halkçı, toplumcu bir tavır sergiler. Gürdüğü aksaklıkları teşhis etmekle kalmaz, yöneticileri uyararak çözüm yolları gösterir. “Adanalı Ziyâ'nın Mensur Yazılarından “Bir Yolcunun Gördükleri” ve Düşündürdükleri” başlıklı bildiride elde edilen mensur yazıların metinleri verilerek bir değerlendirme yapılacaktır ve Ziyâ'nın mensur yazılarında da duyarlı oluşu dikkatlere sunulacaktır

Anahtar Kelimeler: Adanalı Ziya, Mutavassıt Şair, Çivril Seyahatı

Ahmet Hamdi Tanpınar'ın Saatleri Ayarlama Enstitüsü Adlı Romanındaki Kültürel Ögelerin Arapçaya Çevirilerinin Erek Odaklı Kuram Işığında İncelenmesi

Arş.Gör. Şeyma Zeynep Dolgun - Dr. Öğretim Üyesi Murat Özcan

Öz

Farklı dillerin oluşması, yazının bulunması ve dini metinlerin diğer milletlere aktarılma isteği neticesinde çeviri ihtiyacı doğmuştur. Çeviri, başta ticaret, siyaset ve kültür olmak üzere toplumun her alanda ilerlemesine imkân sağlamıştır. Bu büyük önemine rağmen ancak 1970'li yıllardan itibaren bir bilim dalı olarak kabul edilmiş ve kuramsal açıdan geliştirilmeye başlanmıştır. Başlangıçta dini eserlerin çevirisi yapılırken kutsal sayılan metne sadık kalmak esas alındığı için sözcüğü sözcüğüne (kaynak odaklı) çeviri yöntemi kullanılmıştır. Ancak sözcüğü sözcüğüne çeviri yönteminin her metin türünde kullanılamayacağını öne süren çeviribilimcilerin çalışmalarıyla kaynak odaklılıktan erek odaklılığa geçiş süreci başlamıştır. Arapça Türkçe çeviri alanına bakıldığında daha çok Arapça eserlerin Türkçeye çevrildiği ve sözcüğü sözcüğüne çeviri anlayışının benimsendiği görülmektedir. Bunun en önemli sebebi olarak Arapçanın Kur'an-ı Kerim, hadisler ve dini yazının dili olması söylenebilir. Söz konusu durum, alanın kuramsal açıdan geri kalmasına sebep olmuştur; çünkü çeviribilim alanında yapılan çalışmaların neredeyse tamamı Batı dilleri üzerinedir. Son yıllarda Ortadoğu'da yaşanan gelişmeler Türkiye'nin bölge halkı üzerindeki etkisinin artmasına ve Türkçeden Arapçaya çeviri hareketinin canlanmasına yol açmıştır. Bu bağlamda Türk Edebiyatının önde gelen isimlerinden Ahmet Hamdi Tanpınar'ın Saatleri Ayarlama Enstitüsü adlı eseri Suriyeli bir yazar ve ressam olan Abdulkadir Abdelli tarafından çevrilerek 2011 yılında yayımlanmıştır. Bu çalışmada adı geçen romanın Arapçaya yapılan çevirisi, dil ve kültür yönünden erek odaklı kuram ışığında ele alınmıştır. İnceleme neticesinde çeviri hataları ve eksikleri tespit edilerek erek odaklı yaklaşımın ne ölçüde kullanıldığı gözlemlenmiştir.

Anahtar Kelimeler: Çeviri, Ahmet Hamdi Tanpınar, Erek Odaklı Kuram, Saatleri Ayarlama Enstitüsü, Gideon Toury

توظيف المكلة الفطرية في طرق تعليم اللّغة العربيّة في

Ahmet Midhat Efendi'nin "Fenni Bir Roman Yahut Amerika Doktorları" Adlı Romanı'nda Yer Alan Batı Kökenli Sözcükler Üzerine Bir İnceleme

Dr. İsmail Teoman Güneş

Öz

Ahmet Midhat Efendi, 19.yy. Türk Edebiyatı'nın en önemli şahsiyetlerindedir. Roman türünü edebiyatımıza kazandıran bir edîb olması sebebiyle roman dilinin kurucularındandır. Tanzimat Dönemi'nden önce edebiyatın birincil amacı söyleyiş güzelliğini ortaya koymaktı. Kelimelerin tınısı ve birbiriyle oluşturdukları armoni ön plandaydı, anlam ise arka planda kalmıştı. Tanzimat entellektüelleri bu sorunun üzerinde durmuştur, edebiyatın amacının halkı eğitmek olduğu düşüncesinde birleşmişlerdir. Böyle bir düşünceye sahip olmalarına rağmen onlar da "edebî" yazmanın cazibesine kapılmışlardır. Midhat Efendi "roman"ın asıl amacının halkı eğitmek olduğu düşüncesindedir. Batı medeniyetini Türk toplumuna tanıtmaya çalışır, bu sebeple Batı dillerinden dilimize girmiş birçok sözcüğün ilk kullanıcısı Ahmet Midhat Efendi'dir. Fennî Bir Roman Yahut Amerika Doktorları adlı romanı Batı'yı anlatan bir eser olması hasebiyle, Avrupa kültüründen birçok örnek barındırmaktadır. Midhat Efendi bazı kavramları orjinal dillerinden almış, bazılarını ise Türkçe karşılıklar bulmaya çalışmıştır. Bu çalışmada Midhat Efendi'nin roman dili, Batı kökenli sözcükler merkeze konularak incelenmiştir.

Anahtar Kelimeler: Ahmet Midhat Efendi, Tanzimat Edebiyatı, Söz Varlığı

Altın Dal'daki Ağaç Ruhunun Mitolojideki İzleri

Okutman Ece Serrican Kabalcı

Öz

İlkel insanların, kutsal ruh ya da yaşamla dolu olduklarını varsaydıkları için bitkileri ve ağaçları hayatlarının ayrılmaz bir parçası hâline getirdikleri görülür. Her ağaç, uzun ya da kısa bir süre doğaüstü bir varlığın yaşadığı bir mekân olarak kabul edilir. Bu varlık, ağaçtan ağaca özgürce geçebilir ve ağaçlar üzerinde belli bir sahiplik hakkından yararlanabilir. Böylece bir ağaç-ruh olmaktan çıkar ve bir orman tanrısı -ağaç tanrısı- olur. Ağaç ruhunun ilkel yaşamdaki önemini araştırırken bir örnek üzerinden yola çıkan James G. Frazer, Altın Dal adlı eserinde, Turner'ın "Altın Dal" tablosundan hareketle Nemi rahibinin neden kendisinden önceki rahibi öldürdüğünü ve bunu yapmadan önce neden "Altın Dal"ı koparmak zorunda kaldığını inceler. İlkel yaşamdaki inanışlar çerçevesinde ele aldığı ağaçların, bir ruha sahip olduğunu vurgular. Söz konusu örnekler, mitolojik ağaçlarla benzerlik gösterir. Çalışmamızda James G. Frazer'ın Altın Dal adlı eseri temel alınarak ilkel yaşamdaki ağaç ruhunun örnekleri incelenecek ve mitolojideki karşılıkları araştırılacaktır.

Anahtar Kelimeler: Altın Dal, Ağaç, Mitoloji, James G. Frazer

Altyazılı Videoların Özgün Araç Olarak Yabancı Dil Sınıflarında Kullanımı

Okutman Zekeriya Hamamcı - Okutman Ezgi Hamamcı

Öz

Yabancı dil sınıflarında özgün araçların kullanımı birçok araştırmacı tarafından çalışılmıştır. Bu çalışmalar dil sınıflarında kullanılan ve sunulan dilin özgün olmasını ve bunun özgün araçlarla sağlanabileceğini savunmuştur. Alan yazında, yabancı dil sınıflarında özgün dil ve araçların kullanımının neden desteklenmesi veya desteklenmemesine dair birçok çalışma mevcuttur. Özgün dil ve araçların sınıf içerisinde kullanımını savunan çoğu araştırmacının ortak görüşü hedef dil ile karşılaşmadır. Diğer bir deyişle, özgün araçların kullanımıyla öğrencilerin elde ettikleri fayda oldukça önemlidir. Dünyanın farklı bölgelerinde yabancı dil eğitimi veren çoğu öğretici, özgün araçların öğrenme sürecinde faydalı olduğu konusunda hem fikirdir. Ancak özgün araçların ne zaman ve nasıl kullanılması gerektiği üzerine farklı yorumlar mevcuttur. Bu araştırma, yabancı dil öğretiminde özgün araç kullanmanın olumlu ve olumsuz yanlarına değinmeyi, alt yazılı videoların yabancı dil öğretiminde kullanımı ile ilgili alanyazında mevcut çalışmalarla kıyaslar sunmayı ve bunların yabancı dil sınıflarında kullanılması ile ilgili bazı tartışma konularına dikkat çekmeyi amaçlamaktadır.

Anahtar Kelimeler: Yabancı Dil Öğretimi, Özgün Araçlar, Alt Yazılı Video

**Analysis Of Narrative Programs In Literary Texts As Part Of Semiotics Of Translation:
Analysis Of Turkish Translations Of A Short Story From Semiotics Of Translation
Point Of View**

Dr. Mesut Kuleli

Öz

The aim of this study is to determine the narrative programs in the short story *To Build a Fire* by Jack London and evaluate Turkish translations of the contexts with narrative programs. To this end, the original text was analyzed in terms of base narrative programs and instrumental narrative programs based on the theory by Greimas and Courtes (1982). While there was only one base narrative program in the short story, five instrumental narrative programs were found. Moreover, the “actants model” by Greimas (1983) was also adopted in order to show the actants in those narrative programs. For Turkish translations of the short story, three Turkish translations were analyzed based on Öztürk Kasar’s (in Öztürk Kasar and Tuna, 2015) “Systematic of Designificative Tendencies in Translation”. The analysis of Turkish translations showed that while translators preserved the meaning universe of the text in contexts with narrative programs, there were occasional designificative tendencies in those contexts. Therefore, it was concluded that translations of literary texts require a semiological analysis prior to the act of translation in order that the number of designificative tendencies could be minimized. Even if the ultimate aim of literary translators may not be to minimize designificative tendencies, they could resort to those designificative tendencies in a more conscious manner, making conscious decisions as to whether to apply designificative tendencies or not in rendering the contexts with narrative programs.

Anahtar Kelimeler: : Semiotics Of Translation, Narrative Program, Base Narrative Program, Instrumental Narrative Program, Designificative Tendencies

Analysis Of Sonnet 154 İn The Light Of Semiotic Analysis

Okutman Yeşim Deniz Çınar

Öz

It may not be very easy to define a model of translation for Shakespeare's sonnets because of two reasons: First, the poems still hold mysteries among themselves. The sonnet sequences actually tell us many things about his inner world and the main argument of sonnets can be summarised like this: Faith (divine love), betrayal, hopelessness and death wish. It has been a tradition to read and interpret sonnets one by one as if they all talk about sexual desire for different lovers. However, the quest for an ultimate and fixed meaning by the help of historical dig downs in certain documents has not been successful in deciphering multiple meanings of sonnets and such a failure in bringing light to his works has blocked deep stylistic analyses of them. Had more effort been put in the study of literary devices under the light of semiotics, more of the job that Shakespeare had done could be understood because this type of textual analysis may be more effective in the study of metaphors and archetypal imagery. Therefore, in this work it sounds logical to apply principles of Jean Claude Coquet and Professor Sündüz Kasar's theoretical framework into two translations of Sonnet 154 as being the final to the sonnet sequence. The theoretical problems that stem from literary analyses of poems and their translations play an important role in the reception of sonnets because they create and recreate the reception of Shakespeare and his works. It has long been believed that Shakespeare's works had been formed "as canonical" and there are so many disputes in which translation can be called Shakespearean and what is not. There are certain codes of studying his works as well as staging and publishing. Therefore, I would like to suggest strategies for translation.

Anahtar Kelimeler: Imagery, Semiotic, Shakespearean, Sonnet, Code

Antalya İli İbradı İlçesinde Derlenen Bir Masalın Tip ve Motif Yapısı Üzerine Bir İnceleme

Arş.Gör. Berk Yılmaz

Öz

Masallar, Türk sözlü-yazılı kültür belleğini ve geleneğini taşıması açısından Türk halk edebiyatının önemli bir kolunu oluşturmaktadır. Tarihsel süreçte kuşaklar boyu aktarılan pek çok masal günümüz elektronik kültür atmosferinde varlığını benzer veya farklı şekillerde idame ettirmektedir. Bu noktada masalları derleme faaliyetleri önemli bir yer tutmaktadır. Nitekim zorlu coğrafi koşullara sahip bölgeler verdikleri yoğun göç nedeniyle sözlü kültür ürünlerini daha geniş bir coğrafyaya yaymaktadırlar. Ancak günümüz elektronik çağında masal anlatma geleneğinin giderek azalması, kaynağa ulaşabilme açısından masalları derleme faaliyetlerini önemli kılmaktadır. Bu çalışmada Antalya ili İbradı ilçesinde 1990 yılında derlenen “Padişahın Kızı ile Yeşil Yakup” adlı masal, Eberhard-Boratav ve Aarne-Thompson masal kataloglarına göre tipleri ve motifleri açısından incelenecektir. Masal metninin derlendiği İbradı, ortalama rakımı 1300 metreyi bulmakla birlikte bir yayla hüviyeti taşır. Mevcut fiziki şartları göz önünde bulundurulduğunda derleme faaliyetlerinde yaşanabilecek olası güçlükler anlaşılmaktadır. Bölgede bütüncül bir masal derleme faaliyeti yapılamaması ilgili masalın günümüze kadar gözden kaçmasına neden olmuştur.

Anahtar Kelimeler: Masal, Antalya, İbradı

Antonio Fogazzaro'nun Malombra Yapıtında Kadın Figürü ve Psikolojik Ögeler

Arş.Gör. Barış Yücesan

Öz

XIX. yüzyıl İtalyan edebiyatında Romantizme dâhil edilebilecek yapıtlarıyla öne çıkan Antonio Fogazzaro'nun ilk yapıtı olan Malombra psikolojik roman olma özelliğine sahiptir. Karanlık, ürperten ve mistik atmosferiyle İtalyan Romantizminin önde gelen örneklerinden biri olan yapıtta romanın başkahramanı Marina'nın yaşadıkları söz konusu dönemde kadın figürüne ilişkin önemli bilgiler içermektedir. Kadınların kaygısını ve iç huzursuzluğu yansıtan yapıt edebiyatta psikoloji bilimine özgü öğeleri kullandığı için iki disiplini birbirine yakınlaştırır. Como gölü kıyısındaki kalede yaşamını sürdüren Marina yaşadığı olaylar karşısında gerçek ile hayal arasında gidip gelmektedir. Ayrıca Marina'nın ruhsal bölünmüşlük ve bunalım yaşaması yapıtta çok sayıda psikolojik ögenin bulunmasına olanak sağlar. Bu nedenle, Antonio Fogazzaro Freud'un öncülü olarak da nitelendirilebilmektedir.

Anahtar Kelimeler: Antonio Fogazzaro, Malombra, İtalyan Edebiyatı

Apology In English And Turkish From The Perspective Of Speech Act Ppragmatics

Dr. Ozan Deniz Yalçınkaya

Öz

This research is concerned with investigating the speech act of apology by English and Turkish speakers as well as the strategies and functions of apologies achieved by users in various situations. As apologies are considered to be contributors to a bigger discourse, they are perceived from a variety of perspectives. In this study, they will be examined from the perspective of speech act pragmatics which involves the requirement of the linguistic and extra-linguistic conditions in which utterances take place. Apologies develop in various forms from explicit to indirect as formal and informal. This paper focuses on employing the proper apology when conditions for an apology is met, examining the differences and similarities between English and Turkish concerning the way speakers apologize in these languages.

Anahtar Kelimeler: Discourse, Apology, Speech Acts, Conversational Maxims

Arnavutça ve Türkçe Atasözlerinde Aile Yapısının Kültürdilbilimsel Bağlamda Karşılaştırılması

Öğr.Gör. Rijetë Simitçiu

Öz

Atasözleri; bir milletin yaşam biçimini, kültürünü, tarihini, felsefesini, örf ve adetlerini yansıtan, kısa, anonim sözlerdir. Arnavutça ve Türkçe atasözleri farklı coğrafyalarda gelişmiştir ancak asırlar boyu iki halkın bir arada yaşamaları onları birçok alanda aynı kavramsal boyutta buluşturmuştur. Bu çalışmada, Arnavutça ve Türkçe atasözlerinde aile yapısı kültürdilbilimsel (paremiyoloji- atasözlerini inceleyen bilim dalı) inceleme yöntemleriyle ele alınacak ve ulusal-kültürel değerlerde bulunan benzerlikler ve farklılıklar ortaya konulmaya çalışılacaktır. Kültürdilbilim; XX. yüzyılın sonlarına doğru ortaya çıkmış, dil, kültür ve insan etkileşimini inceleyen bir bilim dalıdır. W. Humboldt, F. De Saussure, R. Jakobson vs. isimler dilsel boyuttaki kültür yansımalarını incelemişlerdir. Karşılaştırmalı kültürdilbilim ise kültürdilbilimden farklı, kendine özgü temeller üzerine kurulu bir alandır. Hiçbir kültür başka bir kültüre kapalı yaşayamaz. Bu nedenle, kültürlerarası iletişime yardımcı olan kültürdilbilimsel çalışmaların ve karşılaştırmalı kültürdilbilimin önemi artmaktadır. Bu çalışmanın amacı, Arnavut toplumundaki aile bağlarının atasözleri üzerinden değerlendirilmesidir. Çalışmada, Arnavut ve Türk toplumlarının sahip oldukları kültürel benzerliklerin ve farklılıkların ortaya konması hedeflenmektedir. Ayrıca Arnavutçada çok sayıda Türkçe sözcük bulunmaktadır. Bu nedenle çalışmanın, toplumdilbilim ve sözcükbilimle ilgilenen araştırmacılar için yararlı olacağı düşünülmektedir.

Anahtar Kelimeler: Atasözleri, Aile, Arnavut, Türk, Kültürdilbilim

Arthur Herzog'un Isı Adlı Romanında Doğaya İnsan Müdahalesi

Doç.Dr. Bülent Cercis Tanrıtanır

Öz

Eko-kurgu ekolojik problemleri ve insan ile doğa arasındaki ilişkiyi kısa bir tanımla ele alan bir tür eko-edebiyattır. Eko eleştiri, çevre sorunları ve doğayla bağlantılı edebi eserleri değerlendirmeye çalışır. Sanayi devrimi sonrasında, insan iklim değişikliği ve küresel ısınma yüzünden. Bu ekolojik sorunlar yalnızca bilim adamlarını değil romancıların zihinlerini de barındırıyor. Örneğin Arthur Herzog'un Isısı 1977'de yazılmıştı. Bu tarihteki iklim değişikliğinin ilk kitabı idi. İnsan müdahalesi ya da çevre üzerindeki etkisi, The Swarm, Orca ve Heat gibi bilimkurgu kitaplarında görülebilecek bir konudur. Yazar, insanların fosil yakıtlarının aşırı kullanılmasına odaklanıyor ve çok miktarda karbondioksit saldıgını ve sonuçta küresel ısınmanın oluştuğunu iddia eder. Ona göre insan müdahalesi, çevresel harabiyette önemli bir role sahiptir. Günümüzde model ve gerçek haberler çoğunlukla iklim değişikliği ve küresel ısınma ile ilgilidir. Bu çalışmada, Arthur Herzog'un etkili yazı stili boyunca seranın çevre üzerindeki etkisi araştırılmıştır.

Anahtar Kelimeler: Endüstri, İklim Değişikliği, Küresel Isınma, Eko-Roman, Çevre Eleştirisi, Arthur Herzog, Isı, Sera, Çevresel Yıkım

Arthur Miller’ın Satıcının Ölümü Adlı Eserindeki Rica İfadelerinin İncelik Kuramı Çerçevesinde Çevrilme Süreçleri

Okutman Kadir Sarıaslan

Öz

Bu çalışma, direktif edim sözlerin bir çeşidi olan rica ifadelerinin çeviri süreçlerini, yaygın bir şekilde Brown ve Levinson’a (1987) mal edilen incelik kuramı çerçevesinde incelemeyi amaçlamaktadır. Arthur Miller’ın Satıcının Ölümü (1949) adlı eserinin üç farklı çevirisi örnek edebi eser olarak kullanılacaktır. İncelik kuramı son zamanlarda çeviri çalışmalarında kapsamlı bir şekilde kullanılmaya başlamıştır; zira edimbilim (pragmatik) özellikle diyalog çevirilerinin analizinde gittikçe daha belirgin olmuştur. Brown ve Levinson çeşitli incelik ilkeleri öne sürmüş ve aynı şekilde meslektaşları olan Leech (1983) de sağlıklı bir iletişimin devamı için ince olmanın stratejileri üzerine çeşitli ilkeler önermiştir. Grice (1975)’in işbirliği ilkesi iletişimin taraflarının her birine iletişimi mümkün olan en ince şekilde sürdürme görevini yüklemekte ve bunu dillerin doğasının bir gereği olan konuşmacıların ana görevi olarak görmektedir. Bu bağlamda, bu çalışmadaki bir tiyatro eseri gibi orijinal bir metnin incelik seviyesini korumak kritik öneme haizdir. Çünkü tiyatro; konuşmacıların sosyal statü, hiyerarşi ve şartlar gibi olguları hesaba katarak, birbirlerine yönelttikleri ricaların yer aldığı pek çok diyalog ile dolu olan bir sanat çeşididir. Be sebeple, bu çalışmanın temel kaygısı çevirmenlerin kaynak metindeki orijinal incelik stratejisini korumayı başarıp başaramadığı, veyahut çevrilen metinde incelik ilkelerinde değişiklik yaratarak herhangi bir çeviri kaymasına neden olup olmadıklarını sergilemektir. Bu çalışma ayrıca üç farklı çevirmeni ve belirli incelik ilkelerine dayanarak oluşturulan rica ifadelerinin çevirisinde eşdeğerlik etkisi üretme çabalarını kıyaslama imkanı sunacaktır.

Anahtar Kelimeler: İncelik Kuramı, İncelik İlkeleri, Söz Edimleri, Ricalar, Eşdeğerlik

Atatürk'ün K:44-G:15 Yivli Defterindeki Köktürk Harfli Metinlerle Yaptığı Çalışmalar

Gökbey Uluç

Öz

Türkiye Cumhuriyeti'nin kuruluşundan kısa bir süre sonra Türk tarihi ve dili üzerine yoğun bir eğilim göstererek çalışmalara başlayan Atatürk, Türk Tarih Kurumu ve Türk Dil Kurumunun bilimsel tabanda çalışmalara önyak olması için de öncü olmuştur. Bundan sonra Atatürk, kurumların çalışmalarını uzaktan izlemekle yetinmeyerek, kendisi de doğrudan bu akademik ortamda bulunmuş, dil ve tarih ile ilgili yazılar kaleme almıştır. Özleştirmeciliği temel alarak yazdığı "Geometri" kitabı bunlar arasında en bilinenidir. 2008 yılında Genelkurmay Askerî Tarih ve Stratejik Etüt (ATASE) Başkanlığı "Atatürk'ün Not Defterleri" adlı bir dizi yayımında, Atatürk'ün kendi el yazısıyla kaleme aldığı defterlerini kamuoyuna sundu. Bu yayımlarda kitabın bir yanında defterin sayısal ortama taranarak aktarılan görüntüsü, öbür yanında da latinize edilmiş metni bulunmaktadır. Birincil kaynak niteliği taşıyan bu defterler, Atatürk'ün dil ve tarih üzerine yaptığı çalışmalar hakkında kesin bilgilere ulaşmamızı sağlar. Bu bildiride, ATASE Başkanlığında K:44-G:15 yivi ile saklanan Atatürk'ün Arap harfleriyle tuttuğu defterindeki Köktürk tarihini anlatan yazıları ve Orhun Yazıtlarından alıntılar yaparak yazdığı tarihi ve kültürel değerlendirmeler konu edinmiştir.

Anahtar Kelimeler: Atatürk, Atase, Orhun Yazıtları

Azerbaycanın Halk Şairi Samed Vurgunun Şiirlerinde Tabiat Çizgileri

Prof.Dr. Şehraban Allahverdiyeva - Dr. Elmira Hamzeyeva

Öz

Peyzaj-doğa tasviri yazılı ve sözlü edebiyatımızda her zaman kendine has yer tutmuştur. Türk destanlarında, Nesimi, Fuzuli, Nizami, Hatayi, Ali Asker, Nedimi, Karacaoğlan eserlerinde yurdumuzun güzelliklerini göre biliriz. Mısralara kalemi ile can veren Samed Vurgunun şiir ve poemlerinde tabiatın bin tür ressam kalemiyle çizilmiş gibi mısralara düzülmüştür. Şairin vatan toprağına suyuna, çölüne, çimenine, dağlarına, taşlarına, turnasına, kazına bin çeşit güzelliğine aşık olduğundan dolayı yakıştırılmıştır. Şair çok sevdiği her köşesine aşık olduğu Azerbaycan'ı şöyle tasvir ediyor: Sıra dağlar, gen dereler Yürek açan manzaralar Ceylan kaçar, cüyür meler Ne çoktur oylağın senin Aranın, yaylağın senin S.Vurgun şiiri akıcılığı, kafiye ve hece düzeni, akılda kalıcılığı ile okuru kendine celp ediyor. Şairin şiirlerinde olan mevzu derinliği, vatan sevgisi, tabiat tasviri, hayat gerçekleri yer aldığından dolayı S.Vurgun şiirleri ata sözü ve değim niteliği taşımaktadır.

Anahtar Kelimeler: Doğa, Peyzaj, Şiir, Samet, Vurgun

**Bachmann’ın “Köpek Havlamaları” İle Kräfftner’in “Başkente” Adlı Metinlerinde
Modern Yaşamda Ailevi Yabancılaşma Sorunsalı**

Doç.Dr. Funda Kıziler Emer

Öz

Bu karşılaştırmalı çalışmada, hemen hemen aynı dönemlerde yaşamış ve yaşamlarını intihar ederek sonlandırmış savaş sonrası Avusturya edebiyatının (Nachkriegsliteratur) iki seçkin kadın şair ve yazarı olan Ingeborg Bachmann ile Hertha Kräfftner’in seçilmiş düz yazı metinlerinde (Bachmann’ın orjinal başlığı „Das Gebell von Hunden“ olan anlatısı ile Kräfftner’in "In der Hauptstadt" adlı öyküsü) anne-oğul ilişkisi çerçevesinde izlekselleştirdikleri aile ilişkilerindeki ‘yabancılaşma sorunsalı’ ele alınacaktır. İncelemek üzere seçilen “Köpek Havlamaları” (Ingeborg Bachmann) ile “Başkente” (Hertha Kräfftner) adlı her iki öyküde, kapitalist post modern dönemin büyük şehirlerinde hızla akan zaman temposu içinde yaşayan anonim (eril) öznelerin, kendilerine ve ailelerine yabancılaşmasının trajik boyutları birbirleriyle karşılaştırmalı olarak irdelenecektir.

Anahtar Kelimeler: Ingeborg Bachmann, Hertha Kräfftner, „das Gebell Von Hunden“, “in Der Hauptstadt”, Ailevi Yabancılaşma Sorunsalı

Balmumundan Kanatlar: Ralph Ellison’un “Flying Home” Adlı Kısa Hikayesinde Kimlik Sorunu

Arş.Gör. Ahmet Koc

Öz

Görülme-yen Adam (1952) adlı romanıyla belleklere kazınan Afrikalı Amerikalı yazar Ralph Ellison (1914-1994) dikkate değer kısa hikayeler de kaleme almıştır. Yazarın ölümünden sonra yayınlanan Flying Home and Other Stories (1998) isimli derlemesindeki “Flying Home” başlıklı öykü, siyahi bir birey olan Todd’un içinde bulunduğu Amerikan toplumu ile arasındaki karmaşık ilişkisini ele alır. İkinci Dünya Savaşı sırasında Amerika Birleşik Devletlerinin Alabama eyaletinde pilotluk eğitimi almakta olan ve ülkedeki ırk ayrımından kaçmaya çalışan Todd “çok hızlı ve çok yüksek” seyrettiği bir uçuşta yere çakılmıştır. Bu olayın öncesinde ve sonrasında yaşadıkları ve de başta Jefferson olmak üzere karşılaştığı kişilerle kurduğu diyaloglar Todd’un Afrikalı Amerikalı kimliğine dair düşüncelerinde gelişime yol açmaktadır. Öykünün bu bağlamda yansıttıklarını anlamlandırmak için Yunan mitolojisindeki Dedalus ve İkarus hikayesinin yanı sıra kaynağı Hristiyanlıkta bulunan ‘felix culpa’ ifadesi büyük önem taşımaktadır. Bu sebeple, bu çalışmada Todd’un siyah kimliği bağlamında yaşadığı gelişimi ve öyküde geçen mitolojik ve dini öğelerin bu gelişimin yansıtılmasındaki etkisi ele alınmaktadır.

Anahtar Kelimeler: Ralph Ellison, Kimlik, Afrikalı Amerikalı, İkarus, Felix Culpa

Bazı Tanzimat Dönemi Periyodiklerinde Kadınların Edebiyat Kanonu ile Mücadelesi

Arş.Gör. Gizem Ece Gönül

Öz

Siyasî ve sosyal değişimlere kapı aralayan Tanzimat yılları, Batı’da gelişen türler aracılığıyla yazın alanındaki yeniliklerin başlangıç noktasını oluşturur. Fransızcadan tercüme faaliyetleri ile başlayan, sosyal faydayı ilke edinen bu dönem edebiyatının amacını gerçekleştirmede en önemli araçlarından biri süreli yayınlardır. Şinasi ve Agâh Efendi’nin 1860 yılında çıkardığı Tercümân-ı Ahvâl ile başlayan özel basın faaliyetleri, muhtelif gazete ve mecmualarla devam eder. Bazı yayınların edebiyat ekleri ya da bölümleri, müstakil edebiyat dergileri düşünüldüğünde süreli yayınlara ve yazın arasında sıkı bir bağ kurulduğu hemen göze çarpmaktadır. “Yeni birey”in oluşturacağı “yeni toplum” a giden yolda işlevsel hâle getirilen süreli yayınlara, devrin temel problemlerine odaklanıp onlara çözümler arar. Tanzimat döneminin modernleşme politikalarının bir cephesini oluşturan cinsiyet ilişkileri, kadınlık kimliği etrafındaki tartışmalar ise edebiyat kanalıyla bu yayın organlarına doğrudan yansıyan meselelerdendir. Kadınların yazma edimleri, onları zorlayan baskı mekanizmaları ile mücadeleleri, kadının yazın dünyasında konumlandırılışı söz konusu yayınlardan hareketle irdelenebilir. Bu çalışmada, kadının yazın alanında kabul görmesinde karşılaştığı zorluklar Âfak, İnsaniyet, Sühâ, Şükûfezâr, Tercümân-ı Hakikat gazete ve dergileri odağındaki birkaç tartışma esas alınarak incelenecek, hem kadınların kaleminden yazın alanında var olabilmenin nitelikleri hem de muktedir konumdaki eleştirmenlerin onlara bakışı açığa çıkarılacaktır. Böylece Tanzimat dönemi eğitim reformlarının odak noktalarından biri olan kadınların sosyal ve edebî alandaki izdüşümlerine, gizli imzalarla yayımladıkları metinlere yakından bakılarak kadınlık algısı çözümlenmeye çalışılacak, bu mücadelenin sonraki dönemlere yansımalarına dair tespitlerde bulunulacaktır.

Anahtar Kelimeler: Tanzimat Dönemi, Süreli Yayınlar, Gazete, Mecmua, Kadın

Bertolt Brecht'in Cesaret Ana ve Çocukları'nda Annelik ve Savaş

Seher Gündüz

Öz

Bu makalenin temel amacı, Bertolt Brecht'in Cesaret Ana ve Çocukları adlı oyunundaki savaş alanlarında hem bir anne hem de bir iş kadını olan Anna Fierling'in savaştan yararlanma arzusu nedeniyle annelik görevini yerine getirmede başarısız olduğunu ortaya koymaktır. Bu makale, üç çocuğun annesi olarak Anne Fierling'in anneliğin ve işinin gereklerini dengeleyemediğini ortaya koymaktadır. Bu nedenle çocuklarını birer birer kaybeder. Makale, anneliğin önemini ve annelik ile savaş arasındaki farklılıkları çocukların yaşamı üzerindeki etkileri açısından vurgulayarak başlıyor. Makalenin ana bölümünde, Anne Fierling ve onun dilsiz kızı Kattrin'deki annelik hissi açıklanmış ve karşılaştırılmıştır. Bu çalışmaya dayanarak, makale, annelik ve savaşın iki karşıt alan olduğunu belirtmektedir. Annelik yaşamı sembolize ederken, savaş ölüm ve yıkımı sembolize eder. Anne Fierling, çocuklarından ziyade işine öncelik verdiği için, onları işine kurban ediyor. O, çocuklarıyla hayatta kalabilmek için kentin işleyen bir kadın olarak savaştan ticari olarak yararlanma umuduyla savaşa hizmet etmektedir. Ancak onun işinden dolayı savaşa olan ilgisi, onun çocuklarını ölüm anlamına gelen savaşın pençesine bırakmasına neden oluyor. Son olarak, makale Anne Fierling'in, Cesaret Ana, ekonomik nedenlerle savaşı takip etme hatasından hiç bir şey öğrenemediğini vurguluyor. Kendi çocuklarının ve çevresindeki diğer insanların ölümü gibi savaşın kötülüklerine şahit olmasına rağmen, Anne Fierling savaştan yararlanamayacağını anlayamıyor ve arabasını savaş alanlarına doğru çekmeye devam ediyor.

Anahtar Kelimeler: Annelik, Cesaret Ana, Bertolt Brecht, Savaş

Biladüşşam Bölgesindeki Fikir Hareketleri ve Bu Hareketlerin Modern Arap Edebiyatına Yansıması

Dr. Öğretim Üyesi İlknur Emekli

Öz

Bu çalışmamızda fikir hareketleri konusuna temel oluşturabilecek birtakım başlangıç konuları bulunmaktadır. Bu konular tıpkı tarih sahnesinde karşılaşmış ayaklanmalar, ihtilaller ve inkılaplar gibidir. Böylesi konular toplumdaki tüm etkin güçleri içine alır ve daha sonra bunlara bütün aklı ve duyarlılık unsurlarını ekler. Böylece toplum içerisinde toplum düzeni için konulmuş olan birtakım yeni siyasi şartlar ve yeni kanunlar ortaya çıkar. Ayrıca sosyal gelişmeler ve toplumu etkileyen ekonomik değişimler de baş gösterir. Muhakkak ki, bütün bu değişimler, insanların duygularını ve amaçlarını da etkilemektedir. Aynı zamanda halkın ahlâki, hissî ve sosyal düşünceleri üzerinde de birtakım yeni sınırlandırmalar ve etkiler gözlemlenmiştir. Son olarak bu değişim sürecinde siyasiler, düşünürler ve yaşadıkları dönem üzerinde derin etkiler bırakan birtakım sosyal reformcular ortaya çıkmıştır. Bizler ancak bu olguları halledip, onların toplum üzerindeki etkilerini anlamaya gayret gösterirsek; bu etkilerin modern Şam düşünce yapısında bırakmış olduğu etkiyi de anlayıp çözebiliriz. Bu nedenle Biladüşşam'daki fikir hareketleri ve bu fikir hareketlerin Modern Arap Edebiyatına yansımaları hakkında araştırma yapan bir araştırmacının, öncelikle bu olgularla araştırmasına başlaması sonra halkın düşüncelerini ve amaçlarını tespit edip bunları bir araya getirmesi ve elde etmiş olduğu sonuçları bir bütün halinde veya kısım kısım okuyucuya açıklaması gerekmektedir.

Anahtar Kelimeler: Biladüşşam, Fikir Hareketleri, Siyasi Unsurlar

Bilgisayar Çeviri Programlarının Geleceği ve Yapay Zeka

Dr. Öğretim Üyesi Sedat Şahin

Öz

Sessiz sinemayla birlikte başlayarak bilgisayarın icat edilmesiyle otomasyonun insana özgü etkinlikleri ve becerileri başardığı ortadadır. geleceğin makinaların ve makinaya bağlı yazılımlarının olduğu çok açıktır. İlk bilgisayar icat edildiğinde bir çeviri programıyla donatıldığını pek azımız biliriz. Günümüz bilgisayar programlarının çeviride ulaştığı aşama ve düzey olağanüstü bir yapay zeka ürünüdür. Bilgisayarların gelecekte insan çevirmenler yerine geçeceği kaçılmaz olup insan denilen varlığın çeviri alanındaki rolü bitecek midir? Gelecek deki bilgisayar programlarının ne derece de hedef dilden kaynak dile çeviriler yapacaktır? Tradost veya Google Translate programları yada Tureng gibi online sözlükler makinaların çeviri alanında ilkel modelleri midir? İnsan bu makinaların neresindedir? Çalışmamızda bütün bu sorulara bir cevap bulmaya çalışacağız.

Anahtar Kelimeler: Yapay Zeka, Çeviri, Bilgisayar Çevirisi

Bir Roman Kişisi Olarak Yahya Kemal

Dr. Tayfun Haykır

Öz

Kurguya en çok imkan tanıyan edebî tür romandır. Romancılar, sınırsız bir özgürlükle eserlerini kurgularlar. Şahıslar kadrosu oluşturulurken de bu böyledir. Şahıslar, tamamen kurgulanmış kişiler olabilecekleri gibi aynı zamanda gerçek hayattan alınma kişiler de olabilirler. Edebiyatımızdaki bazı romanlar bu konuya emsal teşkil edebilecek niteliktedir. Yazdığı şiirlerle ve farklı türlerdeki yazılarla Türk edebiyatının zirve ediplerinden kabul edilen Yahya Kemal Beyatlı'ya (1884-1958) roman dünyasında rastlamak mümkündür. Bu çalışmada şahıslar kadrosunda açık adıyla veya takma bir adla Yahya Kemal'e yer veren romanlar üzerinde durulmuştur. Yapılan araştırma sonucunda Türk edebiyatının farklı dönemlerinde kaleme alınan yedi romanın şahıs kadrosu içinde Yahya Kemal'in olduğu tespit edilmiştir. Bildiride söz konusu romanlardan yola çıkılarak, sadece edebî metnin söylemlerinden hareketle bir roman kişisi olarak Yahya Kemal'in portresi çizilmeye çalışılmıştır.

Anahtar Kelimeler: Roman, Türk Romanı, Yahya Kemal Beyatlı, Roman Kişisi, Kurgusal Dünya.

Büyülü Gerçekçilik İzleriyle Onat Kutlar'ın "Kediler" ve Julio Cortazar'ın "Paris'teki Genç Bir Hanımefendiye Mektup" Öykülerinin Karşılaştırılması

Dr. Öğretim Üyesi Selda Uygur

Öz

Büyülü gerçekçilik, postmodern edebiyat kuramının politik eleştiri, yabancılaşma, ironi, şok edici unsurların kullanılması, gerçekliğin sorgulanması... gibi unsurlarıyla en etkili yöntemlerinden biridir. Gerçekdışı ve sıradan bu akımda iç içe geçmiştir, öykünün anlam sınırları da kesin olarak çizilemez. Özellikle Latin Amerikalı yazarlar "büyülü gerçeklik" akımının yayılıp gelişmesinde etkili olmuşlardır. Arjantinli yazar Julio Cortazar'ın öykülerinde de olağanüstü ve gerçeklik iç içe geçmiştir; bu öyküler sembolik anlatımlarıyla sıradan kurgunun sınırlarını zorlayıcı özelliklere sahiptir. Aynı şekilde, Türk edebiyatında Onat Kutlar'ın "Kediler" öyküsü bu akımın önemli örneklerindedir. Çalışmanın amacı iki farklı kültür çerçevesinde ve büyülü gerçekçilik akımının etkileriyle "Paris'teki Genç Bir Hanımefendiye Mektup" ve "Kediler" öyküleri karşılaştırmak, iki öykünün benzerliklerini ve farklılıklarını ortaya koymaktır.

Anahtar Kelimeler: Büyülü Gerçekçilik, Öykü, Onat Kutlar, Julio Cortazar

Çağatayca Bir Kur'an Tefsiri Üzerine

Dr. Öğretim Üyesi Ezgi Demirel

Öz

Bu çalışmada Lund Üniversitesi Kütüphanesi'nde yer alan Jarring Koleksiyonu'na ait "Jarring Prov. 15" numarasıyla kayıtlı bulunan "An interpretation of the Quran" adındaki tefsir ele alınmaktadır. Bu tefsirin de içinde bulunduğu Jarring Koleksiyonu, Lund Üniversitesi Kütüphanesi'nden edinilen bilgilere göre bugün Çin'in Sincan (Xinjiang) bölgesinde olan Doğu Türkistan'dan 560 el yazmasını içermektedir. Koleksiyon, Doğu Türkistan toplumunun kültürünü, klasik edebiyatını ve halk edebiyatını, İslamî ve dinî el yazmalarını, adlî ve tarihî belgeleri, tıp, ticaret ve tasavvufla ilgili belgelerin yanında İsveç Misyonu Covenant Kilisesi'ne ait belgeleri de kapsamaktadır. Çalışmada konu edilen Kur'an tefsiri Lund Üniversitesi'ne 1982'de bağışlanmıştır. Doğu Türkistan-Yarkend kaynaklı eser 1929 tarihlidir. Tefsir, yedi sureden oluşmaktadır. Bunlar, Yasin, Tebarek, Kıyamet, Heleta, Mürselat, Amme ve Naziat sureleridir. Eserin dil özellikleri Çağatayca'yı yansıtmaktadır. Bu bakımdan Çağataycayla yazılmış Kur'an tefsirleri ve karışık dilli Kur'an tefsirleriyle yapılacak karşılaştırmalı bir çalışma ilgili sahada çalışan araştırmacılar için katkı sağlayacaktır.

Anahtar Kelimeler: Kur'an, Tefsir, Çağatayca

Çağdaş Rusça ve Türkçe’de Memeli Hayvan Temasının Semantik ve Morfolojik Açıdan Karşılaştırılarak İncelenmesi

Dr. Öğretim Üyesi Arif Yıldırım

Öz

Rusça ve Türkçe dil özellikleri göz önünde bulundurulduğunda anlamsal, yapısal, etimolojik, kültürel ve daha birçok açıdan farklılıklar ortaya çıkmaktadır. Bu farklılıklara Rusça ve Türkçe zoonimler konusu ele alındığında da rastlanmaktadır. Rusya’da bilimsel açıdan hayvan adları konusunun Türkiye’ye kıyasla çok daha fazla incelenmiş olması sebebiyle, çalışmamızda Çağdaş Rusça ve Türkçe’deki memeli hayvan adlarının nitelik ve nicelik açısından belirlenmesi, metaforik kullanımlarının Türkçe karşılıklarıyla kıyaslanarak analiz edilmesi ve ortaya çıkan farklılıkların incelenmesi amaçlanmıştır. Özellikle memeli hayvan adları kategorisi üzerine bu bakımdan kapsamlı bir çalışmanın henüz yapılmamış olması da bu konunun seçilmesinde etkili olmuştur. Rusça ve Türkçe memeli hayvan adlarını anlambilim, kelimebilim, morfoloji gibi alanlarda anlam bakımından özelliklerini inceleme ve kültür farklılıkları bakımından duygu yükleme özelliklerini ortaya çıkarma konuları üzerinde durulacaktır. Çağdaş Rusça ve Türkçe kelimebilim anlam özelliklerine dayanarak Rusça memeli hayvan isimlerini başta istatistik olarak sonuç elde etmek adına L.N. Zasorin’in Rusça Çastotny sözlüğü başta olmak üzere diğer birçok Rusça sözlükten faydalanılacaktır. Elde edeceğimiz memeli hayvan adları semantik ve morfolojik açıdan karşılaştırılacak ve incelerken iki ülke arasındaki kültürel ve coğrafi farklılıkların anlamsal bakımdan memeli hayvan adlarına yansımalarına da yer verilecektir.

Anahtar Kelimeler: Zoonim, Etimoloji, Semantik, Rusça, Türkçe

Cahit Sıtkı Tarancı'nın Şiirlerinde Bilinçaltının Susmayan Sesi: Korku ve Karamsarlık

Dr. Gökşen Yıldırım - Okutman Ünal Yıldırım

Öz

Bilinçaltı; çeşitli sebeplerle bastırılmış, ötelenmiş ve gizlenmiş duyguların karanlık kovuğudur. Ruhsal bütünlüğün bir parçası olan bu karanlık yan, kendini sanatsal düzlemde semboller aracılığıyla meşrulaştırmaktadır. Cahit Sıtkı'da bilinçaltı, bir kazan misali durmaksızın kaynamakta, şairin bilinçaltı, hemen neredeyse bütün şiirlerinde bir çelişki, karanlık ve korku yumağı olarak karşımıza çıkmaktadır. Cahit Sıtkı, genç yaşlarında ailesinden ayrılarak memleketinden uzak "çölleşen" kocaman bir şehrin yalnızlığına mahkûm olmuştur. Çirkin ve kısa boylu olduğuna dair düşünceleri de bu karanlık "kuyu"yu beslemiştir. O, yaşama sevincini konu alan şiirlerinde bile bilinçaltının sesini susturamamış, korkuya teslim olmuştur. Bu ses, yaşam karşısında onu olumsuz olarak motive etmiştir. Korkuları, onun yaşamın ahengine katılmasında birincil engeldir. Cahit Sıtkı, "kuyu"da yelken açamaz ve kuyuya mahkûmiyet, onu dünya ile uyumsuzluğa iter. Bilinçaltını susturamayan ve gerçeği dışlayarak kabul eden şair, dünyevi nizamın dışına atılır ve şairin dünya ile olan çatışması, en çok da ölüm noktasında belirginleşir. Bedenin cesetleşmesi, çürümesi, "böceğe ecza" olması onun bilinçaltını daha da bulandırır ve yaşamdan nefrete sürüklenmesine, gerçeği daha kökten reddetmesine sebep olur. Onun şiirlerindeki karamsarlık bu korkudan beslenir. Cahit Sıtkı'nın şiirlerinde duyduğumuz karanlık kuyuda yankılanan bilinçaltı ses ve karamsarlık bu açıdan kadınsızlık, geçmişe/çocukluğa özlem, aile kuramama, sevgisizlik, yalnızlık ve ölüm gibi temlerle desteklenir.

Anahtar Kelimeler: Cahit Sıtkı Tarancı, Bilinçaltı, Korku, Karanlık, Karamsarlık, Bungunluk

Celil Memmetkuluzade ve James Joyce Yaratıcılığında İnsan ve Ortam Sorunu

Doç.Dr. Cavide Memmedova

Öz

20.yüzyılın başlarında Azerbaycan ve Britanya edebiyatında yeni bir nesir türünün ortaya çıkışı her iki ülkenin edebiyatına benzer nitelikler getirdi. Bu açıdan, C.Memmetkuluzade'nin (1869-1932) ve J.Joyce'un (1882-1941) yaratıcılığında tema ve düşünce benzerliği özellikle ilginçtir. J.Joyce'un yaratıcılığında sürekli olarak yer alan "epiphany" 'in sembolik içeriği C.Memmetkuluzade'nin yaratıcılığı için de bir özelliktir. Bunu yaparken, yazarlar aynı sosyal kusurları ortaya çıkarır, modern insanın trajedisini gösterir. Joyce'un "Ölümler" eserinde olduğu gibi, Memmetkuluzade'nin "Ölümler" eserinde de ölümler alemi dirilerin sahte dünyasının karşısına konur. Joyce dünya'nın "felç merkezi" ni, Memmetkuluzade "deli toplantısı" nı sunar. Joyce'nin "Sanatçının Bir Genç Adam Olarak Portresi", Memmetkuluzade'nin "Hatıralarım" eserlerindeki kahramanların manevi yaşantıları ile toplumdaki "düzen" içindeki düzensizlik eleştirilir. Yazarlar yaşadıkları toplumda iki tür esaret görüyorlar: 1.Sosyal-siyasi esaret. 2.Dinin tahrifinin, imansızlığın yarattığı düşünce esareti. Bu yüzden J.Joyce ve C.Memmetkuluzade bu ortamı "ölümler" alemi, "deliler toplantısı", "felç" merkezi olarak tanımlamaktadır. Makalede, bu konulara ek olarak, edebiyatlar arasındaki yakınlığa neden olan diğer edebi, sosyo-politik faktörler incelenecektir.

Anahtar Kelimeler: Nesir, Dünya, Esaret, Ortam, İnsan

Çeviri Üzerine Varsayımçı Söylemin Eleştirisi: Çeviri Stratejilerini Bağlamsallaştırmak

Öğr.Gör. Kerem Geçmen

Öz

Çeviri üzerine söylem üretenler, kendilerinin sıklıkla içinde buldukları veya üzerine yoğun olarak düşündükleri çeviri durumlarından etkilenecek şekilde şekillendirdikleri çeşitli çeviri kavrayışları doğrultusunda çeviri söylemleri üretmişlerdir. Bunun sonucunda çeviri üzerine söylemlerin çok büyük bir çoğunluğunda, elzem değişkenlerin görmezden gelinmesi ve “çeviri” olgusuna ilişkin koşulsuz genellemeler yapılması söz konusu olmuştur. Bu çalışmada bu türden bir göz ardı edişi barındıran söylemleri eleştirel bir biçimde betimlemek için “varsayımçı söylem” ifadesi kullanılmaktadır. Söz konusu söylemleri varsayımçı yapan, içinde üretildiği koşullara ilişkin bir değişmezlik varsayımdır. Varsayımçı söylemin sorunlu yanını gösterebilmek için, çeviri stratejilerine genel geçer özellikler atfedilmesine yönelik bir eleştiri sunulacaktır. Çeviri üzerine söylemlerde bağlamsal koşullardan bağımsız bir şekilde belirli çeviri stratejilerini güç ilişkileri bakımından belirli konular veya işlevlerle özdeşleştirme alışkanlığı yaygın olarak görülmektedir. Bu çalışma özelinde, akıcı olmayan bir çevirinin “direnc”, akıcı bir çevirinin ise “assimilasyon” işlevini gördüğü varsayımı üzerinde durulacaktır. Bu varsayımçı söylem eleştirilerek, akıcı veya akıcı olmayan çeviri üretme stratejilerinin koşulsuz bir biçimde direnc veya asimilasyonla özdeşleştirilmesinin ötesine geçen bir yaklaşım sunulmaya çalışılacaktır. Çeviri, sonsuz sayıda etkenin kısmi belirleyici roller oynadığı fazlasıyla çeşitlilik içeren durumlarda gerçekleştirilen bir faaliyettir. Bu dikkate alınarak, çeviri üzerine söylem üretenler kendi çeviri kavrayışlarına yön veren merkezi örneklerdeki koşulları verili kabul etmekten kaçınmalıdır. “Çeviri” üzerine söylemde, ya belirli durumlara ve koşullara has olma kabulü aleni bir biçimde belirtilmeli, ya da çok çeviri durumlarındaki büyük çeşitlilikler ve kapsamlı değişken kümeleri dikkate alınmalıdır.

Anahtar Kelimeler: Çeviri Kuramı, Çeviri Üzerine Söylem, Çeviri Stratejisi, Akıcılık, Güç İlişkileri, Direnc, Asimilasyon

Çeviribilimde Feminizmin Geçmiş ve Gelecek Rollerini

Öğr.Gör. Çiğdem Taşkın-Geçmen

Öz

Çeviribilimde ikinci ve üçüncü dalga feminizm, kadın meselesi ile dil arasındaki ilişkiye odaklanmıştır. Hem eleştirel söylem çözümlemesi, çeviri ve ilgili diğer faaliyetler yoluyla hem de hedef dildeki dilbilgisel cinsiyet imlerine ilişkin deneyler yoluyla erkek egemen dil kullanımını “gün yüzüne çıkarılmıştır”. Ancak, ikinci dalga feminist çevirmenler ve çeviri araştırmacıları baskının yalnızca dilsel tezahürlerine odaklanmıştır. Üçüncü dalga bunun yanında pedagojik yaklaşımlar, feminist eleştirel söylem çözümlemesi, farklı kültürlerdeki kadınların temsili ve çeviri sürecinde rol oynayan diğer eyleyenler (paratranslator) gibi meselelerin dahil olduğu daha geniş bir çerçeveyi kapsamış olsa da, daha önemli fakat çok daha az üzerinde durulmuş olan mesele kadın çevirmenleri “gün yüzüne çıkarmaktır”: feminist çeviri hareketleri, içlerinde barındırdıkları tüm çeşitliliğe rağmen, kadın çevirmenlerin baskı altındaki durumuna odaklanmamaktadır. Bu meseleyi irdelemek için feminist hareketin ve dil ile olan ilişkisinin Çeviribilime olan etkisi betimlenerek kadın çevirmenlerin koşullarına ilişkin sınırlılıklar gösterilmeye çalışılmıştır. Çevirmenlik mesleğindeki kadın oranının hatırı sayılır derecedeki yüksekliğinden ücret eşitsizliğine, ayrımcılıktan mesleğin statüsüne kadar pek çok açıdan kadın çevirmenlerin durumu kaygı vericidir. Bu nedenle Çeviribilimde kadın çevirmenlerin durumunun geliştirilmesini ve çevirmenlik mesleğine yönelik yaygın bakış açısının değiştirilmesini merkeze alacak bir dördüncü dalga feminizmin zamanı gelmiştir.

Anahtar Kelimeler: Feminizm, Feminist Çeviri, Çeviribilim, Kadın, Dil

Çeviribilimde Yeni Yaklaşımlar: Toplum Çevirmenliği ve Senaryo Kullanımı

Dr. Öğretim Üyesi Nilüfer Alimen

Öz

Bilindiği üzere toplum çevirmenleri göçmenler, sığınmacılar, mülteciler ve azınlıklara hastaneler, mahkemeler, karakollar, okullar, belediyeler, sosyal hizmet merkezleri gibi kamu hizmeti verilen yerlerde sözlü çeviri hizmeti sağlamaktadır. Bu bildirinin amacı toplum çevirmenliği eğitiminde “rol oynama” yönteminin önemine senaryo kullanımı bağlamında dikkat çekmektir. 2010 yılından bu yana Türkiye’ye gelen göçmenlerin sayısının çarpıcı bir şekilde yükselmesinin bir sonucu olarak, eğitilmiş ve nitelikli toplum çevirmenlerine duyulan ihtiyaç gitgide artmaktadır. Bu ihtiyacı karşılamak amacıyla Mütercim-Tercümanlık bölümlerinin ders planlarında toplum çevirmenliğine yer vermeye başladığı görülmektedir. Bildirinin çıkış noktasını Mütercim-Tercümanlık bölümlerinde yeni yeni yer almaya başlayan toplum çevirmenliği derslerine uygun müfredat oluşturulmasına ilişkin yaşanan sorunlar oluşturmaktadır. Toplum çevirmenliği dersinde dinleme, not alma, kısa süreli hafıza gibi sözlü çeviri için gerekli olan temel becerileri geliştirmenin yanı sıra mesleki etik kurallar ve toplum çevirmenlerinin rolü hakkında farkındalık kazandırmak amaçlanmaktadır. Sözlü çevirinin bir alt alanı olan toplum çevirmenliği -başta çalışma ortamı, görünürlük, mesleki etik kurallar olmak üzere- birçok yönden bir diğer alt alan olan konferans çevirmenliğinden ayrılmaktadır. Öğrencilerin bu alana özgü sorunlarla başa çıkmalarına yardımcı olacak eğitim yöntemlerinin uygulanmasına ihtiyaç duyulmaktadır. Bu bildirinin kuramsal temelini Holly Mikkelson’un senaryo kullanımıyla ilgili görüşleri oluşturmaktadır. Mikkelson, “Evolving views of the court interpreter’s role: Between Scylla and Charybdis” (2008) başlıklı çalışmada öğrencilerin eleştirel düşünme ve karar alma becerilerini edinmesinde senaryo kullanımının önemi vurgulanmaktadır. Mikkelson’a göre, öğrenciler kendilerine verilen senaryodaki rolleri oynayarak toplum çevirmenliği bağlamında ortaya çıkan kültürel ve dilsel sorunları çözmeye çalışmakta ve güvenli bir ortamda deneyim kazanmaktadır (2008: 92). Bildiride ayrıca dünyanın çeşitli ülkelerinde toplum çevirmenleri için belirlenen mesleki etik kurallar açıklanacaktır. David Kolb’un (1984) “deneyimsel öğrenim kuramı”ndan (“experimental learning theory”) yola çıkılarak, derste kullanılan senaryoların nasıl oluşturulduğu ve öğrencilerden senaryolarda karşılaştıkları sorunlarla baş etmek için hangi yöntemleri kullanmaları beklendiği toplum çevirmenliğinde mesleki etik kurallar vurgusuyla irdelenecektir.

Anahtar Kelimeler: Toplum Çevirmenliği, Çeviri Eğitimi, Senaryo Kullanımı

Çeviribilimin Filoloji Temel Anındaki Yeri

Dr. Ayşe Işık Akdağ

Öz

Çeviri etkinliği neredeyse insanlık tarihi kadar eskirken, çevirileri onları çevreleyen koşullar ve eyleyenlerle birlikte inceleme nesnesi olarak ele alan Çeviribilim görece yeni bir dilim dalıdır. 80’li yıllarda özerkliğini kanıtlayan Çeviribilim kuramsal, betimleyici ve uygulamalı olmak üzere birbiriyle etkileşim içinde olan 3 temel alan üzerine kurulmuştur. Kimi araştırmalar Çeviribilim kuramları ışığında bu 3 alana yoğunlaşırken, diğerleri farklı bilim dallarındaki yöntemleri ödünçleyip bunları Çeviribilimsel bir süzgeçten geçirerek alanın kuramsal temeline katkıda bulunmaktadır. Benzer şekilde, birçok farklı bilim dalı da uygulamalı alanda çeviriye başvurarak kendi kuramsal artalanını zenginleştirme yoluna gitmiştir. Bir başka deyişle, Çeviribilim’in diğer bilim dallarıyla kurduğu ilişki çift yönlüdür: Hem Çeviribilim diğer bilim dallarından hem de diğer bilim dalları Çeviribilim’den faydalanmaktadır. Bu çalışmanın amacı söz konusu çift yönlü ilişkiyi Türkiye bağlamında incelemektir. Çalışmanın bütüncesi Filoloji temel alanında yer alan bilim dallarıyla-Çağdaş Türk Lehçeleri ve Edebiyatları, Dünya Dilleri ve Edebiyatları, Eski Çağ Dilleri ve Kültürleri, Karşılaştırmalı Edebiyat; Klasik Türk Edebiyatı, Türk Dili, Türk Halk Bilimi ve Yeni Türk Edebiyatı- sınırlandırılmıştır. Araştırma sorusu ve onu destekleyen alt-sorular şu şekildedir: Filoloji temel alanındaki bilim dallarıyla Çeviribilim arasında ne tür ilişkiler kurulmuştur? Hangi bilim dalları Çeviribilim’den nasıl yararlanmaktadır? Çeviribilim hangi bilim dallarından nasıl yararlanmaktadır? Çalışmanın sonucunda Türk Halk Bilimi dışındaki Filoloji temel alanlarıyla Çeviribilim arasında doğrudan ilişkiler kurulduğu ve çalışılan çeviri konularının bilim dallarına göre farklılık gösterdiği saptanmıştır.

Anahtar Kelimeler: Çeviribilim, Filoloji Temel Alanı, Disiplinlerarası İlişkiler, Dünya Dilleri ve Edebiyatları, Türk Dili ve Edebiyatı

Çevirmenin Batı Algısının Çeviri Yaklaşımına Etkisi ve Çevirmenin Sesi

Arş.Gör. Öznur Yanar Torbalı

Öz

Türkiye’de modernleşmeyle ilişkilendirilen Batılılaşma hareketinin başlangıç evrelerinden itibaren çeviri faaliyetleri ve sahip olduğu önemli konumdan söz edilir. Tanzimat dönemi ve Cumhuriyet’in ilk yıllarında, Batı dillerinden yapılan çeviriler yoluyla Batılılaşmanın ve dolayısıyla bu kavramın ilişkilendirilmiş olduğu modernleşmenin sağlanabileceği görüşü hakim olmuştur. İlerleyen dönemde yaşanan sosyo-politik gelişmeler, Batı ve modernleşme algısıyla beraber çeviri anlayışında da farklılaşmalar meydana getirmiştir. Çevirmenlerin Batı’ya olan yaklaşımları çevirilerine yansımış, ortaya koydukları ürün ve üzerine yaptıkları açıklamalar bunun somut örneklerini oluşturmuştur (Berk 1999). Önsözler ya da notlar aracılığıyla paylaşılan bilgi ve görüşler, yalnız çeviri sürecinde alınan kararlar ve nedenlerini açıklamakla kalmaz, çevirmenin düşünce dünyası hakkında da ipuçları sunar. Bu çalışmada çevirmenin Batı algısının çeviriye nasıl yönlendirdiği, çevirmene ait önsözler, çevirmen notları ve hedef metnin incelenmesi yoluyla açıklanacaktır. Bu algının çeviriye yansımaları çevirmenin sesi ve görünürlüğü kavramları çerçevesinde incelenecektir (Venuti 1995).

Anahtar Kelimeler: Çevirmen, Modernleşme, Batılılaşma, Batı Algısı, Çevirmenin Sesi

Çevirmenin İzlerini Takip Etmek: Haiku Çevirisi Üzerine Bir İnceleme

Dr. Öğretim Üyesi Senem Öner Bulut

Öz

Bu çalışma, şiir çevirisi bağlamında çevirmenin öznelliğini ve görünürlüğü/görünmezliğini yeniden-düşünmeyi amaçlamaktadır. Barış Acar'ın kaleme aldığı Türkçe haikular ile haikuların Çağdaş Acar tarafından yapılmış İngilizce çevirilerinin yer aldığı Toz/Dust adlı eseri konu alan çalışma; dünyadaki en kısa şiir biçimi olma özelliğini taşıyan haiku şiirlerinin çevirisinin gündeme getirdiği dinamikleri araştırmakta, çevirmenin biçim ve kelime seçimine ilişkin stratejilerine ve kaleme almış olduğu “Çevirmen Önsözü”ne odaklanmaktadır. Fredrich Schleiermacher'in çeviri yaklaşımı, hermeneutik yaklaşım ve Hans-Georg Gadamer'in “ufuk” kavramı çerçevesinde yürütülen karşılaştırmalı çeviri çözümlemesi, okuma, yorumlama ve çeviri arasındaki sınırların nasıl bulanıklaştığını; çevirmenin, şiirleri İngilizce'de yeniden yaratmaya çalışırken nasıl bir görünür bir görünmez hale geldiğini, kendi öznelliğini nasıl aynı anda hem sakladığını hem de açık ettiğini ortaya koymaktadır.

Anahtar Kelimeler: Şiir Çevirisi, Haiku Çevirisi, Hermeneutik, Çevirmenin Öznelliği, Ufuk, Yaratıcı Çeviri

Çevirmenlerin Sesinden Sultan Abdülhamit Dönemini Dinlemek: Türkçede Twenty-Six Years On The Bosphorus

Okutman Muhammed Baydere

Öz

Bu bildirinin amacı, hayatının yirmi altı yılını II. Abdülhamit dönemi İstanbul’unda geçirmiş olan İngiliz yazar Dorina L. Neave’in, İstanbul’daki yaşantısı ile toplumsal ve siyasi hayata dair gözlemlerini anlattığı *Twenty-Six Years on the Bosphorus* başlıklı anı kitabının Türkçe çevirilerinde çevirmenlerin seslerinin izini sürmektir. Kitap İngiltere’de Grayson & Grayson Yayınları tarafından 1933 yılında basılmıştır. Araştırma nesnesini oluşturan çevirilerden ilki Osman Öndeş tarafından yapılmış ve 1978 yılında Eski İstanbul’da Hayat başlığıyla Tercüman Gazetesi’nin “1001 Temel Eser” dizisi kapsamında yayınlanmıştır. İkinci çeviri ise Neşe Akın tarafından yapılmış ve 2008 yılında Sultan Abdülhamit Devrinde İstanbul’da Gördüklerim başlığıyla Dergâh Yayınları’nın “Batı’nın Gözüyle Türkler” dizisi kapsamında yayınlanmıştır. Bildirinin sorunsalını iki çeviriye ait yan metinlerde yazarın Sultan Abdülhamit’e ilişkin düşünceleri açısından göze çarpan tezat oluşturmaktadır. Neşe Akın tarafından yapılan çevirinin önsözünde eser ve yazar “Sultan Abdülhamit İstibdadı literatürünün bir temsilcisi” olarak tanımlanmıştır. Diğer taraftan, gazeteci-yazar Nazan Şara Şatana, Osman Öndeş’in çevirisinden yaptığı alıntılar ışığında Dorina L. Neave’in Sultan Abdülhamit’e ilişkin son derece olumlu düşünceler beslediğini ifade etmiştir. Bu anlamda, söz konusu iki çeviride farklı şekilde çıktığı düşünülen çevirmen seslerinin izini sürebilmek amacıyla, kuramsal çerçeve olarak Theo Hermans’ın “Çeviri Anlatıda Çevirmenin Sesi” (1997, çev. Alev Bulut) [“The Translator’s Voice in Translated Narrative” (1996)] başlıklı makalesinde ifade ettiği görüşler temel alınacaktır. Erek metinler ile kaynak metnin karşılaştırılmasının yanı sıra Gérard Genette’in *Paratexts: Thresholds of Interpretation* (1997, çev. Jane E. Lewin) [Seuils (1987)] başlıklı kitabında tanımını yaptığı yan metinlerden elde edilen bulgular ışığında, Dorina L. Neave’in İngilizce yazarak bir anlamda çevirisini yaptığı Sultan Abdülhamit dönemi Osmanlı toplumunun Türkçeye “geri çevirisi”nde (“back translation”) çevirmenlerin seslerinin ne şekilde çıktığı alınan kararlar ve olası dayanaklar belirtilerek çeviribilim bağlamında değerlendirilecektir.

Anahtar Kelimeler: Çevirmenin Sesi, Geri Çeviri, Anı Yazıları, Dorina L. Neave

David Mamet'in Speed-The-Plow Adlı Oyununda Erkeklik Değişkenliği

Dr. Öğretim Üyesi Faruk Kalay

Öz

David Mamet günümüz Amerika'sının en önemli oyun yazarı, senarist, yönetmen ve yapımcılarından biridir. Önemli oyunlarından biri olan Speed-the-Plow önemli bir Hollywood stüdyosunda yapımcı müdürlüğüne yeni atanmış Bobby Gould ve önemli bir aktörün kendisiyle film yapmakla ilgilendiği arkadaşı ve yardımcısı Charlie Fox adlı iki arkadaşın sansasyonel bir film yapma fikriyle başlar. Bu konuyu tartışırken önemli bir mali başarı olacağı konusunda hem fikirdirler. Ancak işler Sekreterleri Karen'ın karışmasıyla sarpa sarar. Bobby Gould'un Karen ve Charlie'nin tekliflerinden dolayı kafası biraz karışmıştır. Oyunda Charlie ve Karen arasında bir güç savaşı başlamıştır. Oyunlarında genel olarak minimalizmi araçsallaştıran Mamet bu oyunda bu iki karakteri erkek ve kadın olgusu üzerinde durmuştur. Bu çalışmada kadın ve erkek arasındaki bu güç savaşı/dengesi üzerinde durulacaktır.

Anahtar Kelimeler: David Mamet, Speed-The-Plow, Erkeklik, Kadınlık

Desire As A Source Of Alienation: Lacanian Reading Of A Passage To India By E.M. Forster

Okutman Özgür Esen - Dr. Öğretim Üyesi Baysar Taniyan

Öz

It has always been attractive and inspiring for susceptible writers to deal with behaviours of colonial characters: The colonizer and colonized. Many writers have focused on their behaviours to each other and also endeavoured to clarify the reasons of those behaviours. In this context, Lacanian understanding to perceive the behaviours of the colonizer and the colonized characters who become alienated to themselves by pretending to be the others can be conducted to explain the reasons of the behaviours. In Lacanian understanding, human psyche is divided into three phases: The Real, The Imaginary Order and The Symbolic Order and human behaviours are clarified in the lights of these phases. One of the most significant parts of these phases is the Symbolic Order in which the child learns to experience identification, which will be conducted during the life span and the tendency for identification is enucleated with the concept of desire in Lacanian understanding. In this regard, Edward Morgan Forster's remarkable novel, A Passage to India, functions as a critical text to indicate the influence of these phases on people behaviours. In the novel, the characters pretend to be the others, because they identify themselves with the other characters as people do in mirror stage. This reflects the influence of others on their behaviours and how they become alienated from their own selves. The aim of this study is to examine the alienated behaviours of the characters in Forster's novel and also to analyse those behaviours from the perspective of Lacanian understanding of psychoanalysis.

Anahtar Kelimeler: Edward Morgan Forster, A Passage To India, Lacan, Ayna Evresi, Arzu

Diriliş Ertuğrul Dizisinin Arapça Dublaj Çevirilerinde Sansür

Arş.Gör. Arife Eray

Öz

Kültür aktarımında çeviri önemli bir yere sahiptir. Bir toplumun kültür-edebiyat oluşumunda ve şekillenmesinde çeviri önemli bir rol oynamaktadır. Yazılı çevirilerin yanı sıra son yıllarda dizi film çevirileri de yoğun ilgi görmektedir. Görsel-işitsel çeviri olarak adlandırılan bu alanda çeviriler ya altyazı çevirisi ya da dublaj çevirisi olarak yapılmaktadır. Türkiye’de yayınlanan Diriliş Ertuğrul dizisi dünya çapında özellikle Arap halkları tarafından ilgiyle takip edilmektedir. Dizinin ilk yıllarında çevirisi alt yazı şeklinde yapılmaktaydı. Daha sonra Qatar TV diziyi satın alarak fasih Arapça olarak dublajını yapmıştır. Qatar TV’de her gün 45’er dakikalık bölümler halinde yayınlanmaya başlamıştır. Dizinin Türkiye’de yeni bölümlerinin yayınlanmasıyla eş zamanlı olarak alt yazı çevirileri de devam etmektedir. Sansür, çeşitli kavramların veya olayların çeşitli yollarla kontrol altına alınmasıdır. Çoğunlukla hükümet tarafından uygulanan sansürün amacı toplumu korumak ve devletin üzerinde kontrol sağlayacağı şekilde geliştirmektir. Ayrıca, sansür, toplu iletişimden kimi düşünceleri ve konseptleri çıkarma yoluyla algıyı kontrol etme eylemi olarak da ifade edilebilir. Bu bağlamda sansür sadece kelime veya bir kavram düzeyindeki bir değişikliklerle sınırlı kalmamaktadır. Günümüzde yoğun ilgi gören dizi film sektörü toplumun şekillenmesinde, kültürlerarası iletişimde, düşünce ve ahlak yapısının değişiminde önemli bir yer teşkil etmektedir. Bu sebeple yöneticiler tarafından kendi düşünce yapılarına göre dizi film çevirilerinde gerek sahne çıkarımı gerekse kaynak kültürdeki mesajın değiştirilerek iletilmesi ile sansür yapılmaktadır. Andre Lefevere benimsediği erek odaklı yaklaşıma güç ilişkilerini de dâhil ederek çeviri araştırmalarında farklı bir yaklaşım ortaya koymuştur. Lefevere’nin yaklaşımına göre hâkim ideoloji bir çevirinin yayımlanıp yayımlanmayacağına karar verir. Bu sebeple çevirmenler de hâkim ideolojinin beklentileri doğrultusunda bir çeviri yapma eğiliminde bulunurlar. Bu çalışmada tarihi bir dizi olan Diriliş Ertuğrul’un orijinal senaryosu ile Arapça dublajının çevirileri karşılaştırılarak yapılan sansürler incelenecektir. Sansürlerin yapılma sebepleri tartışılacaktır.

Anahtar Kelimeler: Diriliş Ertuğrul, Çeviri, Sansür, Dublaj Çevirisi, Kültür

Divan-i Hikmet'te Emir Kipinin İkinci Tekil Kişi Durumu

Dr. Öğretim Üyesi Ali Taştekin

Öz

Günümüz Türk lehçelerine aktarılan Divan-ı Hikmet nüshaları, geçmişin dil ve edebiyat zevkini günümüzün Türk dünyasında yeniden canlandırmakla kalmamakta; aynı zamanda, ortak değerleri paylaşma ve halklar arasında tarihsel bağların güçlenmesi ile yeniden kucaklaşma fırsatları da sunmaktadır. Divan-ı Hikmet; tarihî süreçte Taşkent, İstanbul, Kazan vb. merkezlerde muhtelif hacim ve kapsamlarda matbu olarak yayımlanmıştır. Üzerinde pek çok inceleme ve değerlendirme yapılan bu Türk dili ve kültürünün şaheserini biz de Hayati Bice'nin hazırladığı Türkiye Diyanet Vakfı tarafından ilk kez 1993 yılında yayımlanan kitabı esas alarak değerlendirdik ve 144 adet hikmetteki –GII emir ekinin durumunu inceledik. Divan-ı Hikmet'teki 144 hikmetin toplam 5527 mısraı incelenmiş; 383 adet –GII ekli emir cümlesi olduğu tespit edilmiştir (% 6.00). Kelime grubu içindeki –GII ekli yapıların –gil biçiminde olanları 141 adet; –gil 45 adet, –ğil 166 adet, –ğil ise bir adettir. –kıl ve –kil biçimi hiç kullanılmamıştır. Hikmetlerde; 258 farklı yazım şekliyle, toplam 347 -GII ekli kelime grubu tespit edilmiştir. Dört ve daha çok sıklıkta kullanılan kelime gruplarının toplamı 128 adettir. (%36.88). En çok kullanılan ilk beş kalıp sırasıyla; “yol” kelimesiyle 43 adet (en çok kullanılan kelime grubu “yolğa salgıl”dır ve 35 kez kullanılmıştır.), “âşık” kelimesiyle 13 adet, “özüng” kelimesiyle 11 adet, “can” kelimesiyle 9 adet ve “tâat” kelimesiyle 8 adettir. –gil ve –ğil biçimindeki yazılışın bu kadar çok ve birbirine yakın sıklıkta kullanılması, bu ekle ilgili yazım sorununun, dolayısıyla Divan-ı Hikmet'teki imlâ karmaşasının en bariz göstergesi olduğu değerlendirilmektedir. Aynı yazım ve anlamlı kelimeye farklı mısralarda farklı biçimdeki –GII ekinin getirilmiş olması da Divan-ı Hikmet'teki yazımla ilgili kural oturmamışlığının kanıtı olarak görülmektedir. -GII eki çoğunlukla ikinci tekil kişiye emir, rica talep ve nasihat anlamı içerecek şekilde kullanılmıştır. Ancak bazı mısralarda dilek, istek, dua anlamlarına gelecek şekilde de yer almaktadır. Ahmet Yesevi'nin muhatabı çoğunlukla ikinci tekil kişi olmuştur. Bu durum hikmetlerinde açıkça görülmektedir. -GII ekinin sık kullanılması nedeninin, metnin içeriğinin dinî konularla yoğrulmasından ve hikmetlerin hedef kitlede istendik davranışlar meydana getirme amacıyla yazılmış olmasından kaynaklandığı değerlendirilmektedir.

Anahtar Kelimeler: Divan-i Hikmet, Ahmet Yesevi, Türk Dili, Ekler, Emir Kipi

Dîvânü Lugâti't-Türk'te Geçen Organ Adları ve Eski Anadolu Türkçesi Tıp Metinlerindeki Karşılıkları

Dr. Öğretim Üyesi Nimet Kara Kütükçü

Öz

11. yüzyılda Kaşgarlı Mahmud tarafından kaleme alınan Dîvânü Lugâti't-Türk, Türk dili tarihi açısından oldukça önemli bir yere sahiptir. Çünkü Türk sözlükçülük geleneği Kaşgarlı Mahmud ile başlamış ve onun ışığında devam etmiştir. Dîvânü Lugâti't-Türk, Araplara Türkçeyi öğretmek amacıyla Arapça olarak meydana getirilmiş bir sözlüktür. Dîvânü Lugâti't-Türk'teki söz varlığı ile ilgili birçok çalışma yapılmıştır. Her çalışmada verilen madde başı sayısı farklıdır. Verilerdeki bu farklılığın nedeni, bazı çalışmalarda madde başı sözlerin yanı sıra madde içinde örnek cümlelerde geçen sözlerin de söz varlığına katılmış olması ve madde başı sözlerle birlikte değerlendirilmesidir (TDK, 2016). Bu karışıklığa bir sebep de Kaşgarlı Mahmud'un farklı anlamlardaki sözcükleri çok defa aynı madde başı altında toplamasıdır (Ercilasun, Akkoyunlu, 2015). Terimlerin anlamları ait oldukları bilim dalına göre değiştiği için dilin genel sözcükleri gibi sözlüksüz anlaşılabilir. Bu yüzden her bilim dalının terimlerinin karşılığının verildiği alan sözlükleri hazırlanmaktadır. Kaşgarlı Mahmud'un büyük bir ustalıkla hazırladığı Dîvânü Lugâti't-Türk bu anlamda neredeyse her bilim dalından terimlerin bulunduğu bir zeytin niteliğindedir. Yaklaşık 9203 madde başının içinde 11. yüzyılın ölçünlü diline ait hastalık, organ, ilaç, tıp, tıp aletleri, sağlık ve anatomi ile ilgili de pek çok terim bulunmaktadır. Bu terimler hem o dönemin ses ve şekil bilgisini yansıtmaları bakımından Türk dili alanındaki uzmanlara hem de içerik bakımından Tıp bilimi alanındaki uzmanlara yol göstermesi bakımından önem taşımaktadır. Bu tıp terimlerinden bazıları; ağna-, axsak buxsak, biz, bokuk, bars, bāş, enüçlen-, inegü, külgü, sügnegü, talagu, talgan iğ; aluç, buga, çurnı, xasnı, keküd, ot, ötrüm; arkaçak, belik, sorgu; bıkın, böğür, böğsek, eyegü, kap, kañrıç, kurugsak, ogrug, öt, sarkınuk, solak, topulgak, ūf karak, yalıg... Bu çalışmada Ahmet Bican Ercilasun ve Ziyat Akkoyunlu'nun eserinin dizininden taranan "organ" adlarının Eski Anadolu Türkçesi ile yazılmış tıp metinlerindeki karşılıkları ve ayrıca bu karşılıkların hangi dillerden alıntılandığı ve günümüz Türkiye Türkçesinde kullanılıp kullanılmadığı da verilecektir.

Anahtar Kelimeler: Dîvânü Lugâti't-Türk, Tıp Terimleri, Organ Adları

Edebiyat Sosyolojisi Bağlamında Bir İnceleme: Gençliğin O Yakıcı Yılları'nda 1970'lerden Yansımalar

Dr. Arzu Özyön

Öz

Yöntem olarak edebiyat ve sosyolojiyi bünyesinde bir araya getiren edebiyat sosyolojisinin benimsendiği bu çalışmada Erendiz Atasü'nün Gençliğin O Yakıcı Yılları adlı romanında 1970'li yılların izleri sürülecektir. Bilindiği üzere edebiyat sosyolojisi edebiyat ve toplumun karşılıklı olarak birbiri üzerinde etkili olduğu fikri üzerine kuruludur. Buna göre sadece edebiyat bir toplumun sosyo-politik ve ekonomik koşullarını şekillendirip toplumu yönlendirmekle kalmaz, aynı zamanda siyasal, toplumsal ve ekonomik koşullar da sanatçıları ve dolayısıyla onların eserlerini etkileyerek bu eserlerde yansıma bulur. Bu bağlamda otobiyografik özellikler de taşıdığı düşünülen Atasü'nün Gençliğin O Yakıcı Yılları adlı romanı edebiyat sosyolojisi bakımından değerlendirilecek ve romanın 1970'li yılların siyasal, toplumsal ve ekonomik koşullarını nasıl yansıttığı üzerinde durulacaktır.

Anahtar Kelimeler: Erendiz Atasü, Gençliğin O Yakıcı Yılları, Edebiyat Sosyolojisi, 1970'li Yıllar

Elie Wiesel'in Sallanan Çocuğu: Night'ın Başkahramanı

Dr. Öğretim Üyesi Faruk Kalay

Öz

Nobel ödüllü Elie Wiesel hem Amerika ve hem de Avrupa edebiyatının en önemli yazarlarından biridir. Dönemin Romanya'sında yaşayan Ortodoks Yahudi ailesinden gelen yazar döneminde çocukluk Nazi Soykırımını ve İkinci Dünya Savaşını deneyimlemiştir. Night adlı eseriyle İkinci Dünya Savaşı sonlarına doğru 1944-45 yılları arasında Auschwitz ve Buchenwald Nazi Almanyası toplama kamplarındaki yaşamlarıyla kendisini ve babasını anlatmıştır. Wiesel son derece katliam ve savaştan etkilenmiştir ve parça parça anlatımıyla insanlığın yok oluşunu ve Tanrı kavramını sorgulamaktadır. Üstelik babasıyla olan etkileşim ve iletişimden dolayı da kendini suçlamaktadır. Birçok eleştirmen Wiesel'in travma ve travmatik anlatımıyla ilgilenmektedir. Örneğin Schwarz Night adlı eseri tasvir ederken “yürekleri dağlayan ve üzücü bir anı, travma ve edebi hayal anlatımı” (1998: 241) diye ifade kullanır. Diğer bir eleştirmen ise Wiesel gibi yazarların yaşamlarını etkileyen travmatik anılardan kaçma eğilimlerinin olduğunu öne sürer (Bachman, 2009: 86). Wiesel'in Night adlı çalışması bir Holokost felaketzedesinin travmatik anı ve tecrübelerini anlatır. Ayrıca Wiesel varoluşsal sorunları da dillendirir. Bu çalışmada Night adlı eserde Holokostun ve savaşın travmatik etkilerini bir ergenin gözlerinden gözlemlemeye çalışılacaktır.

Anahtar Kelimeler: Elie Wiesel, Holokost, Anı, Gece, Travma, İkinci Dünya Savaşı

Farklı Ülkelerde Yaşayan Yahudiler: Göç ve Yaşam Biçimi

Arş.Gör. Arzu Cebe

Öz

Göç, her toplum var olduğu sürece yaşamış olduğu belki de en zor olaylardan biri, ekonomik, siyasi ve kişisel koşullar nedeniyle bir ülkeden diğerine bazen objektif bazen de toplumsal bir biçimde yapılan eylemdir. Bu eylemin birçok nedeni var; savaş, açlık, yoksulluk, siyasi baskı, etnik ve kültürel bazen de dini çatışmalar, felaketler (doğal, çevresel, toplumsal), ayrımcılık (ulusal, dini, sosyal), eğitim, meslek edinme ve çalışma zorlukları, göç eylemi kararını tetikleyen en başlıca nedenlerdir. Göç etme kararı genel olarak toplum veya aileden birinin yönlendirmesiyle alınır. Bu karar sonucunda sadece bir mekândan diğer mekâna göç edilmekle kalmıyor, ne yazık ki o toplum için – ve tabii göçün edildiği toplum için de – asıl zorluklar daha sonraki dönemlerde başlıyor: Adaptasyon, entegrasyon, kültürel etkileşim ve aynı zamanda kültürel çatışma, dil değişimi, göç ettikleri topluma uyum çabaları, yaşam biçimleri arasındaki uyumsuzluk gibi yaşanan zorluklar. Aslında bu süreç sadece göç eden toplum açısından değil göçü kendi içine kabul edilen toplum açısından da oldukça zor bir süreç. Bu çalışmada dünyanın bir çok farklı ülkesine göç etmek zorunda kalan Yahudilerin buldukları toplum içindeki yaşam biçimleri adaptasyon ve entegrasyon açısından ele alınarak analiz edilecektir.

Anahtar Kelimeler: Yahudi Toplumu, Göç, Entegrasyon, Kafkasya, Rusya

Federico García Lorca'nın Kanlı Düğün Adlı Tiyatro Eserinin Sinemaya Uyarlaması: Gelin

Okutman Hale Hacımanoğlu

Öz

Adını büyük İspanyol şair Luis de Góngora'nın 300. ölüm yıldönümünde, Sevilla'da yaptıkları anma töreninden alan 27 Kuşağı, birbirine çok yakın tarihlerde doğmuş yazar ve şairlerden oluşur. Edebi anlamda, işledikleri konuları daha iyi ifade edebilecek şiirsel bir dil arayışı etrafında toplanan 27 Kuşağı'nın en çok tanınan temsilcilerinden biri de günümüzde İspanyol edebiyatının en çok okunan şairi olan Federico García Lorca'dır. 1898 yılında, İspanya'nın Endülüs bölgesinin Granada şehrinde doğan Lorca, İspanyol İç Savaşı'nın başladığı 1936'da özgürlükçü düşüncelerinden dolayı vurularak öldürmüştür. Hem şiir hem de tiyatro alanında eserler veren Lorca, tiyatro eserlerinde lirik, mitik ve sembolik unsurlar kullanmış, eserlerinin görselliğine de edebi özellikleri kadar önem vermiştir. Bu nedenlerle Lorca'nın tiyatro eserleri oldukça dramatiktir. Köy Trajedileri Üçleme'sinin (La trilogía rural lorquiana) ilk oyunu olan Kanlı Düğün (Bodas de sangre), tüm dünyada ve ülkemizde sahnelenmiş, 1976, 1981 ve son olarak 2015'te ayrı ayrı üç kez sinemaya da uyarlanmıştır. Bu çalışmada Lorca'nın kaleme aldığı Kanlı Düğün adlı eserle, 2015 yılında sinemaya yapılan uyarlaması Gelin (La novia) adlı film, olay örgüsü, içerik ve üslup bakımından ele alınacaktır. Paula Ortiz'in yönettiği Gelin, Lorca'nın sembolik üslubunu, insana dair duyguları aktarırken gösterdiği sadelik ve çarpıcılığı sinema perdesine aktarmayı başarmış ve en az Kanlı Düğün'ün kendisi kadar dramatik ve dokunaklı görünmektedir. Film ayrıca Türkiye'nin eşsiz güzelliklerinden biri olan Kapadokya'da çekilmiş olması sebebiyle de önem arz etmektedir.

Anahtar Kelimeler: Lorca, Kanlı Düğün, Köy Trajedileri Üçlemesi, La Novia

Ferenc Kazinczy ve Macar Dil Yenileştirme Hareketi

Dr. Öğretim Üyesi Yasemin Altaylı

Öz

Macar dilinin, Almanca ve Latince gibi dillerin etkisi karşısında güçlendirilmesi, bilim, sanat, kültürel ve sosyal yaşamda yeniden ayağa kaldırılmasını hedefleyen Macar Dil Yenileştirme Hareketi 18-19.Yüzyılda Macaristan'da gerçekleşen en önemli bilimsel ve kültürel hareketlerden biridir. Macarların Nyelvújítás adını verdikleri bu hareketle Macar dilinin geliştirilmesi için bilimsel temelli değişikliklerin yapılması hedeflenmiş, sözcüğünün zenginleştirilmesine, bu çerçevede yeni sözcük türetme yöntemlerinin geliştirilmesine, bilhassa Macar sözcüğündeki yabancı kökenli kelimelerin Macarlaşdırılmasına gayret edilmiştir. Ferenc Kazinczy'nin öncülüğünde ve çabalarıyla büyük bir başarıya imza atılmış, Macar dili için hedeflenen kazanımlar büyük ölçüde elde edilmiştir. Çalışmamızda Macar dil, dilbilim ve kültür tarihinde önemli bir yeri olan Macar Dil Yenileştirme hareketinde izlenen yöntemlere, bu süreçteki bilimsel tartışmalara ve hareketin başarılı olmasındaki etkenlere değinilerek Macar Dil Yenileştirme hareketi ve Ferenc Kazinczy'nin bu hareketteki rolü anlatılacaktır.

Anahtar Kelimeler: Macar Dil Yenileştirme Hareketi, Kazinczy, Nyelvújítás

Furûğ Ferruhzâd'ın Şiirlerinde Kadın İmgesi

Dr. Öğretim Üyesi Asuman Gökhan

Öz

Kadının sosyal hayattaki rolünü anlamak için onun geleneksel yapılarla ilişkisini çözümlemek de büyük önem taşımaktadır. Bu amaçla 19. ve 20. yüzyıldaki mücadeleleriyle kadınlar toplumda kadın ve erkeğin eşit statü ve değer bulması için bir takım hareketler içerisinde rol almışlardır. Bu düşünce çerçevesinde birçok şair ve yazar da böylesi yeni bir yönelişle ve bakış açısıyla hayatın diğer alanlarında olduğu gibi sanatta da varlıklarını daha fazla ortaya koyma imkânı bulmuşlardır. Bu edebiyatçılar içinde İran'ın ünlü kadın şairlerinden Furûğ Ferruhzâd da kadının kimliğine yeni ve sağduyulu bir anlayışla yaklaşmış, sanat ve edebiyatta yeni ufuklar açmış ve kadın kavramını derinlemesine irdelemiştir. O, kadını toplumun önemli bir parçası olarak görmüş ve kadın hakkında birkaç yüzyıldan beri süregelen geleneksel bakış açısını kırmak istemiştir. Ona göre kadın, kendi başına bir süje olarak araç olmanın çok ötesinde bir yerde konumlanmıştır. Elbette şiirlerinde sadece kadına yönelik konularda değil toplumun çıkmazlarından birçok konuya da değinmiştir. Bu bağlamda Şair, şiir-yaşamında, toplumsal sorunlara ve adaletsizliğe birey olarak işaret etmiştir. Bu çalışmamızda toplumsal sorunlara şiir diliyle eğilen Ferruhzâd hakkında kısa bir bilgi verdikten sonra şairin, şiirlerine yansıyan isyanını örneklerle sunmaya çalışacağız.

Anahtar Kelimeler: Çağdaş İran Edebiyatı, Furûğ Ferruhzâd, Kadın, Şair

Garib-Name'de Renk, Miktar ve Mesafe Adlarının Yapı ve İşlev Özellikleri

Prof.Dr. Nadir İlhan

Öz

Diller; insan hayatının, duygu ve düşüncelerinin ifade edilmesinde dili meydana getiren milletin anlayış ve kavrayışlarına bağlı olarak işlemektedirler. Bu işleyiş sistemi içerisinde de anlatılmak isteneni en ince ayrıntısına kadar ifade edebilmek için farklı kelimelere, kelime türlerine ihtiyaç duymaktadırlar. Varlık kavram ve nesnelerin özelliklerinin, fiillerin yapılaş tarz ve durumlarının ifadesinde bu tür kavramlarla birlikte kullanılan sıfat, zarf gibi kelimeler söz diziminin tam ve anlaşılır olmasını sağlamaktadırlar. Renk miktar ve mesafe adları da bu bağlamda söz diziminde önemli işlevleri olan kelimeler olarak karşımıza çıkmaktadırlar. Anadolu'da Türk yazı dilinin kuruluşunda çok önemli bir yere sahip olan Garib-nâme, işlediği konular ve hacmi ile dönemin dil özelliklerini en iyi yansıtan metinlerdendir. İşlenen konularda elbette dilin bütün söz varlığı yer almamakla birlikte Garib-nâme 10.600 küsur beyitten oluşturulan manzum bir metin olarak Türkçenin dil ve anlatım özelliklerini, döneminin kelime hazinesi yansıması açısından da çok önemlidir. Eserde yer alan renk, miktar ve mesafe adlarının yapıları metindeki işlevleri bildirimizde işlenecektir. Dünya hayatında yer alan varlık ve kavramların farklı renklerde ve renk tonlarında yaratılması sebebiyle dil açısından da renklerle ilgili oldukça zengin bir malzeme bulunmaktadır. Garb-nâme'de de bu zengin malzemenin bir kısmı elbette yer almıştır.

Anahtar Kelimeler: Garib-Nâme, Renk, Miktar, Mesafe, Sıfat, Zarf

Geleneğin Ekonomiye Kazandırılması: “Nargile Kafeler”

Arş.Gör. Recep Demir

Öz

Günümüzde “halk” kavramı, sadece köyde yaşayan, ortak gelenekleri olan toplulukları değil, kentte yaşayan, ortak pratiklere sahip toplulukları da karşılamaktadır. Çağdaş Türk halkbilimi çalışmalarında kır ve köyün yanında kent folkloruna da yer verilmiştir. Kent folklorunun kentte yaşayanların sosyalleşmelerini sağlayacak kurum ve kuruluşlarını, eğlence mekânlarını ve bu mekânlar etrafında biçimlendirdikleri eğlence anlayışlarını incelediğini söyleyebiliriz. Bu doğrultuda, kafeler kent folklorunun bir ögesi olarak halkbiliminin çalışma alanına dâhil edilebilir. Kahvehanelerden sonra popülerleşen kafeler insanların kolaylıkla ulaşabileceği, vakit geçirebileceği yerler hâlini almıştır. İnsanların yaşamın her alanını sosyal medyaya taşıma alışkanlığını edinmesi ile birlikte kafeler sosyal medyanın insanlar üzerindeki etkisine bağlı olarak değişime uğramıştır. Günümüzde sosyal medyanın etkilerinden biri ise insanları “otantik olana” yönlendirmesidir. Bu durum modernlik iddiası taşıyan birçok kafenin yenilenmesine neden olmuştur. Bu dönüşümde halk kültürü objelerinden olan nargile “otantik kafe” ortamı içerisinde yeniden kurgulanmıştır. Geleneğin kurgulanarak ekonomiye kazandırılması “Nargile Kafe” kavramını ortaya çıkarmıştır. Bu çalışmada, kent folkloru bağlamında geleneğin yorumlanmasında “Nargile Kafe”ler incelenecektir.

Anahtar Kelimeler: Gelenek, Ekonomi, Kent Folkloru, Nargile, Nargile Kafe

Geoffrey Chaucer'ın “the Man Of Law’s Tale” ve “the Wife Of Bath’s “prologue” Adlı Hikâyelerinde Orta Çağ Kadınının Rolü

Okutman Kevser Ateş

Öz

Bu çalışma the Man of Law’s Tale ve the Wife of Bath’s Prologue bölümlerinde yer alan iki kadının evliliklerini ve hayat tarzlarını, on dördüncü yüzyılda kadının toplumdaki yeri bağlamında incelemeyi amaçlamaktadır. Geoffrey Chaucer, Canterbury Tales adlı eserinde farklı sosyal konumlara ve kimliklere sahip kadın karakterleri karşımıza çıkararak, o dönemdeki kadınların toplumdaki rolleriyle ilgili bizi bilgilendirir. The Man of Law’s Tale bölümünde karşımıza çıkan Constance kraliyet soyundan gelmektedir ve iki evlilik geçirmiş, hem babasına hem de eşlerine karşı sadık ve itaatkar bir kadın ve annedir. The Wife of Bath’s Prologue bölümünde ise karşımıza diğer ortaçağ eserlerinde pek de rastlanmayan kadın bir anlatıcı çıkar. Kadınların pasif bir şekilde eşlerine bağlı olması beklenen bir dönemde Bath’lı Kadın, eşlerini cinselliğini kullanarak kontrol eden, beş kez evlenmiş güçlü bir kadın olarak tasvir edilir. Constance o dönemde ideal bir kadında olması beklenen alçakgönüllülüğe, iyiliğe, erdeme ve güzelliğe sahipken, Bath’lı Kadın evliliğinin kontrolünü elinde bulundurmak isteyen ve eşlerinin kendisine köle olması gerektiğini savunan, ortaçağ İngiltere’inde sık rastlanmayan bir kişiliğe sahiptir. Constance ilk evliliğini babasının isteği üzerine, ikincisini de eşinin ölümü üzerine yaparken, Bath’lı kadın ise tüm evliliklerini para ya da şehvet uğruna yapar.

Anahtar Kelimeler: Canterbury Hikayeleri, Avukat’ın Hikayesi, Bath’lı Kadının Hikayesi (Giriş), Ortaçağ Dönemi

Giovanni Boccaccio'nun Decameron Adlı Yapıtında Modern İnsan ve Kader İnanışı

Okutman Oğuz Koran

Öz

İtalyan Edebiyatı denildiğinde akla gelen ilk isimlerden Giovanni Boccaccio, hümanizm akımını temsil eden en önemli yazarlardan birisidir. Decameron adlı yapıtında, çağdaşlarından farklı olarak kendi döneminin insan manzaralarını anlatması, insanların sadece Tanrının yansıması olan saf iyiliğe sahip olmayışı, onun gerçekçi yönünü yansıtır. Boccaccio'nun 1349-1351 yılları arasında kaleme aldığı Decameron'da, o dönemin Floransa'sını anlatır. Yedi kadın ve üç erkek veba salgınından kaçır ve on gün boyunca yüz hikaye anlatır. Kitabın ismi Yunanca iki kelimenin birleşiminden oluşur, déka on, hēmeròn ise gün anlamına gelir. Boccaccio, kitabında on günün hikayesini anlattığı için yapıtına bu ismi uygun görür. Dünyevi yaşamın önemini neredeyse tüm hikayelerinde ortaya koyan Boccaccio, yapıtını öncelikle kadınlara adar, bir diğer deyişle yapıtın odağı ve yazma fikrinin hareket noktası kadınlardır. Decameron'da toplum sosyolojisini irdelleyerek ve eşsiz karakter analizleri yaparak insanlığa örnek olacak bir yapıt ortaya koyar. Boccaccio'ya göre kader öyle bir kavramdır ki, hiçbir hesaplaşma diğer dünyaya kalmaz, bu dünyada karşılığını bulur. Bu şekilde çağdaşlarından ayrılır, Dante İlahi Komedyayı yazarken Boccaccio bu dünyanın komedyasını yazar.

Anahtar Kelimeler: İtalyan Edebiyatı, Giovanni Boccaccio, Decameron

Giresun İli ve Yöresi Ağzlarında Atasözleri ve Deyimler

Dr. Serdar Bulut

Öz

Giresun ili Karadeniz Bölgesi'nin güzide illerinden biri olarak kendine has dokusu, tarihi, doğası ve kültürüyle bünyesinde önemli zenginlikler barındırmaktadır. Giresun ili ve yöresi ağzlarında açık ve örtülü anlamlar taşıyan birçok atasözü, deyim, yöresel kelime, dua, beddua ve kalıp söz yer almaktadır. Bu kullanımlar hem yörenin kültürünü yeni kuşaklara taşımakta hem de sohbetleri hem kolaylaştırmakta hem de zevkli hâle getirmektedir. Türkiye Türkçesi standart dilinde herkes tarafından bilinen atasözleri ve deyimler dışında sadece yöresel boyutta bilinen atasözleri ve deyimler de mevcuttur. Bu yöresel atasözleri, yöresel kelimeleri bünyesinde taşıyabileceği gibi bazen de mecazlı ve küfürlü kullanımlarla da karşımıza çıkabilmektedir. Giresun ili ve yöresi ağzları, kendine has özellikler taşıyan önemli dil merkezlerinden biridir. Çalışmamızda Türkiye Türkçesi için önemli bir yere sahip olan atasözleri ve deyimlere yöresel düzeyde katkılar sağlanmaya çalışılacaktır. Giresun ili ve yöresi ağzlarında yer alan fakat Türkiye Türkçesinde bilinmeyen veya farklı kullanımlara sahip olan atasözleri ve deyimler anlamlarıyla beraber verilmeye çalışılacaktır.

Anahtar Kelimeler: Söz Varlığı, Giresun Ağızı, Atasözleri, Deyimler, Türkiye Türkçesi Ağzları

Grazia Deledda ve “Rüzgardaki Sazlık”

Dr. Öğretim Üyesi İlhan Karasubaşı

Öz

Ünlü İtalyan yazar Grazia Deledda 19. yüzyılın önemli yazarları arasında yer almaktadır. Sardunya (İtalya) adasında doğup büyüyen Grazia Deledda, özellikle ada yaşamının toplum üzerindeki belirleyici etkilerinden ve izlenimlerinden yola çıkarak, Sardunya insanının yoksulluk ve sefalet dolu zor yaşantılarını yapıtlarında işleyerek okuyucuya aktarmıştır. O dönem egemen olan Gerçekçilik edebiyat akımından fazlasıyla etkilenen yazar yapıtlarında kader kavramına kader-gerçeklik ikilem ve bağından yola çıkarak insanların ortak öğesinin kader ve kaderin sundukları gerçekler olduğunun vurgusunu yapar. Deledda özellikle ada yaşantısında dönemim gelenek-göreneklere nedeniyle toplum ve aile baskısı altında yaşayan kadınların durumunu, hem kendi öz yaşam öyküsünden hem gözlemlediği diğer gerçek yaşantılardan, yola çıkarak gözler önüne serer yapıtlarında. Deledda 1926 yılında “Canne al vento” (Rüzgara Karşı) adlı yapıtıyla Nobel Edebiyat ödülünü alarak Dünya Edebiyatında yerini alır.

Anahtar Kelimeler: Sardunya, Ada, Kadın, Gerçekçilik

Güftî'nin Teşrifâtü'ş-Şu'arâ'sında Olumsuz Değerlendirmelerde Kullanılan Üslup

Arş.Gör. Gökçehan A. Yılmaz

Öz

17. yüzyıl şairlerinden Güftî, tezkiresi Teşrifâtü'ş-Şu'arâ'da 106 adet şaire yer vermiştir. Güftî, beğendiği şairleri Urfî, Enverî gibi Fars Edebiyatı'nın önemli şairlerine; beğenmediklerini ise Battal Gazi, Hamza-nâme, Geyik-nâme, Timur-nâme, Kelîle ve Dimne gibi eserler yazan, tercüme eden, şerh eden şairlere denk tutmuştur. Tezkirede beğenilen şairler ve şiirleri mübalağalı bir dille övülmüş; beğenilmeyenler ise alaycı bir üslupla, hicvedilerek değerlendirilmiştir. Ayrıca Güftî, mana hırsızlığı yapan şairleri de tespit etmiş ve sert bir dille eleştirmiştir. Çalışmamızda Güftî'nin tezkiresinde yer verdiği şairlerin şiirleri hakkındaki olumsuz değerlendirmeler mazmun, mecaz, nükte, cinas gibi başlıklar altında incelenecektir. Teşrifâtü'ş- Şu'arâ'da şairlerin sanatçı kimliklerine yöneltilecek eleştiriler, özgünlük ve kıyaslandığı şairler gibi özellikler altında ele alınacaktır. Böylelikle Güftî'nin bir tezkire sahibi olarak şiire bakış açısı, şairlere yaklaşımı, yaşadığı çağın edebiyat dünyasına dair görüşleri tespit edilmeye çalışılacaktır.

Anahtar Kelimeler: Güftî, Teşrifâtü'ş-Şu'arâ, 17. Yüzyıl Klasik Türk Edebiyatı, Tezkire

Gümüşhane İli ve Yöresi Ağızlarında Akrabalıklarla İlgili Adlandırmalar

Dr. Serdar Bulut

Öz

Diyalektoloji çalışmaları, son yıllarda yapılan birbirinden kıymetli çalışmalarla kendini geliştirmeye devam etmektedir. Ağızlar, dilin sadece telaffuz noktasında farklılıklar gösteren küçük kollarıdır. Bu küçük kolları belirleyen birçok faktör bulunmaktadır. Özellikle etimolojik köken, coğrafya, yaşayış biçimi gibi faktörleri bu belirleyiciler arasına ekleyebiliriz. Türkiye Türkçesi ağızları, 1940 yılından sonra yerli araştırmacılarla belli bir noktaya gelmiştir. Son yıllarda il ve ilçe düzeyinde yapılan ağız derleme çalışmaları, ağızlar içinde yaşayan farklı terimlerle ilgili çalışmaların yapılmasına da fırsat vermiştir. Özellikle akrabalık adlandırmalarıyla ilgili yapılan çalışmalar hem ağız bilimine hem de ad bilimine önemli katkılar sağlamaktadır. Çalışmamızda Gümüşhane ili ve yöresi ağızları üzerinde durulacaktır. Gümüşhane ili ve yöresi ağızları söz varlığında yer alan akrabalıklarla ilgili adlandırmalar ortaya çıkarılacaktır. Akrabalıklarla ilgili adlandırmalar kendi içinde ilgi alanlarına göre alt dallara ayrılarak ele alınacaktır. Bu çalışmamız, Derleme Sözlüğü başta olmak üzere Gümüşhane ağzını ilgilendiren çalışmaların taranmasıyla ve kaynak kişilerden derlemeler yapılmasıyla oluşturulmuştur. Çalışmamız, Derleme Sözlüğü'ne ve akrabalık adları çalışmalarına önemli katkılar sağlayacaktır.

Anahtar Kelimeler: Türkiye Türkçesi Ağızları, Gümüşhane, Gümüşhane İli ve Yöresi Ağızları, Akrabalık Adlandırmaları, Adbilim

Gurbette Yerli Edebiyat: Son Dönem Göçmen Yazını

Prof.Dr. Hikmet Asutay

Öz

Almanya ile 1961 yılında imzalanan Ankara anlaşması ile uzun bir gurbet yolu başlamış ve altmışıncı yılına gelmiştir neredeyse. Bu altmış yıllık sürecin başlarında pek de ciddiye alınmayan gurbet hikayeleri yılmamış, üç kuşak boyunca devam etmiş ve günümüzde ülkelerin paylaşmadığı, hedef kitlesi geniş, uluslararası ve çokkültürlü bir yazın dönemi ve türü haline gelmiştir. Bu süreç içerisinde kendisini zenginleştirmiş ve çeşitlenerek üçüncü kuşak sanatçıları da ortaya çıkarmıştır. Başlangıçta yalnızca Türkçe yazan birinci kuşak göçmenlerin ardından, ikinci kuşak yazarları arasında hem Türkçe, hem de Almanca yazanları görüyoruz. Üçüncü kuşak yazarlarımızın ise neredeyse tamamı bugün için Almanca yazmaktadır. Son dönem Türk -Alman yazını yalnızca yazın dünyası ile değil, sinema, sahne sanatları, müzik vb. alt kültür özellikleriyle de kendine özgü bir dünya kurmuştur Almanya'da. Bugün gelinen noktada artık gurbet kavramından bile söz edilmemektedir. Zira bizim gurbet olarak nitelendirdiğimiz yer, onların doğup büyüdüğü, orada yaşadıkları vatanları olmuştur artık. Bu çalışmada da genel hatlarıyla göçmen yazını tanıtıldıktan sonra son dönem Türk-Alman yazını kuşak geçişlerine ve bugünkü konumuna değinilecek, adlandırma süreci de ele alınacaktır. Üçüncü kuşak göçmen yazınına, son dönem yazarlarının görüşleri ışığında değerlendirme yapılacaktır.

Anahtar Kelimeler: Gurbet, Dışgöç, Tür-Alman Yazını, Göçmen Yazını

Halide Edib'in "hamlet"i: İngiliz Edebiyatı Seminer Mesaisinden Shakespeare Külliyyatı

Dr. Öğretim Üyesi Aslı Araboğlu

Öz

Her çeviri eylemi sonucunda ortaya çıkan çeviri metnin erek kültür içerisinde belli bir işleve sahip olacağı bir gerçektir. Çevirmen, amacı doğrultusunda metne nasıl bir işlev kazandıracığına karar verir. Bu işlev, bazen kaynak metnin yabancılaştırıcı etkisini taşıyan söyleyişlerin özellikle kullanılmasıyla bazen de çevirmenin kendi kültürünün içinde yer alan okurun kaynak metnin içeriğini en iyi şekilde anlamasına odaklanarak şekillenir. Yazar ve çevirmen Halide Edib Adıvar ve Vahit Turhan'ın 1941 yılında Shakespeare'den yaptığı Hamlet çevirisi, çeviri metnin işlevinin çevirmenin kimliği doğrultusunda nasıl ortaya konduğunu gösteren bir örnektir. Çeviri eser, bir çeviriden çok kitabın kapak sayfasında da yer aldığı gibi "Külliyyat"tır. İstanbul Üniversitesi İngiliz Edebiyatı Seminerinin bir parçası olarak oluşturulan çeviri eser, kaynak metnin yazarına, esere, metnin karakter analizine kadar çeviriden önce detaylı bilgilerin yer aldığı külliyyat olarak, okura daha çok eğitici bir eser özelliğiyle ulaşmaktadır. Bunun yanı sıra baskın çeviri stratejilerinin yerleştirme stratejisi olduğu çeviri eserde, aslında Hamlet çevirisinin yanı sıra okura yazar Halide Edib'in "Hamlet" eseri izlenimi verildiği düşünülmektedir. Bu bağlamda bu çalışmanın amacı Vermeer'in Skopos Kuramı ışığında metnin işlevinin çevirmenin yazar kimliği ile nasıl şekillenebildiğini göstermek olacaktır.

Anahtar Kelimeler: Skopos, İşlev, Çevirmenin Yazar Kimliği

Hamartia: Tragedyalardaki Trajik Hata

Dr. Öğretim Üyesi Esengül Akıncı Öztürk

Öz

Aristoteles, Peri Poietikes adlı eserinin XIII. bölümünde, trajik kahramanın yıkımını ve dolayısıyla seyircide acıma ve korku duyguları yaratan hak edilmemiş hazin talih dönüşünün nedenini hamartia kavramı üzerinden ortaya koymaya çalışır. Fakat bu kavramın ne anlama geldiği oldukça tartışmalıdır. Hamartia kahramanın karakterinden kaynaklanan “ahlaki bir yoksunluğu” mu, yoksa bilgi eksikliğinin neden olduğu bir “entelektüel hatayı” mı ifade eder? Bazı filologlar etik yorumu öne çıkararak, hamartia kavramını doğrudan ahlaki bir zaaf ya da karakter kusuru ile ilişkilendirmektedirler. Buna karşılık, birçok filolog ise kahramanın trajik yıkımının sebebini onun son derece insani olan bilgisel kırılma noktasına bağlamaktadır. Bu çalışmada, Peri Poietikes’in ilgili bölümlerinin etik yorumu değil, aksine entellektüel yorumu desteklediği gösterilmeye çalışılacaktır. Trajik kahramanı yıkıma götüren hamartia, kahramanın kişiliğindeki herhangi bir zaaf yüzünden değil, eylemi doğrudan ilgilendiren kimi önemli detaylara dair bilgisizlikten kaynaklanan bir muhakeme hatasıdır. Bunun görülmesi için, özellikle bir tragedyanın temel işlevi ve olay örgüsünün ana unsurları ışığında Peri Poietikes’in XIII. ve XIV. bölümlerinin birlikte ele alınması yeterli olacaktır.

Anahtar Kelimeler: Aristoteles, Tragedya, Hamartia, Talih Dönüşü, Anagnorisis

Hatay Yöresi Halk Hekimliğinde Ocaklık Geleneği: Samandağ Örneği

Yüksel lisans Öğrencisi Okan Atahan - Dr. Öğretim Üyesi Hüseyin Kürşat Türkan

Öz

Halk hekimliği, halk biliminin önemli alanlarından biridir. İnsan sağlığında yaşanan sorunların halk tarafından uygulanan yöntemlerle tedavisi, halk hekimliği olarak kabul edilmektedir. İnsanlık tarihi kadar eski olan halk hekimliği, günümüzde de çeşitli uygulama ve yöntemlerle varlığını sürdürmektedir. Bu tedavi yöntemleri arasında ocaklarda uygulanan yöntemler önemli bir yere sahiptir. Halk hekimliğinde ocak, belirli bir hastalığı iyileştirdiğine inanılan aile olarak bilinmektedir ve bir gelenek çerçevesinde şekillenir. Bu bağlamda ciddi hastalıkların genellikle ocaklı kişiler tarafından tedavi edildiği görülmektedir. Hatay, halk hekimliği uygulamaları bakımından da zengin bir kenttir. Hatay'ın coğrafi yapısı ve farklı medeniyetlere ev sahipliği yapması bu durumu ortaya çıkarmıştır. Akdeniz iklim özelliğiyle farklı bitki türlerini barındırması yanında farklı medeniyetlerin etkileşimi Hatay'ı halk hekimliği açısından zengin kılar. Bu çalışmada Hatay'daki halk hekimliği ve uygulamaları ocaklık geleneği bağlamında, Samandağ ilçesi örneğinde değerlendirilecektir. Çalışmadaki halk hekimliği uygulamaları ocaklı kişilerle yapılan görüşme ve gözlem metoduyla tespit edilmiştir.

Anahtar Kelimeler: Hatay, Halk Bilimi, Halk Hekimliği, Samandağ, Ocaklık Geleneği

Hava Şehidi Cengiz Topel ve Edebiyatımız

Dr. Emin Onuş

Öz

Türk edebiyatı kahramanlık, asker ve şehit şiirleri bakımından epeyce zengindir. Bunda Türklerin savaşçı ve asker bir millet oluşunun da mutlaka payı vardır. XX. yüzyıl dünya ve Türk edebiyatlarında pilot, hava askeri olmak, havacılık, ideal ve yüceltilen bir meslek olarak işlenir. Hava Edebiyatı adıyla kitap dahi çıkar. 1950'lerden günümüze, modern Türk edebiyatının tematiğinden birisi de Kıbrıs ve Kıbrıs Türklerinin varoluş mücadelesi, Türkiye'nin bu uğurda yaptığı fedakârlıklardır. Adayı Yunanistan'a bağlamak demek olan ENOSİS ve bu amaç doğrultusunda kurulmuş olan Rum tedhiş örgütü EOKA, 1955'lerden itibaren adayı kana bulamaya başlamıştır. Kıbrıs'ta 1963 Erenköy direnişi sırasında, Kıbrıs Türk mücahitlerinin yardımına Türkiye'de okuyan Kıbrıslı öğrencilerle, Türk hava kuvvetleri de koşmuştur. Onlardan biri olan Türk Hava Pilotu Cengiz Topel'in, düşen uçağından kurtulmasına rağmen, Rum işkenceleriyle öldürülüşü Türkiye ve Kıbrıs Türk ağıt edebiyatlarının önemli konularından biri olmuştur. Bu çalışmada Şehit Havacı Yüzbaşı Cengiz Topel'in kahramanlığı ve şehit edilışinin, Türk ve Kıbrıs Türk edebiyatlarına nasıl yansıdığı ele alınacaktır.

Anahtar Kelimeler: Erenköy Direnişi, Yüzbaşı Cengiz Topel, Havacılık, Kahramanlık, Şehit

Heinrich Böll'ün “Dokuz Buçukta Bilardo” Adlı Eseri Ve Türkçe Çevirilerinin Karşılaştırmalı Çözümlemesi

Dr. Öğretim Üyesi Lokman Tanrıkulu

Öz

Bu çalışmanın amacı Nobel ödüllü ünlü Alman yazar Heinrich Böll'ün “Dokuz Buçukta Bilardo” adlı eseri ile farklı çevirmenler tarafından farklı tarihlerde çevirisi yapılmış olan üç ayrı çevirinin karşılaştırmalı olarak incelenmesidir. Eserler incelenirken ilk olarak süreç öncesi normları, yani dışsal görünüşleri, kapak sayfaları, metin içi bölümleri vb. ölçütler göz önünde bulundurulup, sonra çalışmanın amacı kaynak metinden rastlantısal seçilmiş cümle çevirileri ele alınıp, eşdeğerleri bulunmuştur. Kaynak metindeki metinler ile çevrilen metindeki eşdeğerleri arasındaki ilişki Gideon Toury'nin erek odaklı çeviri kuramına göre incelenmiştir. Çeviri normlarının incelenmesinde, süreç öncesi normlar ve çeviri süreci normlarına yer verilmiştir. Sonra eserin çözümlenmesine yer verilmiştir. Sonuç olarak Gideon Toury'nin erek odaklı kuramına göre incelenen üç çeviri eserde kullanılan çeviri stratejileri aynı olsa da, kaynak metne yakın yakın ise “yeterli”, erek metne yakın ise “kabul edilebilir” olarak değerlendirilmektedir. İnceleme sonunda çeviriler yeterli ve kabul edilebilir olarak değerlendirilmiştir.

Anahtar Kelimeler: Çeviri, Erek Odaklı Yaklaşım, Çeviri Stratejileri, Yeterli, Kabul Edilebilir

Henry Miller'in Oğlak Dönencesi Adlı Eserinin Türkçede Serüveni: Sansür ve Yeniden Çeviri

Dr. Öğretim Üyesi Seda Taş

Öz

Çağdaş edebiyatın klasikleri arasında yer alan Amerikalı yazar Henry Miller'in 1930'lu yıllarda yayınladığı Yengeç Dönencesi'nin devamı niteliğindeki Oğlak Dönencesi adlı eseri, hem Amerika da hem de içinde Türkiye'nin de yer aldığı bazı ülkelerde uzun süre yasaklanarak ve toplatılarak sansüre maruz kalmıştır. Sansür eserin "müstehcen öğeler" içermesi ve "ahlaka aykırı" olması nedenleriyle gerçekleşmiş, eserin edebi olup olmadığı tartışmalarını da beraberinde getirmiştir. Eserin Türkçedeki serüveni de sansüre bağlı olarak ilk erek metinle birlikte gelen sansür, sansüre direnç şeklinde oluşan yeniden basımlar ve son olarak yeniden çeviri doğrultusunda gerçekleşmiştir. Yeniden çeviri, ilk erek metnin ve yeniden basımın karşılaştığı tepkilerden sonra ortaya çıkan ve metnin erek kültüre hâlihazırda bir giriş yaparak erek okurlarca tanınırlık kazanmasıyla kaynak kültüre daha da yaklaşan bir erek metindir. Bu çalışmada, Türkiye müstehcenlik odağında oluşan sansür mekanizmasının işleyişinin çeviriye yansımalarını gözler önüne serilmesi ve Henry Miller'in eşsiz eserinin Türkçede serüvenine tanıklık edilmesi amaçlanmaktadır. Bu doğrultuda, kuramsal çerçevede sansür ve yeniden çeviri olguları irdelenmekte ve yan-metinsel ve metinsel unsurlardan yararlanılmaktadır. Böylece, Oğlak Dönencesi'nin Türkçedeki yolcuğu aracılığıyla sansürün doğasının ve yeniden çeviri olgusunun betimleneği düşünülmektedir.

Anahtar Kelimeler: Sansür, Çeviri, Yeniden Çeviri, Yeniden Basım, Müstehcenlik

Hind Üslubuyla Yazılmış Fars ve Türk Kasidelerinde Fahriye

Arş.Gör. Metin Akdeniz

Öz

Klasik Fars ve Türk kasidelerinde genellikle methiyeden sonra gelen fahriye, şairlerin mevcut veya müstakbel hamilerine şiirdeki hünelerlerini hatırlattıkları veya tanıttıkları bölüme verilen isimdir. Sebki Hindî şiirine kadar methiyeden sonra kendisine yer verilen fahriye bölümü, Sebki Hindîyle beraber kasidelerin girişinde de görülmeye başlanır. Bu değişimin ardındaki ana sebep şair sayısındaki artışa bağlı olarak kızışan rekabet ortamı ve İran'dan Hindistan'a göç eden şairlerin kendilerini müstakbel hamilerine takdim etme yarışmasıdır. Fars edebiyatında 'Urfî, Türk edebiyatında ise Nef'î fahriyeyi kasidenin başına almış ve fahriye beyitlerinin sayısını kendilerinden önceki kasidelerde görülmediği kadar arttırmıştır. Bu çalışmada klasik Fars edebiyatından Vahşî, 'Urfî, Feyzî-i Dekenî, Tâlib-i Âmûlî ve Şevket-i Buhârî'nin; klasik Türk edebiyatından Nef'î, Sabrî-i Şerîf, Fehîm-i Kadîm, Şehrî, Arpaemîni-zâde Sâmî, Nâ'ilî-i Kadîm ve Neşâtî divanları üzerinden her iki edebiyatta fahriye bölümünün tarihsel seyri ve fahriyelerde görülen benzer imajlar karşılaştırmalı olarak incelenmiştir.

Anahtar Kelimeler: Sebki Hindi, Kaside, Fahriye, Klasik Fars Edebiyatı, Klasik Türk Edebiyatı

İcradan Karikatüre: Âşıklık Geleneği

Arş.Gör. Hasan Kızıldağ - Feride Kızıldağ

Öz

Gülme, insanlık tarihi kadar eski bir eylem olmakla beraber insan davranışları ve kültür üzerinde büyük etkiye sahiptir. Estetik ve rahatlatıcı yanıyla, toplumsal bellekte katılık namına ne varsa hepsine esneklik kazandırır. Böylece toplumsal birlikteliği ve kaynaşmayı mümkün kılar. Günümüzde güldürü öğelerinin basılı halde yansıtıldığı temel mecralardan biri de mizah dergileridir. Bu dergilerde çizerler, kültürden beslenmek suretiyle özgün güldürü öğeleri oluşturur ve böylelikle gülme eylemi bağlamında toplumda bütünleşmeye vesile olur. Çizerler, yazılı kültür kadar sözlü kültürden de beslenir ve halk kültürü öğelerinin mizahi yanlarıyla bu edebî türleri dönüştürür. Bu yolla halk kültürü unsurları güncellenip, dönüştürülerek kültürde kesintisizlik sağlanır. Çizerlerin, yoğun bir biçimde güldürü malzemesi olarak kullandığı halk kültürü unsurlarından biri de âşıklık geleneğidir. Geleneğin bütününden güldürü malzemesi çıkaran başta Selçuk Erdem ve Özer Aydoğan gibi karikatüristler, genç nesillere âşık kültürünün farklı yanlarını kültürel sapma, zıtlık, yanlış anlama, mantık hataları ve kültürlerarasılık gibi yollar ve mizahın gücüyle benimsetip genç dimağlarda bir “âşık ve âşıklık geleneği” portresi oluşturmaktadır. Böylece, medyanın ve teknolojinin, kültür ve insan hayatlarını hızlı içerik tüketimi ve yozlaştırma yoluyla tek tipleşirmesinin önüne geçilip, kültürel aktarım sağlanmaktadır. Bu bildiride, modern çağ ve medyanın etkilerinden olumsuz biçimde etkilenen âşıklık geleneğinin karikatürler aracılığıyla ne şekilde ele alındığı; bahsi geçen karikatürlerin âşıklık geleneğinden ne derece beslenip kollektif kültürü nasıl etkilediği, medya, karikatür ve âşıklık geleneği bağlamında incelenecektir.

Anahtar Kelimeler: Âşıklık Geleneği, Karikatür, Mizah Dergileri, Geleneğin Güncellenmesi

İki Farklı Hatırat, İki Farklı Boğaziçi: Abdülhak Şinasi Hisar'ın 'boğaziçi Mehtapları' ve Salâh Birsal'in 'boğaziçi Şıngır Mıngır' İsimli Eserlerinde Mekâna Dair Mülâhazalar

Arş.Gör. Kevser Sönmez

Öz

Hatırda kalanlar manasını taşıyan hatırat kelimesi zamanla anlam dairesini genişleterek edebi bir türü ifade etmek için kullanılmıştır. Hatıratlar onu kaleme alan kişinin şahsi serüvenlerini anlattıkları kadar burada bahsedilen vakaların tezahür ettikleri mekânların da tarihini anlatırlar. Bu açıdan bazı hatıratların 'şehir hatıratı' şeklinde isimlendirilebileceği kanaatindeyiz. Abdülhak Şinasi Hisar'ın "Boğaziçi Mehtapları" ve Salâh Birsal'in "Boğaziçi Şıngır Mıngır" isimli eserleri bir yönüyle bu sanatkarların kendi yaşam öykülerinin bir bölümünü kapsıyor olsalar da kendilerinden ziyade Boğaziçi'ni, onun muhayyilede kalan izlerini anlatarak nevi şahsına münhasır birer şehir hatıratı numunesi yaratmışlardır. Yaklaşık kırk yıl arayla kaleme alınan bu iki eser aynı manzarayı resmetmeye çalışan iki sanatkarın duyuş farklılıklarını içermekle birlikte zeitgeist (zamanın ruhu) mefhumunu da ortaya koymaktadır. Bu çalışmayla her iki eserde karşımıza ekseriyetle hatırlama mekânı olarak çıkacak olan Boğaziçi'nde Bergsoncu ifadeyle "zamanın bıraktığı dış izleri" tespiti çalışılacaktır. Mekânın poetik boyutunun tespiti için zengin malzeme sunan bu iki eserin fenomenolojik ve ontolojik açıdan karşılaştırılması esasına dayanan bu çalışmadaki amacımız edebiyatımız için önemli bir kültürel ve sanatsal imge olan Boğaziçi'nin neşredilen farklı hatıratlardaki izdüşümünün nasıl olduğunu ortaya koymaktır.

Anahtar Kelimeler: Hatırat, Mekân, Boğaziçi, Abdülhak Şinasi Hisar, Salâh Birsal

İmparatorluk'tan Cumhuriyet'e Geçişte Burjuva Sınıfının Yükselişi: Leyla'nın Evi

Dr. Arzu Özyön

Öz

Bu çalışmada Türkiye Cumhuriyeti'nin kuruluş yıllarında yaratılan burjuva sınıfının, Osmanlı İmparatorluğu'nun yıkılmasının ardından eski Osmanlı soylu ailelerinin mal varlıklarına nasıl el koydukları; iki sınıf arasında insanların yaşadığı çevre koşulları ve aldıkları eğitimden de kaynaklanan farklılıklar ve bunun yarattığı derin uçurum gibi konuların tartışılması amaçlanmaktadır. Bu bağlamda çalışma için belirlenen en uygun yöntem edebiyat ile sosyolojiyi aynı çatı altında birleştiren edebiyat sosyolojisidir. Karşılıklı olarak hem edebiyatın siyasal, toplumsal ve ekonomik koşullara yön vererek onları biçimlendirdiği hem de sosyo-politik ve ekonomik şartların edebiyatı etkilediği fikri üzerine inşa edilen edebiyat sosyolojisi aracılığıyla Zülfü Livaneli'nin Leyla'nın Evi adlı romanının Osmanlı İmparatorluğu'ndan Türkiye Cumhuriyeti'ne geçiş sırasındaki bu dönemi nasıl yansıttığı üzerinde durulacaktır. Romandan örneklerle Osmanlı soylularının mal varlıklarını hangi sebeplerle ve nasıl kaybettikleri; aynı dönemde yükselişe geçen burjuva sınıfının ise tam tersine bu mal varlıklarını nasıl elde ettikleri gözler önüne serilecektir.

Anahtar Kelimeler: Edebiyat Sosyolojisi, Leyla'nın Evi, Osmanlı Soyluları, Burjuva Sınıfı

Inferencing In Poetry

Prof.Dr. Hüseyinaga Rzayev - Dr. Ozan Deniz Yalçınkaya

Öz

The research challenges the potential of inferencing in terms of providing coherence referring to different levels of comprehension. To successfully comprehend a poem, a reader often needs to bring together and integrate information from two sources: explicit statements from the text suggested and general knowledge already familiar to the reader from life experience or some specific learning. The issue addressed in this part of the research is the extent to which these interactions lead to the encoding of inferences in poetry, which rarely states explicitly all that is the case in the poem. The present approach to poetry comprehension focuses on the construction of an inferential model which is concerned with text propositions accompanied by the reader's knowledge.

Anahtar Kelimeler: Inferencing, Coherence, Comprehension, Proposition, Explicit Information

İngilizceden Türkçeye Nöral Makine Çevirisinin Başarım Değerlendirmesi

Sumru Küçüka - Dr. Öğretim Üyesi Tuğrul Taşcı - Arş.Gör. Emre Doruk - Doç.Dr.
Numan Çelebi

Öz

Makine çevirisi en basit haliyle; kaynak dildeki bir metnin hedef dile, insan müdahalesi olmadan otomatik olarak çevrilmesi işlemidir. 1954 yılında gerçekleştirilen ilk makine çevirisinden bu yana farklı makine çevirisi türleri geliştirilmiştir, ancak Yapay Zeka'nın son yıllardaki hızlı gelişimine bağlı olarak, Nöral Makine Çevirisi bu alanda kendini göstermeye başlamıştır. NMT doğrudan öğrenen uçtan uca bir çeviri teknolojisidir ve Google ve Microsoft tarafından kullanılmaktadır. Bu çalışma kapsamında, İngilizce-Türkçe dil çifti için belirlenmiş 40 adet örnek cümlenin çevirisi 16 profesyonel çevirmen tarafından ve ayrıca Google, Bing, Yandex ve Translate.com makine çevirisi sistemleri kullanarak yapılmış, yapılan çevirilerin başarısı BLEU+ yazılımı kullanılarak değerlendirilmiştir. Tüm çeviriler için BLEU ve METEOR skorları hesaplanmış ve bu skorlar kontrol çevirmenleri tarafından verilen skorlar ile karşılaştırılmıştır. Bunun yanı sıra, insan çevirisi, Nöral Makine Çevirisi ve İstatistiksel Makine Çevirisi karşılaştırılarak, her birinin farklı cümle yapılarındaki başarı oranları incelenmiştir. Google Nöral Makine Çevirisinin başarı oranı diğer makine çevirilerine göre daha yüksek ölçülmüştür.

Anahtar Kelimeler: Nöral Makine Çevirisi, Yapay Zeka, Makine Çevirisi, Google Translate

İntibah'taki İki Mehpeyker

Öğr.Gör. Tahsin Yaprak - Doç.Dr. Mehmet Yılmaz

Öz

Namık Kemal'in İntibah romanındaki en önemli kahramanlardan Mehpeyker, anlatıcının kullandığı olumsuz kelimeler nedeniyle Ali Bey'i aklını çelen, hafifmeşrep bir kadın olarak bilinegelmiştir. Ancak roman dikkatli bir şekilde okunduğunda, birçok araştırmacının da dikkat çektiği gibi, Mehpeyker'in bu şekilde değerlendirilmeyi hak etmeyen bir kahraman olduğu ortaya çıkar. Bu noktada, anlatıcının dönemin şartları gereği kullanmak zorunda kaldığı kelimelerle yazarın Mehpeyker'in masumiyetine işaret eden kurgusu arasındaki uyumsuzluk dikkat çekicidir. Romandaki anlatıma göre Mehpeyker, Ali Bey'e gerçekten âşık olmuş, görüştüğü herkesle ilişkisini sonlandırmış, belalisından da kendisini bırakmasını istemiştir. Ancak bütün bunlara rağmen Ali Bey tarafından hakaretlere maruz kalan Mehpeyker sonunda intikam alma yoluna gitmiştir. Çalışmada anlatıcı ve yazar arasındaki bu tutum farkı üzerinde durulacaktır.

Anahtar Kelimeler: Namık Kemal, İntibah, Ali Bey, Mehpeyker, Anlatıcı

İsmet Özel'in 'münacat' Şiiri Üzerine Bir Tahlil Denemesi

Doç.Dr. Mutlu Deveci - Öğr.Gör. Aslıhan Aytaç

Öz

Çağdaş Türk edebiyatının önemli şairlerinden biri olarak kabul edilen İsmet Özel, varoluşsal kaygılarını, güçlü imge dünyası ve kendine özgü dili ile estetik biçimde ifade ederek bir şiir evreni kurar. Bireyden yola çıkarak, evrensele ulaşmayı hedefleyen şair, 'Münacat' şiirinde, gençliğin etkisiyle ortaya çıkan varoluş kaygılarını, dünyayla yüzleşme biçiminde ele alır. Şiirde Tanrı'dan yardım dilenerek yazgısallık, yaşam ve ölüm bağlamında irdelenir. Hayata tutunma ve ölüm isteği karşısında çatışma yaşayan birey, aşkın etkisiyle seçimini yapar. Şiirde aşk, ölüm arzusuna karşın hayata tutunmayı sağlayan güçlü bir yönelim olarak görülür. Çalışmada, dünyalık zamanda çaresiz durumda kalan bireyin Tanrı'ya yakarışı olan 'Münacat' şiiri, imgelerin çözümlenmesiyle tahlil edilmeye çalışılacaktır.

Anahtar Kelimeler: İsmet Özel, Münacat, Şiir, Yaşam, Ölüm, Aşk

İsmet Özel'in "mataramda Tuzlu Su" Adlı Şiirinde Özne'nin İnşası

Dr. Nusret Yılmaz

Öz

Ait olduğu toplumun değer yargılarına göre yetişen bireyin ilk çabası toplumsallaşmaktır. Toplumsallaşma sayesinde güven alanını inşa eden bireyin bu konumu, kişisel arayış sürecinin sonunda aşılır. Toplumsal bir nesne olmaktan kurtulup özneleşen bireye iki önemli araç yardımcı olur: eleştirir ve özeleştirir. Hakikatin peşindeki özne ile geleneksel kültürün esiri olan kalabalıkların çatışması üzerine kurgulanan bu düzlemde, sanatçı, soylu yalnızlığı seçecek ve bu perspektiften meselelere bakacaktır. İsmet Özel'in Mataramda Tuzlu Su adlı şiirinde izlerini aradığımız özneleşme, ütopyik göndermelere kapı aralayan bir arayışa karşılık gelir. Toplumsal bir yabancılaşmanın reddiyesi olarak da okuyacağımız bu şiirde, şairin betimlediği yolculuk, moderniteyle birlikte daha fazla anlam kazanan ben'in sahici inşasıdır. Şairin yabancılaşmış bir toplumda sahici ben'i arayışının bedeli ise yalnızlık olmuştur.

Anahtar Kelimeler: İsmet Özel, Şiir, Özne, Yabancılaşma

İstanbul’u İstanbullu Bir Yazarın Fransızca Özgün Romanından ve Türkçe Tefrika Çevirisinden Okumak: Moisson de Cendres’dan Kül Harmanı’na

Arş.Gör. Umut Can Gökdoğan

Öz

Bu bildirinin amacı, Türk kültür ve edebiyat dizgesinde Kül Harmanı olarak bilinen Moisson de cendres adlı romanı ve bu romanın çevirisini, çeviribilimde işlevsellik odağıyla “geri çeviri” (“back translation”) kavramı üzerinden incelemektir. Çalışma kapsamında araştırma nesnesi olarak, kitabın yazarı Gentile Arditty-Puller’in, Paris’te bulunan Nouvelles Editions Latines adlı yayınevi aracılığıyla, 1958 yılında, okuyucuyla buluşan telif eser ile 1959 yılında Vatan gazetesinde Rezzan A. E. Yalman çevirisiyle tefrika edilerek Türk okura sunulan Kül Harmanı adlı çeviri eser açıklayıcı bir yaklaşımla ele alınacaktır. Türkiye’de tefrika şeklinde yayımlanan bu roman, daha sonraki yıllarda kitap haline getirilmemiştir. Bu bağlamda, yayın türü olarak tefrika yayıncılığının çeviri araştırmalarına katkısına çeviribilim alanında dikkat çekilecektir. Selanikli, Yahudi bir ailenin çocuğu olarak İstanbul’da doğup büyüyen ve Türk kültürüne özel bir ilgi duyduğu bilinen Gentile Arditty-Puller, hikayeleri Türkiye’de geçen farklı romanlarında olduğu gibi bu çalışma kapsamında incelenen yapıtını da Fransızca olarak kaleme almıştır. İşlevsellik odağıyla “geri çeviri” olgusunun incelenmesi amaçlanan bu çalışmaya kuramsal çerçeve olarak Hans J. Vermeer’in “skopos kuramı” temel alınacaktır (Çeviride Skopos Kuramı, 2008, çev. A. H. Konar). Bildiri aynı zamanda, Türkçeye çevrilerek Türk kültür ve edebiyat dizgesine kazandırılan bu kitabın aslında kendi kültürüne bir “geri dönüş”, bir “geri çeviri” olarak da okunabileceğini tartışmaya açmayı hedeflemektedir. Sahnesi İstanbul olan bu aşk romanı kapsamında, Türk kültürüne özgü unsurların çeviride nasıl, ne türde ve ne derecede var olduğu/olabildiği sorunsalı, “geri çeviri” bağlamında kaynak metin ile erek metin arasındaki ilişki ağları, yayın türü ve işlevsellik açısından yeniden sorgulanarak mercek altına alınacaktır.

Anahtar Kelimeler: Geri Çeviri, Tefrika Çevirisi, Skopos Kuramı, Gentile Arditty-Puller, Kül Harmanı, Moisson de Cendres

İstanbul'un Şehir Tarihine Ayna Tutan Bir Tarihi Polisiye: İstanbul Hatırası

Dr. Öğretim Üyesi Sevgül Türkmenoğlu

Öz

İstanbul Hatırası, Ahmet Ümit'in 2010 yılında yayımlanan romanıdır. Eser, yalnızca bir polisiye roman özelliği göstermez. İstanbul'un Bizans, Roma ve Osmanlı dönemlerine ait pek çok tarihi bilgiyi içermesi yönüyle de dikkat çeker. Eserin bir diğer önemli özelliği, polisiye kurgu içinde şehrin mimari dokusunun bozulmasına yönelik eleştirilerdir. Roman, İstanbul'un yedi farklı tarihi noktasında işlenen yedi cinayet üzerinden ilerler. Eser, katil- maktul ilişkisini tarihi dokunun da katledilerek yok edildiği vurgusu ile ele alır. İstanbul'un mimari anlamda maruz kaldığı hoyratça muamele de bir cinayet olarak algılanır. Romanda Yahya Kemal Beyatlı'nın "kör kazma" metaforuna bir gönderme vardır. Yer yer post modern unsurlar da barındıran Ahmet Ümit'in İstanbul Hatırası romanı hem zengin bir kültürel birikime sahip bir şehrin romanı, hem de Türk edebiyatında sayısı çok fazla olmayan polisiye roman türünün örneklerinden biridir. Bu çalışmada İstanbul Hatırası, iç içe geçmiş polisiye kurgu ve şehir tarihi kavramları üzerinden ele alınarak değerlendirilecektir.

Anahtar Kelimeler: Ahmet Ümit, Roman, İstanbul, Şehir, Polisiye

Karaçay-Malkar Türkçesi ile Türkiye Türkçesi Arasındaki Sesçe Kısmî Benzeyen Yanıltıcı Kelimeler

Dr. Öğretim Üyesi Adilhan Adiloğlu

Öz

Türk dili geçmişten günümüze kadar çeşitli dilbilimsel nedenlerle birlikte bazı tarihî ve siyasi sebeplerle farklı lehçelere ayrılmıştır. Bu lehçelerden bazıları kelime hazinesi bakımından büyük oranda birbirleriyle benzerlik gösterirken, bazıları da farklılıklar göstermektedir. Karaçay-Malkar Türkçesi ve Türkiye Türkçesi arasında anlam ve ses değişmelerine uğramış Türkçe ve alıntı sesçe kısmî benzer yanıltıcı kelimeler bulunmaktadır. Bu çalışmada "anlam" bakımından değil de, "şekil" yani "ses" ya da "söyleniş" bakımından bire bir aynı olmayan, yani sesçe kısmî benzer fakat anlamca farklı olan yanıltıcı kelimeler ele alınacaktır. Karaçay-Malkar Türkçesi ile Türkiye Türkçesi arasındaki birbirine sesçe kısmî benzer yanıltıcı kelimeler tespit edilecek ve bunların ses değişiklikleri ve anlam farklarına dikkat çekilecektir.

Anahtar Kelimeler: Yanıltıcı Kelimeler, Karaçay-Malkar Türkçesi, Türkiye Türkçesi

Karakter Özellikleri ile İlgili Rusça Deyimler Üzerine Bir İnceleme

Arş.Gör. Selin Tekeli

Öz

Bir dilin söz varlığı içinde önemli bir yere sahip olan deyimler anlatıma canlılık, akıcılık sağlar ve anlatımı güçlendirir. Özellikle bir milletin sosyal hayatına ışık tutarak nesilden nesile birikimlerin aktarılması deyimler aracılığıyla olabilmektedir. Kişinin karakter özelliklerinin onun tutum ve davranışlarında önemli bir yere sahip olduğu bilinmektedir. Çalışmamızda genel tarama modeli kullanılarak kişinin karakter özelliklerini ifade eden bazı Rusça deyimler tespit edilmiştir. Bunun içerisinde karakter özellikleri, akıl yetenekleri, beceri durumları, tutumları ve davranışları vb. incelenmiştir. Tespit edilen bu deyimlerin olumlu ya da olumsuz bir anlama sahip oldukları görülmektedir. Olumlu ve olumsuz nitelikleri ifade eden bu deyimler semantik açıdan sınıflandırılarak bazı başlıklar (deneyim, deneyisimsizlik, cesaret, korkaklık, çalışkanlık, tembellik vb.) altında verilmiş, özellikle anlam yönünden karşılaştırılarak incelenmiştir. Bu deyimlerin bazılarının Türkçede tam karşılığının bulunduğu, bazılarının ise karşılıklarının olmadıkları görülmüştür.

Anahtar Kelimeler: Rusça, Deyim, Karakter, Kişilik, Sınıflandırma, Semantik

Kırgız Türkçesinde Sözcükleşen Bir Yapı: Emiş

Dr. Esra Gül Keskin

Öz

Sözcüğün ses, yapı veya anlam bakımından aşınıp işlev değiştirip zamanla gramer unsuru olarak bir işlev kazanması ve gramatik bakımdan daha düşük işlev gösteren unsurların daha yoğun gramatik işleve sahip unsurlar hâline gelmesi şeklinde tanımlanan gramerleşmenin ters yönü olarak ifade edilen sözcükleşme terimi, gramatik unsurların sözcük hâline gelmesidir. Türkçenin bazı lehçelerinde örnekleri tespit edilen bu dil olayının Kırgız Türkçesinde de örnekleri bulunmaktadır. Türkçede isimleri yüklemleştirme ve basit zamanlı fiillerin birleşik zaman çekimlerini oluşturma gibi görevleri olan e- (i-) ek-fiilinin Kırgız Türkçesinde -miş ekiyle birlikte oluşturduğu emiş yapısı, cümlelerde bir sözcük gibi kullanılır hâle gelmiştir. Örneğin Kelet dep emişten uzun kulaktan uğam cümlesinde yer alan emiş; söylenti, rivayet gibi anlamlara sahip bir sözcük hâline gelmiş ve bir isim gibi bulunma durumu ekini almıştır. Çalışmamızda emiş biçiminin sözcükleşme aşamaları, sözcük hâline geldiğinde kazandığı anlamlar, oluşturduğu sözcük grupları değerlendirilecektir.

Anahtar Kelimeler: Kırgız Türkçesi, Sözcükleşme, Ek-Fiil, -Miş Eki

Klasik Türk Edebiyatı Çalışmalarında Karşılaşılan Temel Problemler ve Çözüm Önerileri

Dr. Öğretim Üyesi Fettah Kuzu

Öz

Asırlar boyunca bir milletin edebî zevkini, kültürel birikimini ve estetik perspektifini temsil etmiş bulunan Klasik Türk edebiyatı eserleri, günümüz araştırmacılarının çalışmaları için kullanılacak birinci derecede kaynaklardır. Ancak klasik Türk edebiyatı sahasında günümüze gelinceye kadar yapılmış olan çalışmalarda milli kültür hazinesi durumundaki söz konusu edebî eserlerin büyük çoğunluğunun gereği gibi ele alınıp değerlendirilmesi noktasında ciddi sıkıntılar mevcuttur. Klasik Türk edebiyatı çalışmalarında gözlemlenen belli başlı problemler saha çalışanlarını ciddi biçimde sınırlamakta ve edebiyat araştırmacılarının önüne aşılması zor engeller çıkarmaktadır. Bu zorlukların yanında, ülkemizde sosyal bilimler alanındaki çalışmalar açısından farklı disiplinler için ortak birtakım zorlukların olduğu da bilinmektedir. Bu çalışmada öncelikle klasik Türk edebiyatı sahasında çalışanların karşılaştıkları temel problemler üzerinde durulacak sonrasında sosyal bilimciler başta olmak üzere tüm akademik camianın karşı karşıya kaldığı ortak sorunlar ele alınarak tespit edilen problemler için çözüm önerileri sunulacaktır.

Anahtar Kelimeler: Klasik Türk Edebiyatı, Metin Neşri, Tahlil, Ön Yargı, Metodoloji

Koca Râgıp Paşa'nın Bilinmeyen Bir Eseri: Mecmu'a-Yı Râgıp Paşa (Âtuf Efendi, 1746)

Dr. Sait Yilter

Öz

Koca Râgıp Paşa olarak bilinen Râgıp Mehmet Paşa, Klasik Türk edebiyatının son dönemlerinin önemli sanatçılarından ve devlet adamlarından birisidir. Râgıp Paşa'nın hayatı, eserleri ve şahsiyeti hakkında birçok araştırma yapılmıştır. Şüphesiz onun en önemli eseri Dîvânı'dır. Sosyal yaşamında renkli bir kişiliğe sahip olan Râgıp Paşa'nın ilmî, edebî tarzda ve tercüme tarzında eserleri vardır. Râgıp Paşa'ya ait olan telif eserlere bakıldığında edebî, ansiklopedik ve bilimsel özellikte olduğu görülür. Tercüme eserleri ise daha çok tarih içeriklidir. Kaynaklarda yazara ait Mecmu'a-yı Râgıp Paşa adında bir de mecmua bulunmaktadır. Söz konusu mecmuada Arapça, Farsça ve Türkçe manzum ve mensur edebî yazılar yer almaktadır. Makalemizin konusu olan ve aynı adı taşıyan eserin içerik bakımından farklı konularda yazıldığı görülmektedir. Mecmuada üç risale yer almaktadır: Risâle-yi Vasf-ı Nebî, Risâle-yi Letâyif ve Risâle-yi Telhisân-ı Râgıp. Birinci bölümde, peygamberin özellikleri anlatılmıştır ve eser bir mevlit özelliği taşımaktadır. İkinci bölümde, Sultan III. Ahmed'in Mora seferi anlatılmıştır. Son bölümde ise Râgıp Paşa'nın devrinde çeşitli sorunlar hakkında yazdığı notlar yer almaktadır. Döneminin entelektüel isimlerinden biri olan Râgıp Paşa, kendi adına bir de kütüphane yaptırmıştır.

Anahtar Kelimeler: Râgıp Paşa, Mecmua, Risale, Mevlit, Tarih Metni, Telhis

Kültürel Öğelerin Aktarımında Çevirinin Önemi

Arş. Gör. Dr. Özlem Demirci

Öz

Günümüzde insanların dilsel ve kültürel alışverişinin artması sonucunda çeviri eylemi büyük bir önem kazanmıştır. Yapılan araştırmalarda kaynak ve erek kültürlerinin farklılıkları nedeniyle ortaya çıkan ve özellikle de edebi eserlerde bulunan kültürel öğelerin çevirisi esnasında sorunların ortaya çıktığı izlenmiştir. Bu amaçla, bu çalışmada Orhan Pamuk'un "Kafamda Bir Tuhafılık" adlı romanı ile Almanca çevirisi olan "Diese Fremdheit in mir" karşılaştırmalı olarak incelenmiştir ve bir örneklem kümesi oluşturulmuştur. Seçili örneklerin analizi sonucunda tespit edilen kültürel öğeler sınıflandırılıp, Javier Franco Aixelá'nın oluşturduğu çeviri stratejileri ışığında incelenmiştir. Bu çalışmanın neticesinde edebi metinler çevirisinde karşılaşılan sorunların üzerinde durulmuş ve seçilen kültürel öğelerin çözümlenmesi yapılmıştır.

Anahtar Kelimeler: Çeviri, Kültürel Öğeler, Aixelá, Pamuk, Yorum Bilim

Kültürlerarasılık ve Kültürlerarası Edebiyatın İçerisindeki Kimlik ve Yabancılaşma İzleri

Dr. Emel Gökgözoğlu

Öz

“Kültürlerarasık”, günlük konuşma dilinde son zamanlarda sıkça karşımıza çıkmakla beraber, sözcük olarak ‘genç’ bir kavramdır. Toplumsal ve politik değişimlerin beraberinde getirdiği hızlı değişimler karşısında dünyamızın önemli bir ‘parçası’ olarak hayatımıza hızlıca yerleşmiştir. Sosyal Bilimlerin birçok alanında karşımıza çıkan bu kavram, Edebiyat ve çeviri bilimlerinde de önemli bir araştırma konusu olmuştur. Kültürlerarası edebiyat yapılanması içerisinde çok dillilik ve kültür konuları ile iç içe yoğurulan kültürlerarasılık kavramı, çoğunlukla çokkültürlülük ve transkültürellikle karşılaştırılır. Disiplinlerarası bir söylem olarak altı çizilen bu kavram, kültürlerarası edebiyat çalışmalarının önemli yapı taşlarından biri olmuştur. Bu çalışmada, Yabancı dil ve yabancı kültür ile ilgili zorluk unsurlarını beraberinde getiren “kültürlerarasılık” kavramını, kültürlerarası edebiyat çerçevesinde inceleyerek, inceleme sırasında yabancılaşma ve kimlik imgelerinin altı çizilecektir. Edebiyat ve çeviribilimin sınır ötesi şekli olan kültürlerarası Edebiyat ve Çeviri, yazarların da kültürlerarası hareket ettiği anlamına gelmektedir. Bu gerçek, edebi ve çeviri çalışmalarına uluslararası hızlı bir giriş sağlamaktadır.

Anahtar Kelimeler: Kültürlerarasılık, Kültürlerarası Edebiyat, Kültür, Yabancılaşma, Çeviri

Kur'an'da "Kıyamet" Karşılığında Kullanılan Kavramlara En Eski Türkçe Sözcük Çevirilerindeki Yaklaşımlar Üzerine

Dr. İsmail Sökmen

Öz

İslâm dininin kutsal kitabı Kur'an'ın içeriği tematik olarak sınıflandırıldığında ortaya çıkan başlıkların şüphesiz en önemlilerinden birisi "kıyamet" konusudur. Ne zaman gerçekleşeceği belirtilmeyen fakat nasıl vukua geleceği bir kısım ayetlerde betimlenen bu olay Kur'an'da otuza yakın söz ve söz öbeği vasıtasıyla bildirilmiştir. Bunlar içerisinde sıklık bakımından önde olması dolayısıyla bu olayın bilinen ismi olan "kıyamet", ismini çok anlamlı kâme fiilinin "ayağa kalkmak" manasıyla ilişkili olan isim formu kıyâmeh sözcüğünden almaktadır. Bu sözcük, Kur'an metninde daima yevmi'l-kıyâmeh şeklinde bir izafet terkibi içerisinde "gün" anlamına gelen yevm kelimesiyle birlikte görev almaktadır. Fakat metinde "kıyamet" kavramını karşılayan yalnızca bu terkip değildir. Bununla birlikte çoğunlukla yine yevm kelimesinin muzaf olduğu yevmu'l-hakk, yevmu'l-hisâb, yevmu'l-fasl gibi terkiplerle; bazen de es-sâ'at, el-hâkka, el-kâri'ah gibi tek sözcüklük metonimilerle kıyamet kavramı karşılanmıştır. Bu metonimler kıyamet gününün sıfatlarını belirtip kendisinin kast edildiği söz ve söz öbekleri şeklindedir. Bu bildiriye, en eski Türkçe Kur'an çevirileri olarak addedilen Rylands ve Türk İslâm Eserleri Müzesi 73 numaralı nüshalarda bu sözlükbirimlere verilen karşılıklar üzerinden bugünkü kıyamet algısının temelini oluşturan ortam değerlendirilmeye çalışılacaktır.

Anahtar Kelimeler: 1. Kıyamet 2. Kur'an 3. Sözcük Çevirileri 4. Türkçe Kuran Çevirileri 5. Rylands 6. Türk İslâm Eserleri Müzesi

Kurumsal Çeviri Bağlamında Avrupa Birliği Metinlerinin Çevirisi

Arş. Gör. Hülya Boy - Doç.Dr. Esra Birkan Baydan

Öz

Bu çalışmanın amacı, 28 Üye Devlet ve 24 resmi dili ile çok-uluslu ve çok-dilli uluslar-üstü bir yapı örneği olan Avrupa Birliği'ne (AB) aday statüsündeki Türkiye'de, Avrupa Birliği Bakanlığı Çeviri Eşgüdüm Başkanlığı (ÇEB) tarafından yürütülmekte olan AB müktesebatı (acquis communautaire) çeviri sürecinin, kurumsal çeviri bağlamında incelenmesidir. Bu inceleme kapsamında, kaynak metinlerin İngilizceden Türkçeye çevirisi, hedef metinlerin revizyonu, çeviri ve revizyon süreci bağlamında yürütülen terminoloji çalışmaları, betimleyici bir yaklaşımla ele alınacaktır. Çalışmanın örnek metin incelemesi bölümünde, Christiane Nord'un, çeviri sorunlarını edimsel (pragmatic), metin geleneklerine özgü (convention-related), dil çiftine özgü (linguistic) ve metne özgü (text-specific) olmak üzere dört başlık altında sınıflandırdığı modelinden faydalanılacaktır. Bu bağlamda, örnek metinlerde saptanan AB Mevzuatı Çeviri Rehberinde (Rehber) belirlenen kuralların uygulanmasına ilişkin sorunlar, metin geleneklerine özgü çeviri sorunları açısından; terminolojik tutarlılığın sağlanmasına ilişkin sorunlar ise dil çiftine özgü çeviri sorunları açısından incelenecektir.

Anahtar Kelimeler: Avrupa Birliği Müktesebatının Çevirisi, Kurumsal Çeviri, Ab Mevzuatı Çeviri Rehberi, Christiane Nord'un Çeviri Sorunları Modeli

Liminality: “the Clash Of Cultures İn A Threshold” İn V.S. Naipaul’s A House For Mr. Biswas

Dr. Öğretim Üyesi Yıldıray Çevik

Öz

A permeating theme in V.S. Naipaul’s opus is the theme of clash of cultures both individually and collectively. In his novel A House for Mr. Biswas (1961) the society in Bhabha’s concept of “liminality”- along with hybridity- is subsumed under the theme of clash of cultures. As Bhabha remarks; "colonialism has been a political and economic relationship, but it has importantly depended on cultural structures for its coherence and justification"(2006). In the novel the struggle for identity of an Indian person residing in Trinidad is depicted through the clash of agrarian values with challenging western ones. The methodology will encompass insights pertinent to postcolonial theory that envisions the concept of “liminality” as inherently qualified by an existential lack, which conditions the language and narrative structure of the novel. On an individual level the clash is conceived via “liminality” defining the one forced to exist in an interstitial space. This aspect of Naipaul’s fiction reveals the fragmentation and alienation that happen to the universal location of man in the present day. He paints a world marked by subtle confrontations with the human condition, which is intertwined with the sense of loss in the clash of cultures detrimental for the continued revival of flawed human existence.

Anahtar Kelimeler: V.S. Naipaul, Liminality, Cultures, Fragmentation, İdentity

Macarların Ulusal Sembolleri

Dr. Öğretim Üyesi Yasemin Altaylı

Öz

Ulusal semboller bir ulusun geçmişini, kültürel gelişimini ve aynı zamanda geleceğe bakışını en iyi yansıtan ve bir ulusun hafızasını içinde barındıran unsurlardır. Her ulusun ulusal sembolleri vardır ve bunlar ulus olmanın, ortak tarih ve kültürel birikimin ürünleridir. Bir renk şayet bir ulusal sembolde, örneğin bir ulusal armada yer alıyorsa, bu onu artık bir renk olmaktan çok öteye çıkarır. Onu bir ulusun geçmişinin, bugününün ve geleceğinin gösterildiği bir aynaya dönüştürür adeta. Ait oldukları ulusun bilhassa tarihi ve kültürü ile ilgili bilgi edinmemize ve o toplumu tanımamıza olanak sağlarlar. Her ulusun olduğu gibi Macar ulusunun da köklerini çok eskilerden alan ulusal sembolleri bulunmaktadır. Çalışmamızda tarihsel arka planları ile birlikte Macarlar açısından ulusal simge haline gelmiş bu sembollerle ilgili bilgi verilmeye ve Macarlar açısından ne ifade ettikleri gösterilmeye çalışılacaktır.

Anahtar Kelimeler: Macar, Ulusal, Sembol, Kültür, Tarih

Mahtumkulu Divanı'nda Olumsuz Cümleler

Prof.Dr. Nesrin Sis - Emrah Türk

Öz

Mahtumkulu, Klasik Türkmen Edebiyatı'nın önde gelen sanatçılarından. 1724 yılı Hazar kıyısı Gürgen şehri Hacı Kovşan köyünde dünyaya gelen şair, aynı zamanda önemli bir mütefekkir ve mutasavvıftır. 18. ve 19. yüzyıl Türkmen Edebiyatı'na damga vuran şair, bulunduğu yöre edebiyat ve edebiyatları ile Türk Edebiyatı'na büyük katkılar sunmuştur. Kendinden sonra pek çok sanatçıyı da etkileyen Mahtumkulu, şiirleriyle Allah sevgisini, vatan sevgisini, insan sevgisini, bir ve beraber olma şuurunu ustalıkla işlemiştir. Bu çalışmada, Mahtumkulu Divanı'nı oluşturan tüm şiirler incelenmiş ve şiirlerdeki olumsuz cümleler üzerinde durulmuştur. Araştırma nitel bir çalışma olup verileri doküman incelemesi yöntemiyle elde edilmiştir ve veriler içerik analizi ile çözümlenmiştir. Çalışma ile Mahtumkulu Divanı'nda tespit edilen olumsuz cümleler tasnif edilmiş, yapı ve anlam bakımından tahlil edilmiştir.

Anahtar Kelimeler: Mahtumkulu, Türkmen, Divan, Olumsuz Cümle

Mehmet Akif Ersoy’da Bağımsızlık Anlayışı: İstiklal Marşı Örneği

Prof.Dr. Zeki Taştan

Öz

Mehmet Akif Ersoy, hem bir dava hem de bir eylem adamıdır. Ömrünü İslam milletinin ve devletinin bekası için feda etmiş müstesna bir şahsiyettir. Çalışkan ve üretken bir yazar olan Akif, İslam toplumunun gerilemesine vesile olan hemen hemen her konu hakkında görüş beyan etmiş; kurtuluş için sayısız reçeteler üretmiştir. Üzerinde durduğu konulardan biri de “hürriyet” ve “hür olmak” kavramlarıdır. O, İslam dünyasının bağımsızlık yolunda ilerlemesi ve zafere ulaşması için mutlaka özgür olmaları gerektiği üzerinde durur. Bir zamanlar tüm dünya için model olan İslam medeniyeti bu hürriyet anlayışı üzerinde büyümüş ve gelişmiştir. Mehmet Akif’in bu kavramlara verdiği değer, İstiklal Marşı’mızda da hayat bulur. Bu marş, Türk devletinin bağımsızlık sembolü olması yanında Mehmet Akif’in hürriyet ve hür olmak kavramlarına getirmiş olduğu bakış açısını göstermesi bakımından da dikkat çekicidir. Konuyla ilgili birçok çalışma olmasına rağmen yine de Mehmet Akif’in İstiklal Marşı’nda hayat bulan bağımsızlık anlayışı, her okunduğunda yeni perspektifler sunacak derecede zengindir. Türk milletinin ve devletinin bu bağımsızlık marşı bu nedenle sürekli üzerinde durulması ve değerlendirilmesi gereken bir ibret vesikasıdır. Biz bu çalışmamızda Mehmet Akif’in İstiklal Marşı’nı; bağımsızlık noktalarına inceleme ve ondaki özgürlük anlayışını yeniden değerlendirmeye çalışacağız. Değerlendirmemizin ana mihverini hürriyet ve hür olmak kavramları oluşturacaktır.

Anahtar Kelimeler: Mehmet Akif, İstiklal Marşı, Hürriyet, Hür, Bağımsızlık, Özgürlük

Mekân ve Toplum Etkisiyle Yahudilerin Kullanmış Oldukları Farklı Diller (Arami, Yiddiş, Ladino ve İbrani Dili)

Arş.Gör. Arzu Cebe

Öz

Dünya üzerinde var olan her halkın tarihi, kimliği ve kültürü o halkın kendi dilinin gelişimi ile ayrılmaz bir biçimde bağlantılıdır. Her dil, ana dili olduğu toplumun ortak değerlerini kendinde barındırmakla kalmayıp onun bir miras olarak gelecek nesillere iletilmesini sağlamaktadır. Yeryüzünde var olan her toplumun kullandığı tek bir ana dili olsa da, bazı toplumların yaşadıkları farklı mekân, toplum ve de birçok farklı sebeplerden dolayı ana dili olarak çoğu zaman buldukları toplumların dillerinin sahiplendiği fark edilmiştir. Yahudiler, bu gibi toplumlara en belirgin örnektir dersek yanılmayız. Yahudilerin; farklı toplumlara yapılan zorunlu göç, uzun yıllar sürgün yaşamı ve farklı ikamet mekânları, İbranice dışında Aramice, Yiddiş ve Ladino gibi dilleri ana dilleri olarak kullanmasına, bu dillerde edebi ve kültürel yazılı miras biriktirmelerine neden olmuştur. Bu tarihi süreç sadece dillerin değil farklı lehçelerin de ortaya çıkmasına neden olmuştur. Ayrıca bu dillerin farklı dillerle olan iletişimi veya teması sonuç olarak karşılıklı olarak dillerde kendi etkisini göstermiştir. Yahudilerin bu tarihi süreçte kullandıkları Aramice, Yiddiş ve Ladino dillerinde bulunan birçok kelime modern İbraniceye aktarılmış ve günümüz İbranicesinde de aktif olarak kullanılmaktadır. Çalışmada Yahudi toplumunun eski dönemlerden İsrail devletinin kurulduğu yeni tarihe kadar olan zaman diliminde İbranice dışında hem edebi hem de iletişim dili olarak kullandıkları diller ele alınacak ve analiz edilecektir.

Anahtar Kelimeler: Yahudi, Arami, İbrani, Yiddiş, Ladino

Metinlerarasılık Bağlamında Hüseyin Nihal Atsız'ın "Yolların Sonu" Adlı Şiir Kitabı ve "Orhun Yazıtları" Üzerine Stilistik Açından Karşılaştırmalı Bir İnceleme

Arş.Gör. Mustafa Ağca

Öz

Metindilbilimle doğrudan ilgili bir alan olan ve “Dilbilim ilke ve yöntemlerinden yararlanarak dilin kullanım özelliklerinin incelenmesi.” olarak tanımlanan stilistik (biçembilim, deyişbilim, üslupbilim), genel olarak bir metindeki dil kullanımını üzerinde durur. Metinlerarasılık, bir metnin eski metinlerden aldıkları, sonradan vücuda getirilmiş metinlerin önceki metinlerle ilişki ve ilişkilendirilme biçimi ve iki metin arasındaki etkileşimi ifade eden disiplinlerarası bir kavramdır. Anlamsal ve ideolojik kodlama süreciyle zihinde bir ön yaratım aşamasından geçen her metin, bu süreçte kendisinden önce üretilmiş metinlerden gerek içerik gerek dil ve üslup açısından etkilenir. Bir metnin kurucu boyutta beslendiği kaynakların bilinmesi, özellikle metnin zeminini oluşturan kodlamaların çözümlenmesinde önemlidir. Atsız, eserlerinde, özellikle şiirlerinde Eski Türk tarihine ait olaylara, yer adlarına, tarihî şahsiyetlere bazen doğrudan bazen dolaylı olarak sık sık yer vermiştir. Atsız'ın şiirlerinin Türkçenin ilk yazılı ürünlerinden olan Orhun Yazıtlarından hem içerik olarak hem de çeşitli stilistik özellikler bakımından beslendiği dikkat çekmektedir. Bu bağlamda Atsız'ın, şiirlerinde alıntı, anırtırma, sezdirim, öncelemeler, dilsel tekrarlar gibi stilistik özellikler taşıyan teknikler kullandığı tespit edilmiştir. Bu çalışmada, Hüseyin Nihal Atsız'ın “Yolların Sonu” adlı şiir kitabı ile “Orhun Yazıtları” (Bilge Kağan, Kül Tigin ve Tonyukuk) arasındaki ilişki, metinlerarasılık bağlamında stilistik açıdan karşılaştırmalı yöntemle ele alınacaktır. Şiirlerinde Orhun Yazıtlarına yapılan göndermeler üzerinden yapılacak olan metin çözümlemesi yoluyla Atsız'ın şiirlerindeki dil kullanımını ve bunun Atsız'ın şiirine kattığı değer yorumlanacaktır.

Anahtar Kelimeler: Stilistik, Metinlerarasılık, Metindilbilim, Yolların Sonu, Orhun Yazıtları

Modern Türk ve Mısır Edebiyatının Doğuş ve Gelişim Evrelerindeki Benzerlikler ve Fransız Edebiyatının Bu İki Edebiyata Tesiri

Dr. Asiye Çelenlioğlu

Öz

Osmanlı ve Mısır'ın askerî modernleşme amacıyla genel anlamda Batı, özel anlamda ise Fransa ile temaslarında askerî modernleşme girişimleri zamanla kültürel etkilenmeyi de beraberinde getirmiştir. İlim adamları arasında yaşanan bu hareketlilik matbaanın yaygınlaşması sonucu gazete ve derginin sosyal hayatta yerini almasıyla toplumun geneline yayılmıştır. Fransız edebiyatından yapılan çevirilerle gündeme gelen dilin sadeleşmesi ve bu toplumların muhafazakâr yapısından kaynaklanan çeviri üslubu, Türk ve Fransız edebiyatında ortak iki sorunsal olarak gündeme gelirken, tercüme eserlere benzer telif eserler üretme ve millî edebiyat oluşturma süreci de aynı çizgide seyretmiştir. İki ülke eski-yeni kavgasının akabinde romantizm ve realizm tesirinde ürünler verirken bunda Fransızcadan yapılan çevirilerin büyük tesiri olmuştur. Edebî tekâmülüne Rönesans aydınlanmasıyla başlayan ve İhtilâl ile değişimini tamamlamış olan Fransa, Türk ve Mısır edebiyatının modern çizgilere kavuşmasında belirleyici unsur olmuştur. Türk ve Mısır edebiyatının gelişim sürecinde ortak noktaları tespit etmek için yapılan bu çalışma, Fransız edebiyatının da sözü edilen bu iki edebiyata benzer süreçler geçirdiğini göstermiştir.

Anahtar Kelimeler: Türk, Mısır, Arap, Fransız, Modern Edebiyat

Murat Menteş'in Romanlarında Fatastik Unsurlar

Dr. Öğretim Üyesi Mustafa Aydemir

Öz

Gerçek ile düş arası bir kavram olarak tanımlanabilecek fantastik, gündelik hayatın akıp gittiği dış dünyada fantezilerle dönüşüme uğrayarak olağanüstüleşir ve imkânsızlaşır. Bu türde; somut, bilindik, gündelik hayata ait nesnelere, gizem ve tekinsizlik halini alarak dönüşüme uğrar. Bu dönüşüm, sadece dış dünyayla sınırlı kalmaz, kutsal kitaplardan halk hikâyelerine kadar geniş bir yelpazeyi kapsar. Bu durum, yazarın amacına göre okurda kaçış, avuntu, büyülenme, korku, sıkıntı ve kararsızlık yaratır. Yazar eserine eklediği fantastik unsurlar ile hem eseri çekici bir hale getirir hem de onu bilimsel bir savdan kurtarır. Çalışmamızın giriş kısmında fantastik kavramının tarihi gelişimine ve Türk edebiyatının fantastik romanlarına değinildikten sonra, Murat Menteş'in *Dublörün Dilemması*, *Korkma Ben Varım* ve *Ruhi Mücerret* romanlarında geçen fantastik unsurlar olay ve kişiler başlıkları altında detaylandırılacaktır.

Anahtar Kelimeler: Fantastik Roman, Murat Menteş, *Dublörün Dilemması*, *Korkma Ben Varım*, *Ruhi Mücerret*

Nitq Medeniyeti ve Etik Gaydaların

Prof.Dr. Şhrabanı Allahverdiyeva - Dr. Elmira Hamzeyeva

Öz

Nitq mädäniyyätini insanlara mäsxsus ümumi mädäniyyätin ən vacib və aparıcı tärkib hissälärindän biridir. Dilçilikte nitq mädäniyyätini anlayışı belä izah olunur: “Nitq mädäniyyätini tətbiqi dilçilik sahəsi olub, hər hansı bir dilin orfoepik, orfoqrafik, leksik, qrammatik, üslubi vs. normalarını müəyyänləşdirən nəzəri axtarışlar və təcürbi tädbirdlər kompleksidir”. Dil lüğät fondu, qrammatik quruluşu, fonetik sistemi ilə täsəkkül tapmış ünsiyyät vasitäsidir. Nitq xalqın hər bir nümayändäsini ünsiyyät vasitäsini, danışığıdır. Hər bir xalqın milli mädäniyyätinin göstäricilärindän biri də gözäl nitqdür. Gözäl nitq üçün, əsas şərtlərdän biri dilin ifadə imkanlarının genişliyi, digəri isə dilin ifadə imkanlarından düzgün istifadə etməsidir. Nitq mädäniyyätini insanın yüksək ictimai və täfəkkür mädäniyyätini, dilə sevgisidir. Etik davranış və nəzakät qaydalarına əmäl olunması insanın mənəviyyätinin, mädäniyyätinin göstäricisidir. Bunlar şəxsiyyätlärarası münasibätlärin tənzim olunması, nizamlanması və inkişafında mühüm əhəmiyyät kəsb etmiş, insanın mädäniyyätinin və mənəviyyätinin ümumi səviyyəsi haqqında täsəvvür yaratmışdır.

Anahtar Kelimələr: Medeniyet, Dil, Fonetik, Nitq

**Nurməhəmməd Əndəlibdən Sonrakı Dastançılıq: Molla Nəfəsin “zöhrə Və Tahir”
Dastanı İlə Eyni Adlı Azərbaycan Şifahi Xalq Ədəbiyyatı Dastanının Müqayisəli Təhlili**

Prof.Dr. Aynur Səfərli Mətləb Qızı

Öz

Molla Nəfəsin zəngin irsində türkdilli xalqların, xüsusən də oğuz qrupu türklərin arasında geniş yayılmış “Zöhrə və Tahir” mövzusu xüsusi yer tutur. Türkmən həyatının ruhunun, mədəniyyətinin və etnoqrafiyasının ensiklopediyası səviyyəsinə çatdırılmış bu dastanı Molla Nəfəs tamamilə yenidən işləmiş, zərgər dəqiqliyi ilə cilalamışdır. O, Zöhrə və Tahir hekayəsini Türkmən mədəniyyəti ilə kökləyərək işləmiş, hekayə içində vacib bir vəzifəyə özünü də daxil etmişdir. Yenidən işlənən dastanın özünəməxsusluqlarından biri şairin həm dastanı danışan, həm də dastan qəhrəmanı olmasıdır. İkinci diqqət çəkən məqamlardan biri dastanın Dədə Qorqud adət-ənənəsini yenidən canlandırmasıdır. Astral dastan kimi məcazi dastanlar içərisində kosmik aləmin, xüsusən də göy cisimlərinin folklor qəhrəmanının simasında simvolik təqdim-təsvirinə həsr edilmiş əsərlərə də rast gəlinir ki, bu baxımdan “Tahir-Zöhrə” dastanı da diqqət çəkir. Bilindiyi kimi, astral əsər təbiət qüvvələrinin, təbiətdə baş verən hadisələrin, xüsusilə səma cisimlərinin, ulduz və bürclərin insan şəklində təsəvvürünə əsaslanır. Belə əsərlərdə əsasən tam il daxilində, bəzən ayrı-ayrı fəsilərdə, bəzən isə bir gecə-gündüzlə ulduzlar aləmində baş verən hadisələr bədii şəkildə təsvir olunur. Astral əsərlərdə mifoloji obraz və təsəvvürlərə, xüsusən də qədim və orta əsr astrologiyasına uyğun olaraq ulduzlardan bəziləri qız-qadın, bəziləri isə oğlan-kişi obrazında insanlaşdırılır və onların bir-birinə münasibətinə uyğun süjet, kompozisiya qurularaq bədii əsər yaradılır. Bu tipli əsərlər Şərqi ədəbiyyatında daha geniş işlənmişdir. Məqalədə Molla Nəfəs və Azərbaycan şifahi xalq ədəbiyyatında mövcud olan dastan müqayisə olunmuş, fərqli və oxşar cəhətləri ortaya çıxarılmışdır.

Anahtar Kelimələr: Astral Dastan, Kosmik Aləm, Göy Cisimləri, “zöhrə Və Tahir” Dastanı

Nurullah Ataç'ın Eleştirisinde Roman ve Hikâye

Dr. Nusret Yılmaz

Öz

Türk edebiyatında kendine has bir çizginin sahibi olan Ataç, dil merkezli hassasiyetinin de etkisiyle taviz vermez bir eleştirmen olarak tanınmıştır. Gazete ve dergi yazılarıyla sanat anlayışını vermeye çalışan Ataç, özellikle yeni yetişen gençlerin edebiyata özendirilmesi ve yönlendirilmesinde büyük rol oynamıştır. Çoğunlukla şiir alanındaki eleştirileriyle tanınan Ataç'ın gazete ve dergi yazılarında roman ve hikâyelere yönelik azımsanamayacak sayıda değerlendirmelerinin olduğu da görülmektedir. Gerçekçi yazın anlayışına bağlı olan sanatçımız, roman türüne dair genel görüşlerinde veya ismini andığı bazı kitaplara yönelik değerlendirmelerinde onların gerçekçilik anlayışlarını sorgulamıştır. Kendi beğenilerinin yön verdiği bu eleştiri yazılarında taviz vermediği tek unsur, dildir. Değerlendirmelerinin ana eksenini ele aldığı eserdeki dil yanlışları ve eski kelimeleri olsa da Ataç, romanın sanatsal bir nitelik taşıyıp taşıymasına büyük önem verir. Ataç'ın sıklıkla eleştiri konusu ettiği şey, gerçekçilik iddiasındaki eserdeki tüm olayların gerçekte olup olmadığı değil, roman kahramanlarının ve olay örgüsünün bizi etkileyip etkilememe meselesidir, başka bir deyişle gerçeklik duygusudur.

Anahtar Kelimeler: Nurullah Ataç, Eleştiri, Roman, Hikaye

Ölüme Karşı Ölüme Dost Bir Karşı Duruş: Tutunamayanlar

Arş.Gör. Sinem Çapar

Öz

Oğuz Atay, yetmişli yılların başında henüz daha kırk üç yaşında iken hayata gözlerini yummuş, bu dünyanın haşinliğine kimi zaman “tehlikeli” hale bürünen “oyunlarla yaşayarak” “tutunmaya” çalışırken en sonunda ölümün gerçekliği karşısında fiziki olarak da olsa bu dünyaya veda etmek zorunda kalmıştır. Oğuz Atay eğer yazmaya devam edebilseydi, belki de yarım kalan büyük projesi “Türkiye’nin Ruhu”nun yanında daha pek çok eseri de şu anda okuduklarımıza eşlik ederdi. Atay’ın özgün edebi dili ve çok katmanlı anlatımıyla, çoğu büyük yazar gibi yaşarken değeri tam olarak anlaşılmasa da, ölümünün ardından geçen zaman içerisinde gerek akademik açıdan gerekse günümüz edebiyat okurunun ilgisinin artmasıyla, Cumhuriyet sonrası Türk edebiyatı kanonundaki önemi anlaşılmaya ve anlatılmaya başlanmıştır. Özetle, Oğuz Atay eseri Tutunamayanlar’da ve hayatında ölüme karşı dururken aynı zamanda ona dost bir tavır sergilemektedir. Bu ruhani gelgitlerin tezahürlerini, romandaki karakterlerde de gözlemleyebiliriz ve bütün olay örgüsü Atay’ın ve karakterlerinin hayatlarının girift bir şekilde iç içe geçmiş olduğu kurgusu üzerine analiz edilebilir.

Anahtar Kelimeler: 20. Yüzyıl Türk Romanı, Yabancılaşma, Ölüm

Ömer Seyfettin'in Şiirlerinde Mitolojik Unsurlar

Dr. Öğretim Üyesi Rabia Gökcen Kayabaşı - Hilmi Savur

Öz

Mitler dünya üzerindeki her toplumun hayatında önemli bir yere sahiptir. Yaşadığı topluma yön veren ve gelecek kuşaklara da hitap etmeyi başarabilen edebi şahsiyetler eserlerinde mitolojik unsurlara yer vererek eserleri ile toplumu arasında bir bağ oluşturmaya çalışmaktadırlar. Türk edebiyatının önemli isimlerinden biri olan Ömer Seyfettin yaşamı boyunca farklı türlerde birçok edebi eser meydana getirmiştir. Ömer Seyfettin eserlerinde kendi kimliklerini kaybetmiş insanları eleştirmekte, kaos ortamındaki toplumun kendi özüne dönmesi için çabalamaktadır. Bunu da ortaya koyduğu edebi eserler içerisinde Türk kültür unsurlarını kullanarak sağlamaya çalıştığı söylenebilir. Ömer Seyfettin'in eserleri incelendiğinde onun Türk kültürüne oldukça hâkim olduğu görülmektedir. O, eserlerinde Türk mitolojisine ait birçok öğeyi başarılı bir şekilde kullanmaktadır. Bu durumun, halkın onun eserlerinde kendinden bir şeyler bulmasını sağladığı bu sayede de eserlerinin halk tarafından anlaşılmasının da kolaylaştığı söylenebilir. Çalışmada Ömer Seyfettin'in basılı bütün şiirleri incelenmiş, şiirleri içerisindeki Türk mitolojisine ait unsurlar tespit edilmeye çalışılmıştır.

Anahtar Kelimeler: Ömer Seyfettin, Mitoloji, Türk Şiiri

Ontolojik Büyülü Gerçekçilik: Malinche ve Aç Yol

Dr. H. Elif Diler

Öz

Batı'ya ait sömürgecilik döneminin kült eserlerine cevap niteliğinde oluşturulmuş Sömürgecilik Sonrası Edebiyat, asırlarca sömürülmüş, ikinci konuma atılmış toplumların kolektif kimliklerinin tanımlanmasına, toplumsal ve kültürel bilincinin geri kazandırılmasına ve toplumsal belleğin yeniden yapılandırılmasına odaklanmıştır. 1960'lı yıllardan itibaren hızla gelişmiş olan Sömürgecilik Sonrası Edebiyatın etkili anlatım tarzlarından biri ve güçlü silahı 'büyülü gerçekçilik' olmuştur. Dünyanın pek çok ülkesinde, pek çok yazar tarafından sıklıkla kullanılan bir anlatım tarzı olması, edebiyat eleştirmenlerinin büyüülü gerçekçiliği sınıflandırmalarına ve 'ontolojik,' 'bilimsel,' 'metafiziksel,' 'söylencesel,' 'antropolojik,' 'epistemolojik' ve 'grotesk' gibi türlere ayırmalarına yol açmıştır. Ontolojik büyüülü gerçekçilik, toplumsal belleğin başlıca bileşenleri olarak kabul ettiği mitolojik unsurları ve tarihsel olayları temel alarak, özellikle asırlarca sömürülmüş halklar için sömürgecilikten arınmış yeni tarihler yazma ve bir anlamda edebiyat yoluyla tarihi bir arşiv oluşturma yolunu benimsemiştir. Bu çalışmanın amacı, Meksikalı yazar Laura Esquivel'in Malinche isimli eseri ile Nijerya asıllı İngiliz yazar Ben Okri'nin Booker ödüllü Aç Yol isimli eserini büyüülü gerçekçilik açısından karşılaştırmaktır. Çalışma, iki farklı kıtadan, bu iki farklı yazarın söz konusu eserlerinde ontolojik büyüülü gerçekçiliği uygulama şeklini ve bu tip büyüülü gerçekçiliğin eserlere katkılarını analiz etmeye çalışmaktadır.

Anahtar Kelimeler: Sömürgecilik Sonrası Edebiyat, Ontolojik Büyülü Gerçekçilik, Laura Esquivel, Malinche, Ben Okri, Aç Yol

Orhan Pamuk'un Sessiz Ev Romanındaki Atasözü ve Deyimlerin Arapça Çevirilerinin Mona Baker Çeviri Stratejilerine Göre İncelenmesi

Doç.Dr. Mustafa İsmail Dönmez

Öz

Orhan Pamuk, çağdaş Türk edebiyatında eserleri Arapçaya ve diğer dillere çevrilen Nobel Ödüllü başarılı bir yazardır. Birçok romanı Arapçaya çevrilmiştir. Bu bildiride, kaynak metin olan Orhan Pamuk'un Sessiz Ev adlı romanında yer alan Türkçenin önemli söz varlığından atasözü ve deyimlerin, erek metin olan Abdülkâdir Abdelli'nin "el-Beytü's-sâmit" adıyla Arapça çevirisinde nasıl değerlendirildiği incelenmeye çalışılacaktır. Çevirmenin izlediği stratejiler çeviri bilim uzmanı Mona Baker'ın çeviri stratejileri açısından incelenecektir. Bu bağlamda önce kuramsal çerçevede Mona Baker'ın deyimlerin çevirisi ile ilgili önerdiği stratejilere değinilecektir. Bu stratejilerden bir kısmı, benzer anlam benzer biçimle çeviri (tam eşdeğerlik), benzer anlam farklı biçimle çeviri (kısmî eşdeğerlik), açıklama ve çıkarma yöntemiyle çeviridir. Bu çalışmada ilgili romandaki deyim ve atasözleri çevirilerinde kullanılan çeviri stratejilerini belirlemek, çevirilerdeki eşdeğerlik ve farklılıkları ortaya koymak hedeflenmektedir. Bu bağlamda önce kaynak metinde yer alan atasözleri ve deyimler saptanıp erek metindeki çevirileri ile karşılaştırılacaktır. Bu karşılaştırma sonunda kalıp ifadelerin çevirisine dair değerlendirmelerde bulunulacaktır.

Anahtar Kelimeler: Çeviri Stratejileri, Atasözü, Deyim, Mona Baker, Orhan Pamuk

Ortaçağ Estetik Tasavvuru ve Klâsik Şiirde Söz-Ölçü İlişkisi

Okutman Ömer Uyan

Öz

Ortaçağda estetik hem doğu hem batı dünyasında sayılarla düşünülmüş, yazılı veya sözlü bütün sanat eserleri matematik ve geometrinin imbiğinden geçerek arz-ı endam edebilmiştir. Ölçülü ve orantılı olanın göze ve kulağa güzel gelmesi bunun yegane sebebi değildir. Arka planda; Kadim Yunan'da, Sümerlerde, Hint ve Çin havzalarında ve bunlardan ciddi ölçüde izler barındıran Müslüman toplumlardaki âlem tasavvurunun estetik ölçütleri de belirlemesi yatmaktadır. Âlemdeki (makro-kozmos) ve küçük bir âlem (mikro-kozmos) olan insandaki düzen (nizam, taxis, âhenk, âheng-i umûmî, harmoni) ve şeylerin aynı kalıptan çıkmışçasına tekrar aynı ölçülerle yaratılması sanatçıyı da kendi yaratımlarında bazı ölçülere tabi olmaya zorlamış ve bu durum aksi düşünülemez bir bilgiden sonra bu tasavvurun şiir ve şiirdeki ölçü düşüncesi ile bağlantısını doğrudan veya dolaylı olarak dile getiren Dîvân önsözlerinden (dîbâceler), şiirlerden, edebiyat teorisi ve Belâgat kitaplarından seçilen örneklerle konu pekiştirilecektir.

Anahtar Kelimeler: Ortaçağ, Estetik, Ölçü, Oran, Klasik Şiir, Aruz, Kafiye

Oscar Wilde'ın Ballad Of Reading Gaol (Reading Zindanı Baladı) Başlıklı Şiirinin Çeviri Göstergebilimiyle Çözümlemesi ve Türkçe Çevirilerinin Değerlendirilmesi

Okutman Begüm Çelik

Öz

Göstergebilimin yaşamın her anında dünyayı anlama ve yorumlamamızdaki etkisi bilinmektedir. Aynı şekilde yazınsal metinlerde çevirmenin metne uygulayacağı göstergebilimsel çözümlemenin de çeviriye katkı sağlayacağından söz etmek mümkündür. Bu çalışma kapsamında tartışmasız en önemli edebi kişilerden biri olan Oscar Wilde'ın Türkiye'de bir zamanlar insanları oldukça etkilemiş ve en popüler eserlerinden biri olan Ballad of Reading Gaol [Reading Zindanı Baladı] Paris Göstergebilim Okulunda yazınsal metne yönelik geliştirilen bazı okuma ve çözümleme yöntemleri yardımıyla incelenmiştir. Ayrıca şiirin Özdemir Asaf, Tozan Alkan ve Piyale Perver'e ait çevirileri de Sündüz Öztürk Kasar'ın geliştirdiği "Anlam Bozucu Eğilimler Dizgeselliği" kapsamında değerlendirilerek şiirin çevirilerinde istemli veya tesadüfi bir şekilde sebep olunan anlam dönüşümleri saptanmıştır. Sonuç olarak, böylesine zengin yapıtlarda göstergebilimsel çözümlemenin çevirmende yazınsal metne karşı oluşturacağı farkındalık ve çevirmene sağlayacağı geniş bir açıdan bakabilme imkânı, ayrıca çevirmenlerinin de göstergeleri nasıl farklı ifade ettikleri ve bunların olası sebepleri üzerinde durulmuştur.

Anahtar Kelimeler: Çeviri Göstergebilimi, Oscar Wilde, Paris Göstergebilimi Okulu, Anlam Bozucu Eğilimler Dizgeselliği, Ballad Of Reading Gaol

Oyun Çevirilerinde Benimsenen Farklı Çeviri Stratejileri: Yerlileştirme Örneği Olarak "Gulyabani"

Arş.Gör. Hülya Boy

Öz

Oyun çevirisi alanının, erek kitle beklenti ve gereksinimleri doğrultusunda oyun firmalarınca yerleştirme ve uyarlama ile bağdaştırılan ve çeviribilim araştırmacıları tarafından üzerine çok sayıda araştırma yürütülen bir alan olduğunu söylemek mümkündür. Bu çalışmanın amacı, Türkiye'de çeviri yoluyla üretilmiş Gulyabani adlı kart oyununu, oyun çevirisinde işlevselliğin sağlanmasına yönelik benimsenen stratejiler bağlamında incelemektir. Lawrence Venuti (2001), "Strategies of Translation" başlıklı makalesinde "yerlileştirme stratejileri" (domesticating strategies) ve "yabancılaştırma stratejileri" (foreignizing strategies) olmak üzere iki tür çeviri stratejisinden bahseder. Yerlileştirme stratejileri kaynak metinde erek okur için yabancılık barındıran öğelerin erek dil ve kültüre uyarlanarak çevrilmesi amacına hizmet ederken, yabancılaştırma stratejileri ise kaynak dil ve kültüre özgü yabancı öğelerin yabancılığının korunarak çevrilmesi amacına hizmet eder. Yerlileştirme, Venuti'nin (2004) The Translator's Invisibility adlı eserinde ortaya attığı "çevirmenin görünmezliği" (translator's invisibility) kavramını tartışmaya açar. Bu çalışmanın araştırma nesnesini oluşturan Gulyabani, Blank Media Games yapımı Town of Salem bilgisayar oyununun kart oyunu versiyonundan hareketle üretilmiştir. Town of Salem: The Card Game, NeoTroy Games tarafından Türkçeye uyarlanarak Gulyabani adıyla piyasaya sürülmüştür. Çalışmanın çıkış noktası, bu uyarlama sürecinde benimsenen yerlileştirme stratejilerinin, çevirmenin sürece hem en üst düzeyde müdahalesini hem de süreç sonunda piyasaya sürülen üründe "çevirmenin görünmezliği"ni beraberinde getirmesidir. Bu bağlamda oyun çevirisi özelinde işlevselliğin birincil amaç olduğu söylenebilir. İşlevselliğin sağlanması ise yerlileştirme ve uyarlamayı zorunlu kılabilmektedir. Bu doğrultuda çalışmada Town of Salem ve Gulyabani oyunları, karakter ve aksiyon kartları üzerinden karşılaştırmalı bir biçimde incelenecektir. İncelemede işlevsellik kuramsal çerçeve olarak Hans J. Vermeer'in "skopos kuramı" ışığında değerlendirilecektir. Değerlendirme kapsamında Vermeer'in özellikle "Skopos and Commission in Translational Action" (1989) başlıklı makalesinden ve Çeviride Skopos Kuramı (2008, çev. Ayşe Handan Konar) adlı kitabından faydalanılacaktır.

Anahtar Kelimeler: Gulyabani, Town Of Salem: The Card Game, Oyun Çevirisi, Çevirmenin Görünmezliği, Skopos Kuramı, İşlevsellik, Yerlileştirme, Uyarlama

Parçalanmışlık Duygusunun Kıskaçında Bir Kahraman: Hikmet Benol

Dr. Banu Antakyalı

Öz

Modern düzenin yarattığı yabancılaşmış birey Türk edebiyatının üzerinde en çok konuşulan yazarlarından biri olan Oğuz Atay'ın roman anlayışının merkezi ağırlığını oluşturur. Yazar, çok katmanlı kurgusal yapı içinde çevreyle uyşamayan, hayatın gerçeklerine uyum sağlayamayan ve tek başına kalan bireyin iç dünyasındaki dayanılmaz çatışmaları ve kendi 'ben'ini yeniden kurma sürecini aktarmada okuru bu 'huzursuz' serüvenin içine çeker. Atay'ın Tehlikeli Oyunlar romanının ana kahramanı Hikmet Benol, uyum sağlayamadığı ve huzur bulamadığı dış dünyadan bir gecekonduya çekilerek ve orada oyunlar kurgulayarak kaçmaya çabalar. Hayatı anlamlı kılma adına rol aldığı hiçbir oyunda başarı sağlayamaz. Dış dünyada kendine yer bulamamanın getirdiği çaresizlikle iç dünyasında yoğun çatışmalar yaşar. İçinde yaşayan Hikmetlerin anlaşamamalarının yarattığı gerilim sonucu paramparça olmuş beniyile intihara sürüklenir.

Anahtar Kelimeler: Oğuz Atay, Parçalanmışlık, Umutsuzluk, İntihar, Yabancılaşma, Yalnızlık

Peygamber'in Son Beş Günü'nde Tahsin Yücel'in Modern Türk Şiirine Yönelttiği Eleştiriler

Doç.Dr. Mehmet Yılmaz - Öğr.Gör. Tahsin Yaprak

Öz

Toplumcu Gerçekçi şairin 'iç hayatını' Tahsin Yücel Peygamberin Son Beş Günü isimli romanında bütün yönleri ile anlatır. Bu sadece şairlerle ilgili değil genel olarak edebiyatımızda Toplumcu Gerçekçi çizgiye bağlı yazarların tutumları hakkında bir eserdir. Marksist yazarların, bilinen fakat itiraf edilmekten çekinilen mahrem çizgilerinin, yine Marksist düşünceye sahip bir yazar tarafından ifşa edilmesi önemlidir. 'Nesnel' ölçütler içinde kalarak 'aksaklıkları' dile getirmeye cesaret edebilmek her zaman kolay değil. Üstelik mensubu olduğunu düşündüğünüz 'mahalleyi' yanlışlıklarıyla gözler önüne seriyorsanız, aforoz edilmeyi göze almışsınız demektir. Tahsin Yücel bu yönüyle modern Türk şiirinin gelişiminde önemli bir kanalı oluşturan sosyalist şairlerin sanat, estetik ve şiir kavramlarına yaklaşımını da açıklık getirmiş olur. Bu çalışmada, Peygamberin Son Beş Günü'nden hareketle toplumcu gerçekçi şairlerin modern Türk şiiri içindeki serüvenlerini anlatılacaktır.

Anahtar Kelimeler: Modern Türk Şiiri, Toplumcu Gerçekçi Şiir, Estetik, Marksizm

Postmodern Roman ve Edebi Mirasın Tüketimi

Doç.Dr. Vedi Aşkaroğlu

Öz

Romanla ilgili genel bakış açısı, onun hayatın birçok yönünü kurgusal bir biçimde yansıttığı yönündedir. Olay örgüsü olasılık sınırları içindeki insan eylem ve davranışlarını yansıtırken, kişiler toplumun içinden kimi zaman sıradan kimi zaman marjinal tipler ya da bir sınıfı, topluluğu temsil edebilecek kişiler olarak kurgulanmıştır. Zaman ve mekan kullanımı gerçeklik ve inandırıcılık açısından ön plana alınarak kişiler ve olay örgüsüyle koşut biçimde sunulmuştur. Öte yandan, romanın değişen toplumsal, kültürel, siyasi, ekonomik değer ve algılara bağlı olarak yeni bir biçime girdiğini ve toplumsal değişimin bir parçası haline geldiğini de görmek gerekir. Bu açıdan değerlendirildiğinde, günümüze damgasını vuran postmodern romanın iki boyutlu özelliklerle üretildiği ortaya çıkar. Bunlardan ilki, geçmişin sanatsal kurgu mirasının tümünü kullanması, diğeri ise tüm geçmiş geleneklerin yıkımını da sağlamaya yönelik bir çaba içine girmesidir. Bu bildiride, postmodern roman zaman, mekan, kişiler, olay örgüsü gibi kavramlar etrafında dil, üslup, gerçeklik, yazar ve okur bağlamında öncül roman biçimleri ile karşılaştırmalı olarak irdelenmektedir.

Anahtar Kelimeler: Postmodern Roman, Üslup, Kurgulama, Gerçeklik, Yeni Toplum

Pravda: A Propaganda Sheet İn Disguise Of Newspaper

Dr. Öğretim Üyesi Sedat Bay

Öz

Much as not accepted legally as a part of the political system, the Fourth Estate (or fourth power) is an industry that exerts an indirect still huge effect on society. The most usually perceived piece of the fourth domain is the news media or press. With the ascent of the daily papers, radio, and later TV, the media turned into the fourth controlling force. Uncovering spoils made by both of the previous three, making them known to people in general and bringing issues to light have been regarded as the main functions of it. This went incredible for various decades, yet there's a developing issue which concerns the media in general. Free enterprise rotates around cash. Different organizations endeavoring to bring home the bacon for themselves, pay to get their name spread to people in general. For over a century, the media has strolled as one with partnerships. In any case, how might you trust something that is relying upon installments by others to furnish you with genuine data, particularly when it is negative to one of your sugar daddies? Pravda, the winner of the 1985 Evening Standard Best Play Award, is a satirical play by David Hare and Howard Brenton which explores this issue and shows what the genuine role of journalism must be in society. In our study, we will try to examine the mid-1980s daily newspaper industry in Britain, specifically the Australian media and press nobleman Rupert Murdoch and why so many English newspapers choose to behave as if they were propaganda sheets in disguise of newspapers.

Anahtar Kelimeler: Pravda, Howard Barker, David Hare, Fourth Estate, Press, British Drama

Rainer Maria Rilke ve Ramiz Rövsenin Eserlerinde Yalnızlık Konusu

Dr. Hanim Zairova

Öz

Yirminci yüzyılın başlarındaki dünya edebiyatının gelişimi özel bir aşamaya gelmiştir. Özellikle, Azerbaycan edebiyatı, o zamanlar Avrupa'daki sanatsal- felsefi düşünceyi kapsayarak yeni içerik ve fikir çemberini genişletiyor. Yirminci yüzyılın ikinci yarısında varoluşçuluk dahil bir çok felsefi akımların Azerbaycan edebiyatına etkisi bu süreci daha çok derinleştirir. Bu açıdan ünlü Alman şair Rainer Maria Rilke'nin yaratıcılığının 20. yüzyıl Azerbaycan modernist edebiyatına etkisi ilgi çekicidir. Azerbaycan edebiyatında Rainer Maria Rilke'nin yaratıcılığında etkilenen şairlerden biri Ramiz Rövsen'dir. Her iki şairin yaratıcılığında Tanrı'nın, ölümün, insanlığın, yalnızlığın tipikliği tesadüfi değildir. Edebiyat tarihinin tüm dönemlerinde yazılmış eserlerde yalnızlık motifi önemli konuma sahip olmuştur. Ayrıca XX yüzyılda da bu motif esas sorunlardan biridir. Fakat hem Alman, hem Azerbaycan edebiyatında soruna zaman zaman farklı bakış açısı ile yaklaşılmıştır. Bu makalede dünya edebiyatında önem arz eden yalnızlık, bu iki şairin yaratıcılığının karşılaştırmalı bir analizi ile araştırılmıştır. Çeşitli edebi kültürel çevreden olan iki şairin - Rainer Maria Rilke ve Ramiz Rövsen yaratıcılığında yalnızlık konusunun benzer ve farklı yönleri incelenen bu makale, Rilke yaratıcılığı, aynı zamanda Rilke'den "yalnızlıkta çoğalmak becerisi" fikrini benimseyerek yalnızlık konusuna yeni içerik getiren Ramiz Rövsenin yaratıcılığı ile Azerbaycan edebiyatının kazanmış olduğu yeni özellikleri daha derinden inceleyip öğrenmeye, günümüzde Alman ve Azerbaycan edebiyatları arasındaki edebi ilişkiler düzeyini belirlemeye olanak sağlayacaktır.

Anahtar Kelimeler: Yalnızlık, Varoluşçuluk, Karşılaştırmalı Analiz, Edebi İlişki

Refik Halit Karay'ın Kalem Dergisindeki Mizahi Sesi

Okutman Ece Serrican Kabalıcı

Öz

II. Meşrutiyet'in ilanı, birçok alanda olduğu gibi yazılı basında da önemli gelişmelerin yaşanmasına neden olmuştur. Bu tarihten itibaren sansürün kısılcından kurtulan basın, özellikle mizah dergi ve gazeteleri yoluyla halka ulaşmıştır. Batılı anlamda karikatürlere ilk defa yer veren, modern mizah anlayışını benimseyen yayınlardan biri de Kalem dergisidir. Kalem, II. Meşrutiyet'in ilanından sonra Salah Cimcoz ve Celal Esat Arseven tarafından 21 Ağustos 1324 (3 Eylül 1908)–16 Haziran 1327 (29 Haziran 1911) tarihleri arasında 130 sayı olarak çıkarılmıştır. Dönemin sosyal, siyasi ve kültürel değişimlerine kayıtsız kalmayan Kalem dergisi, kendine özgü bir mizah anlayışı benimsemiştir. Yazarı belli olan yazıların dışında, dergideki yazıların çoğu imzasız ya da takma ad kullanılarak yayımlanmıştır. Kalem dergisindeki “Kirpi” takma adı Refik Halit Karay tarafından kullanılmıştır. Refik Halit Karay Kalem'de kendi adıyla iki, “Kirpi” takma adını kullanarak dokuz yazı yazmıştır. Çalışmamızda bu mizahi yazılar hakkında bilgi verilecektir.

Anahtar Kelimeler: Kalem Dergisi, Refik Halit Karay, Kirpi, Takma Ad, Mizah

Reşat Nuri Güntekin'in Miskinler Tekkesi Adlı Romanında ve Bertold Brecht'in Beş Paralık Roman Adlı Romanında Dilencilik Algısının Karşılaştırılması

Hamdiye Hale Özcan

Öz

Dilencilik ve dilenciler daima, insanlık tarihinde bir pürüz olarak algılanmışlardır. Bu nedenle insanlığın ortaya koyduğu eserlere de çok fazla konu olmamış, görmezden gelinmişlerdir. Bertold Brecht ve Reşat Nuri Güntekin, bu yüz çevirmeye karşı bir duruş sergileyerek Beş Paralık Roman ve Miskinler Tekkesi'nde dilencilerin gündelik yaşamlarına ışık tutarak, bilmediğimiz bu gizemli hayat tarzının perdelerini aralamışlardır. Çalışmada bu iki romanın karşılaştırılması yapılarak dilencilerin gündelik yaşamları, benzerlikler ve farklılıklar açısından değerlendirilmiş, mecburiyetten profesyonelliğe doğru dilencilik meslekleşmesi üzerinden bir dilencinin dilenci olma sürecine ortaya konulmuştur. Her iki yazarın da romanlarında açıkça görülen alaycı üslup değerlendirilmiş ve söz konusu üslubun değindiği noktalara dikkat çekilmiş, bu konular üzerinden toplumsal bir kimlik okuması gerçekleştirilmiştir. Bu sayede Batı ve Doğu toplumlarının kültürel belleğinde dilencilik kavramı karşılaştırılmıştır. Dilencilik her iki romanda da sosyal bir problem olarak nasıl ele alındığı açıklanmıştır.

Anahtar Kelimeler: Karşılaştırmalı Edebiyat, Sosyoloji, Dilencilik

Rifâ'a Râfi Et-Tahtâvî Ekseninde Doğu Dünyasında Modernleşmeye Bir Bakış

Arş.Gör. Tülin Arslan

Öz

18. ve 19. yüzyıllar; Avrupa'da ortaya çıkan Aydınlanma düşüncesinin etkisinde, dünya tarihinin önemli değişikliklere sahne olduğu bir dönemdir. Aydınlanma, Batı dünyasında aklın merkeze alındığı pozitivist düşünceye bağlı olarak siyasi, ekonomik ve sosyal değişimlere zemin hazırlayan bir harekettir. Aydınlanma düşüncesi, farklı ülkelerde çeşitli dinamiklere bağlı olarak vücut bulmuşsa da Doğu dünyası üzerinde etkin olan Fransız Aydınlanması'dır. Doğu toplumları özelde de Mısır, modernleşme çabasının sonucu olarak yönünü Fransa merkezli Avrupa'ya çevirmiştir. Rifâ'a Râfi' et-Tahtâvî (1801-1873), 1826 yılında farklı alanlarda eğitim almak için Fransa'ya gönderilen bir öğrenci grubuna rehberlik yapmak üzere görevlendirilen genç bir aydındır. 1831 yılına kadar Fransa'da kalan hem Batı toplumunu yakından gözlemleyen hem de Aydınlanma düşüncesi filozoflarının eserlerini okuyan Rifâ'a Râfi et-Tahtâvî, Fransız Aydınlanması'nı Doğu dünyasına özelde de Mısır'a taşıyan ve orada modernleşmenin tohumlarını eken ilk kişilerdendir. Bu çalışmada Fransız edebiyat ve kültürünün tesirinde kalan Tahtâvî'nin döneminin Batılılaşma sürecine öncülük etmesi, ilk çevirileri gerçekleştirmesi, Batılı türde ilk eserleri ortaya koyması ve bu eserlerde Batı'dan gelen siyasi ve sosyal kavramları yerleştirmesi, gazetecilik faaliyetleri ve didaktik üslubuyla halkı aydınlatma rolünü üstlenmesinin nedenleri üzerinde durulacaktır. Böylelikle Tahtâvî'nin Fransız Aydınlanma düşüncesinin etkisinin hissedildiği eserlerinde modern bir Mısır toplumunun nasıl inşa edilmesi gerektiğine dair görüş ve önerileri değerlendirilmeye çalışılacaktır.

Anahtar Kelimeler: 19. Yüzyıl, Modernleşme, Doğu Dünyası, Mısır, Rifâ'a Râfi Et-Tahtâvî

Rus Toplumsal Belleğinde Mekânın Dili: “Kremlin”

Dr. Öğretim Üyesi Eda H. Tan Metreş

Öz

Batı düşünce tarihi boyunca Eski Çağ’da Platon ve Aristoteles, Ortaçağ’da Augustinus, Roma döneminde Cicero tarafından bireysel bir kavrayış olarak ele alınan bellek, Rus düşüncesinde yer eden biçimiyle özgün bir anlayış üzerinde temellenir. Nitekim toplumsal bellek konusu bu özgün anlayışın etkisiyle toplumsal bir platformda değil, kültürel ve tarihsel bir platformda gelişme gösterir. Rus toplumunun özgün yapısı ve kültürel mirasıyla organik bir bağı bulunan Rus düşüncesi de toplumsal bellek inşasında önemli bir rol üstlenir. Bu anlamda Rus düşünce yapısını, Rus kültürünü ve Rus toplumsal yaşamını büyük ölçüde etkileyen üç tarihi olay Rus toplumsal belleğinin biçimlenmesinde etkili olur. Bunlar; Rusların Hristiyanlığa geçtiği X. yüzyıl; I. Petro reformlarıyla yeni bir döneme işaret eden XVIII. yüzyıl ve 1917 Devrimi ve beraberinde gelen çok yönlü değişim sürecidir. Tüm bu gelişmelere ev sahipliği yapan bellek mekânları, birer temsil aracıdır; bu itibarla anımsatıcı bir sistem olarak etkili bir biçimde okunabilirler. Bu çalışmada Rus kültürel tarihsel mirasının beşiği kabul edilen “Kremlin”, zamana direnerek varlığını sürdüren bir yaşayışı kendi mahfazasında saklayan bir bellek mekânı olarak tarih ve edebiyat ekseninde ele alınacaktır.

Anahtar Kelimeler: Kremlin, Toplumsal Bellek, Mekân, Tarihsel Miras

Rusya Tarihinde Ve Edebiyatında “Sibirya”ya Genel Bakış

Doç.Dr. Reyhan Çelik

Öz

Rus yıllıklarında Sibirya’da yaşayan kavimlerle Rusların ilk ilişkilerinin on birinci yüzyılda başladığı kabul edilir. Bununla birlikte Ruslar tarafından Sibirya’ya yönelik istila politikasının 16.yüzyılda başladığı görülür. Rusya’nın bu politikası, Sibirya’yı pek çok açıdan değişim sürecine götürür. Nitekim Rusların bölgeye toplu göçleri ve sonrasında oluşan kültürel değişim bu sürecin getirdikleri arasındadır. Diğer yandan, tarihi ve toplumsal olayların ard arda yaşandığı yirminci yüzyılda ise Sibirya’nın hem coğrafi hem de kültürel anlamda Rus edebiyatında yer aldığı görülür. Nitekim ikinci dünya savaşının ardından başlayan yeniden ayağa kalkma sürecinde Sibirya’lı yazarlar köy nesri sürecini başlatırlar. Bu bildiride 16.yüzyılda başlayan ve 20.yüzyıla kadar devam eden süreçte Rusya’nın Sibirya üzerindeki istila politikaları ve sonuçlarına değinilecek ve 20.yüzyıl Rus edebiyatında Sibirya’nın önemi üzerinde durulacaktır.

Anahtar Kelimeler: Sibirya, Rusya Tarihi, Köy Nesri

Şamandan Ocaklıya Nazar Tedavi Geleneği

Arş.Gör. Hasan Kızıldağ - Feride Kızıldağ

Öz

Nazar proto-Türklerden günümüze, insan hayatını etkileyen önemli bir unsur olarak varlığını sürdürmektedir. Eski Türk inançlarının icracıları olan Şaman/Kamlardan günümüze, nazara karşı bir takım çözüm uygulamaları geliştirilmiş ve nazar değdiği inanan kişilere birtakım ritüeller uygulanarak kişiyi aslına döndürme yani hastalığın tedavisi gerçekleştirilmeye çalışılmıştır. İslamiyet'ten önce Şaman/Kamlar tarafından uygulanan nazarı def etme ve kişiyi tedavi etme uygulamaları, İslamiyet'in kabulünden sonra da birtakım değişikliklere uğrayarak ocaklı olarak anılan, bir ustadan el almış kişilerce devam ettirilmiştir. Fatma Ana (Hz. Fatma)'yı pirleri olarak gören ve icralarını “el benim değil Fatma Ana'nın” sözüyle geleneğe bağlayan bu icracılar, bu tedaviyi öğrendikleri yani el aldıkları kişilerin verdiği ruhsatla gerçekleştirirler. Toplumun herhangi bir tabakasından olan ve “nazar deveyi kazana, insanı mezara sokar” anlayışıyla tedavi yöntemlerini uygulayan bu ocaklılar, proto-Türklerden günümüze, gelişip şekil değiştirerek İslamî hüviyete bürünen nazar çözüm geleneklerini de devam ettirirler. Tedavilerinde dua, tükürük, su ve kurşun dökme gibi unsurlardan faydalanan bu ocaklılar, geleneği icra etmek yoluyla toplumsal bir gerçek olan nazar tedavisini sürdürmektedirler. Bu bildiride, nazar tedavi uygulaması Amasya'da yaşayan ve anneannesinden el aldığını belirten Belgin Karakaya'dan mülakat yoluyla derlenmiş olan tedavi uygulaması eski Türk inançları çerçevesinde farklı yönleriyle ele alınacaktır.

Anahtar Kelimeler: Nazar, Ocaklı, Tedavi, Şaman, Kurşun Dökme

Sanat Sanatçı ve İdeoloji

Doç.Dr. Vedi Aşkaroğlu

Öz

Sanatın ideolojik olduğu tezi, akademik çevrelerde yaygın kabul görmekle birlikte, ideolojinin ne olduğu konusunda bir anlaşmaya varılamamış gibidir. İdeoloji tanımı kadar, ideolojilerle toplumsal yaşam arasında var olan bağ konusunda da anlaşmazlıklar mevcuttur. İdeoloji kuramı, basitçe ele almak gerekirse, insanların inanç ve düşüncelerinin gündelik yaşam ve varoluşlarının maddî koşulları ile sistemli bir bağlantı içinde olduğunu varsayar. Kavramı bu biçimde tanımladığımızda, çatışma yaratan can alıcı noktalar üzerinde bilinçli olarak bir belirsizlik bırakılmış olur. Öncelikle, düşünce ile maddi yaşam arasındaki ilişki biçimlerini çözümlenmek gibi bir amaç taşımamakta; maddi koşulların bilinçliliği üretim biçimi üzerinde durulmamaktadır. İkincisi "insan"ı ele alış şeklimiz - sınıf, ulus, cinsiyet vb... - belirsiz bırakılmaktadır. Üçüncüsü, varoluş koşullarının hiçbirisine öncelik tanınmamakta ve dördüncü olarak da düşünce ve inançların doğruluk dereceleri ile ilgilenilmemektedir. Bu bildiride, sanatın ideolojik olup olmadığı sorusunun yanıtı verilmeye ve sanatçının üretimlerinde ne kadar ideoloji ile bağlantılı olduğu tespit edilmeye çalışılmıştır.

Anahtar Kelimeler: Sanat, Sanatçı, İdeoloji

Şemsî'nin Vefât-i Nebîsi

Arş.Gör. Merve Büyükkada - Arş.Gör. Gökçenur Akboğa

Öz

Türk edebiyatında Hz. Muhammed'in doğumu, mucizeleri, gazaları, vefatı birçok manzum ve mensur eserin konusunu teşkil etmiştir. Bu eserler muhtevalarına göre tasnif edilip farklı başlıklar altında toplanmıştır. Hz. Muhammed'in vefatı ve vefatıyla ilgili hadiseleri konu edinen edebî türe Vefât-ı Nebî denilmektedir. Vefât-ı Nebîler eserlerin içinde bir bölüm olarak yer almış yahut müstakil olarak yazılmışlardır. Vefât-ı Nebî örneklerinden biri de XVII. yüzyıl şairlerinden biri olan Şemsî'ye aittir. Ankara Millî Kütüphane Yazmalar Koleksiyonu 06 Mil Yaz A 4797 numarada kayıtlı olan eserin sonuna H. 1009 tarihi düşülmüştür. Metin, on iki varaktan mürettep olup 312 beyittir. Bu çalışmada, çevriyazı yöntemi esas alınarak metin Latin harflerine aktarılmış ve tavsif edilmiştir. Ayrıca eser, şekil, üslup ve muhteva özellikleri açısından incelenmiştir.

Anahtar Kelimeler: Şemsî, Vefât-i Nebî, Muhteva, Edebî Tür, Mesnevi

Şemsî'nin Vefât-i Nebîsi Üzerine Bir Dil İncelemesi

Arş.Gör. Gökçenur Akboğa - Arş.Gör. Merve Büyükkada

Öz

Edebî eserler, yazıldığı dönemin edebiyatı, sosyal ve kültürel hayatından izler taşımakla birlikte devrin dil hususiyetlerinin belirlenmesi açısından da önemlidirler. Çalışmanın kaynağını oluşturan Şemsî'nin Vefât-ı Nebî adlı eser, Milli Kütüphane Yazmalar Koleksiyonu 06 Mil Yz A 4797 numarada kayıtlıdır. On iki varaktan oluşan yazmada 312 beyit yer almaktadır. Hicrî 1009 tarihinin verildiği metin, ses ve şekil özelliklerinin yanında, ağız özellikleri ve içerdiği arkaik unsurlar bakımından da dikkat çekmektedir. Yine eserde geçen bazı kelime veya kalıplaşmış ifadelerin kullanımı da dönemin dil özelliğini açıklamak açısından önem arz eder. Bu çalışmada, transkribe edilen Vefât-ı Nebî metninde yer alan beyitler incelenerek eserin dil özellikleri tespit edilmeye çalışılmıştır.

Anahtar Kelimeler: Şemsî, Yazma Eser, Dil Özellikleri

Sivil İtaatsizlik ve Pasif Direniş Bağlamında Tolstoy ve Gandhi

Arş. Gör. Çağlar Danacı

Öz

19.yüzyılda Asya'dan Avrupa'ya, Afrika'dan Amerika'ya dünyanın dört bir yanında savaşlara sahne olmuş, büyük felaketler yaşanmıştır. O dönem Rus edebiyatının önemli yazarlarından biri olan Lev Nikolayeviç Tolstoy (1828-1910) patriotizmden pasifizme değişkenlik göstermiş dünya görüşüyle filozof olarak da değerlendirilir. Tolstoy görüşleriyle Hindistan Bağımsızlık Hareketi ruhani ve siyasi lideri kabul edilen Mahatma Karamçand Gandhi'yi (1869-1948) etkiler. Çalışmada, Tolstoy ve Gandhi'yi Sivil İtaatsizlik ve Pasif Direniş anlayışıyla değerlendirilerek Tolstoyculuk ve Gandizm arasındaki benzerlikle ve farklılıklar üzerinde durulacaktır. Ayrıca Gandhi ile mektuplaşmalarının yanı sıra Tolstoy'un günlüğüne düştüğü notlar ile bazı makaleleri ve edebi eserlerindeki alıntılara yer verilerek eserlerin öneminin vurgulanması ve filozof kimliğinin pekiştirilmesi amaçlanmıştır.

Anahtar Kelimeler: Tolstoy, Tolstoyculuk, Gandhi, Gandizm, Sivil İtaatsizlik, Pasifizm

Sosyal Tenkit Bağlamında XV. Yüzyıl Klasik Türk Nesri

Arş. Gör. Yasemin Karakuş

Öz

Klasik Türk edebiyatı yüzyıllarca devam eden bir gelenek içerisinde manzum ve mensur olmak üzere iki koldan ilerlemiştir. Bu sahayla ilgili yapılan çalışmalarda manzum eserlere öncelik tanınmış, klasik edebiyatın nesir yönü çoğu defa ihmal edilmiştir. Hâlbuki klasik edebiyatın teşekkül etmeye başladığı ilk dönemlerden itibaren mensur tarzda yazılmış tarih, tezkire, seyahatname, surname vs. gibi pek çok eser kaleme alınmıştır. Osmanlı nesir yazıcılığı son derece büyük gelişme göstermiş, yüzyıllar içerisinde Türk nesrinin seçkin ve zarif örnekleri verilmiştir. Nâsirler de tıpkı şairler gibi –Divan edebiyatına yöneltilen haksız eleştirinin aksine- toplumsal hadiselerle duyarsız kalmamışlar, eserlerinde devrin sosyal hayatını, yaşanan sıkıntıları, bozulmaları ve bunlara olan eleştirilerini açıkça dile getirmişlerdir. Bu yönüyle edebî eserler aynı zamanda sosyolojik birer kaynak hüviyeti de taşımaktadırlar. Bu çalışmada 15. yüzyılda yazılmış olan Tevârih-i Âl-i Osman (Âşık Paşazâde), Cihannüma (Neşrî), Tazarrûnâme (Sinan Paşa) ve Maarif-nâme (Sinan Paşa) metinleri üzerinden o devirde tenkit edilen sosyal unsurlar incelenecektir.

Anahtar Kelimeler: 15. Yüzyıl, Edebiyat, Sosyoloji, Tenkit

Subjectivity İn Literary Translation: Analysis Of Subjectivity And Translation İn A Short Story From Semiotics Of Translation Point Of View

Dr. Mesut Kuleli

Öz

The aim of this study is to analyze subjectivity in the short story Winter Dreams by F. Scott Fitzgerald. To this end, the original text was analyzed to find contexts with subjectivity based on Coquet's (2007) "theory of instances". The contexts with subjectivity were further divided into sub-categories of non-subject based on Öztürk Kasar's (2017) "Typology of Non-subjects". The analysis of subjectivity in the original text yielded striking examples of subjectivity and non-subjects. For translation evaluation, two Turkish translations of the short story were analyzed based on Öztürk Kasar's (in Tuna and Öztürk Kasar, 2015) Systematic of Designificative Tendencies in Translation. Translation analysis showed that in certain contexts with subjectivity, there were designificative tendencies in rendering the context into Turkish while subjectivity was preserved in a great many contexts. The findings obtained from translation evaluation point to the fact that translators might resort to certain designificative tendencies in literary translation; however, with a semiological analysis of the original text these designificative tendencies could be minimized. Even when literary translators resor to designificative tendencies, they could explain their preferences in translation if they are already familiar with designificative tendencies in literary translation.

Anahtar Kelimeler: Subjectivity, Literary Translation, Semiotics Of Translation, Designificative Tendencies İn Translation, Non-Subject

Svetlana Aleksiyeviç'in "İkinci El Zaman-Kızıl İnsanın Sonu" Eserinde Geçmiş Ve Şu Ana Dair Düşünceler

Doç.Dr. Reyhan Çelik

Öz

Araştırmacı gazeteci ve yazar olan Svetlana Aleksiyeviç 1948 Ukrayna doğumludur. Dolayısıyla da Sovyetler Birliği'nin çöküşüne giden süreci bire bir yaşayan yazarlar arasında yer alır. Eserlerini genel olarak değerlendirdiğimizde gazeteci kimliğinin öne çıktığı dikkat çeker. Nitekim kaleme aldığı hemen hemen tüm eserlerinin, söz konusu süreci yaşayan insanların anıları ile dolu olduğu görülür. Türkçe'ye çevrilen "Nazi İşgalinde Sovyet Kadınları", "Bir Nükleer Felaketin Sözlü Tarihi-Çernobil'den Sesler" ve "İkinci El zaman-Kızıl İnsanın Sonu" eserleri bunlar arasındadır. "İkinci El zaman-Kızıl İnsanın Sonu" adlı eser 2015 Nobel Edebiyat ödülü alır. Sovyet sisteminde komünist düşüncenin kroniğini ortaya koyan bu eser, toplumun farklı kesimlerinden pek çok kişinin değişen sistemle ilgili düşüncelerinden oluşur. Yaşanmış hikâyelerle dolu olan eserde yer alan kişiler anılarında, geçmiş ve şu anı kıyaslarlar. Bu bildiri de Svetlana Aleksiyeviç'in "İkinci El zaman-Kızıl İnsanın Sonu" eserinde kişilerin gerçek hikâyelerinden yola çıkarak Sovyetler Birliği'nin çöküş süreci ve sonrası ele alınacaktır. Söz konusu inceleme çoğulcu yöntemle ele alınacaktır.

Anahtar Kelimeler: Sovyetler Birliği, Çöküş Dönemi, Sovyet Sistemi

T. Coraghessan Boyle' Un Dünyalı Bir Dost ve Edward Abbey'nin Monkey Wrench Gang'da Eko-Radikal Hareket Eleştirisi

Doç.Dr. Bülent Cercis Tanrıtanır

Öz

Araştırmacılar tarafından ortaya konulan çevresel konuların karmaşıklığı, çeşitli paydaşlardan çok sayıda yanıt alınmasına yol açmıştır. Ne yazık ki, bazılarının dürüstlüğü tartışmalı olduğu için edebiyatta ve diğer medyada eleştirilere yol açtı. Aşağıdaki kağıt, çevresel yıkım ve onlara çevreci eylemcilerin cevaplanması konularına ayrılmış iki romanı analiz etmektedir: T. Coraghessan Boyle'un Dünyalı Bir Dost ve Edward Abbey'nin Maymun Anahtarı Çetesi. Makaleye girişte, radikal çevrecilerin faaliyetlerinin iyi niyetlerle yürütülmesine ve gerekçelendirilmesinden tamamen yoksun olmasına rağmen, sonuçlarının sıklıkla verimsiz ve çatışmalara yol açtığı ortaya çıkmıştır. Formüle edilen ifadeyi doğrulamak için, kağıtta ayarları, karakterler arasındaki ilişkileri ve nedenlerini karşılaştırmalı bir analiz yapılmıştır. Bulgular radikal çevre aktivizmi ile ilişkili bazı tutarsızlıkları ortaya çıkarmıştır. Dahası, başkahramanın eylemlerinde önemli bir bütünlük eksikliği gözlemlenmiştir. Sonuç olarak, radikal çevreciliğe karşı olası alternatifler dikkate sunulmuştur.

Anahtar Kelimeler: Çevreci Aktivizm, Eko-Radikalizm, Maymun Ağlaması, Boyle, Abbey, Dystopia, Sistem Karşıtlığı

Tanzimat Dönemi'nde Başlayan 'batılılaşma' Sürecinin Türk Tiyatrosu Üzerindeki Etkileri

Arş.Gör. Hüseyin Şen

Öz

Tanzimat Dönemi, Osmanlı Devleti için bir mihenk taşıdır. Sınırları gitgide küçülmeye başlamış görkemli imparatorluğun yeniden eski gücüne kavuşması umuduyla başlamış olan bu hareket, sadece siyasi ya da sosyolojik açıdan değil, kültür-sanat alanında da pek çok önemli değişikliğe yol açmıştır. Namık Kemal gibi aydınlar, Avrupa'ya özellikle de Fransa'ya giderek hem dili hem de kültürü öğrenmişler, ve geri döndüklerinde, orada tanıdıkları batı kültürünü burada da hayata geçirmeye çalışmışlardır. Aralarında Ziya Paşa ve Şinasi'nin de bulunduğu bu aydınlar, Moliere gibi önemli yazarların oyunlarını Türkçe'ye çevirmişler, buna ek olarak pek çok yabancı oyunu Türkçe'ye uyarlamışlardır. Bu çalışmada, Tanzimat döneminde başlamış olan batılılaşma sürecinin Türk Tiyatrosu üzerindeki etkilerinin izi sürülecektir.

Anahtar Kelimeler: Tanzimat, Batılılaşma, Türk Tiyatrosu

Tanzimat'tan Cumhuriyet'e Kadarki Dönemde Yazılan Şiirlerde Karşılaşılan Üslûp Türleri ve Özellikleri

Ünal Büyük

Öz

Üslûp türleri Türk Edebiyatı'nın 1860-1923 döneminde, toplumsal ve bireysel konu ve temaların işlenişinin zemini durumundaki edebî türlerden biri olan şiirde önemli ölçüde kullanılmıştır. Söz konusu dönemde sanatkarlar, kaleme aldıkları şiirlerde farklı üslûp türlerinden yararlanarak toplumun his ve fikir dünyasına müşahhas katkıda bulunmaya çalışırlar. İncelememizde üslûp türleri özelliklerine göre sınıflandırılmış ve her üslûp türünün sanatkar, eser ve toplum üzerindeki etkisi ortaya konulmaya çalışılmıştır. Çalışmada ele alınan üslûp türleri iki ana başlık ve ana başlıklara bağlı olarak oluşturulan alt başlıklar altında sınıflandırılmıştır. Söz konusu edilen ana başlık ve alt başlıklar şu şekildedir: Edebiyat Geleneğinin Belirlediği Üslûplar (Modern Edebiyat, Divan Edebiyatı ve Halk Edebiyatı üslûpları) ve Şiirin ve Şairin Amacının Belirlediği Üslûplar (Tahkiyevî Üslûp, Lirik Üslûp, Açık Üslûp, Kapalı Üslûp, Terkibî Üslûp, Didaktik Üslûp, Hasbihâl [Söyleşi] Üslûbu, Tasvirî Üslûp, Eleştirel Üslûp, Hamasî Üslûp).

Anahtar Kelimeler: Üslûp, Şiir, Edebî Tür

Tarihi Tıp Metinlerinde Dil ve Üslup

Öğr. Gör. Mücahit Akkuş

Öz

Osmanlı sahasında tıp eserlerinin bolca yazıldığı bilinmektedir. Bu eserler bazen telif bazen tercüme bazen de telif-tercüme şeklinde oluşturulmuştur. Tıp tarihi için son derece önem arz eden bu metinlerde Türkçenin yanı sıra Arapça, Farsça ve Latince terimlerin bolca kullanıldığı görülmektedir. Yazılan eserler manzum veya mensur şekilde olabilmektedir. Hekimler, almış oldukları eğitim doğrultusunda insanlara faydalı olabilmek için o dönemin şartlarında bu metinleri oluşturmuşlardır. Farmakoloji alanında yazılan eserlerin çoğunlukta olduğu söylenebilir. Bunun yanında cerrahi alanda da önemli eserler mevcuttur. Bu çalışmada tarihi tıp metinlerinde görülen dil özellikleri, içerisinde geçen söz varlığı, metinlerin hangi tarzda yazıldıkları incelenecektir. Farklı yüzyıllarda yazılan eserler taranacak ve bunların yazılış tarzlarındaki benzer ve farklı yanlar tespit edilecektir. Aynı zamanda 14. yüzyıldan 19. yüzyıla kadar yazılan tıp kitaplarında, asırlar ilerledikçe dil ve üslup bakımından ne gibi değişiklikler olmuş, bu konular tartışılacaktır.

Anahtar Kelimeler: Tıp Tarihi, Dil ve Üslup, Osmanlı

Tazarrumamede Su ve Susuzluk Üzerine

Prof.Dr. Saadet Karaköse

Öz

Sinan Paşa, Tazarrûnâme’de su ve susuzluk üzerinden bir hayat portresi çizmektedir. Su hayatın vazgeçilmezi ve en büyük ihtiyacıdır. Dünyanın sonsuzlukla özdeş somut unsuru su olunca, sonsuzluk ifadesi için benzetilen olmuştur. Deniz, derya, kulzüm, bahr, muhît, nehr, menba, katre, çeşme gibi suyla ilgili ve susamak, aştan, müteattış, teşne gibi susuzlukla ilgili terminoloji Tazarrûnâme’de pek sık yer alır. Sinan Paşa, ideal insan peşindedir. İdealleri su benzetmeleriyle, onlara talip olan insanı susamışlık sıfatıyla tanımlamıştır. Bu durumda insanın görevleri, insan olmanın gereği, rahmet, ilim, marifet gibi değerlere iştihak duymaktır. Ergin insan, kâmil insan hiçbir şekilde suya kanmayıp bu rahmet suyuyla iç âleminde engin deryalar oluşturan kimsedir. Su ihtiyacına sebebi, yakıcı bir duygu olan aşktır. İlâhî aşk, öğrenme, bilme ve olma yönünde susuzluk ihtiyacına âmil olur. Anahtar kelimeler: Derya, su, teşne, aşk, insan.

Anahtar Kelimeler: Derya, Su, Teşne, Aşk, İnsan

The Experience Of Tanpınar: Uncovering The Retranslators' Project İn The Time Regulation Institute

Öğr. Gör. Alper Zafer Güneş

Öz

This paper aims to find out if retranslators', Maureen Freely and Alexander Dawe, respect for the other is reflected in their translational choices in the case of Ahmet Hamdi Tanpınar's *Saatleri Ayarlama Enstitüsü* published as *The Time Regulation Institute* (2013). For that purpose, the paper will uncover Freely and Dawe's translation project beyond their discourses via textual representation(s) within Antoine Berman's translation criticism approach and using his analytic of translation explained in *Toward a Translation Criticism: John Donne* ([1995]2009) and "Translation and the Trials of the Foreign" ([1985]2004) respectively. The motivation is a perceived contradiction between the discourse of retranslators and representations of the paratextual elements. Thus, the paper takes up from the findings of my previous research, "Tanpınar Çevirileri: Saatleri Ayarlama Enstitüsü Üzerine Betimleyici Bir Çalışma" (2017). Therein, a paratextual analysis was conducted comparing Ender Gürol's 2001 translation and the 2013 retranslation and revealed different translational positions against the source text and their consequences. One consequence was a reductionist understanding of the work on the part of the retranslation. However, this result contradicts with retranslators' assertions. Freely shares the "ignorance" of some English publisher towards Turkish literary system and "colonial" readings among scholars until recent times. As remedies, she suggests evaluating Tanpınar within his own historical context, translating his linguistic network with care to prove his importance, and then, opening space for his reception through more dialogue. Dawe claims to have reproduced the "voice" and "aesthetics" of the author better than Gürol. That's why retranslators' project will be explored here through textual analysis to see if they became part of the same cultural prejudice they criticized. Berman's theory is chosen due to the similarity between retranslators' concerns surrounding Tanpınar and Berman's ethical respect for the foreign, also hoping to contribute to the experience of Tanpınar in the target culture.

Anahtar Kelimeler: Translation Project, Respect For The Other, Experience Of The Time Regulation Institute

The Power Of Imagination İn Nature: A Child's Journey To Be A Poet İn Wordsworth's The Prelude

Araştırmacı Seher Özsert

Öz

Wordsworth, çocukların öğrenmesinde doğanın önemli bir yere sahip olduğuna inanmıştır. Hatta, çocuklar için örgün eğitimi durdurup, doğada yaşanan tecrübelerle meditasyon yapmalarını tavsiye etmiştir. The Prelude (1805) eserinde, Wordsworth şairane bilincini doğayla etkileşimi aracılığıyla nasıl kazandığını göstermiştir. Doğa onun olgunlaşmasına yardımcı olan bir anne, bir arkadaş ve öğretmen olarak kişiselleştirilmiştir. Bir çocuk olarak, Wordsworth bir yandan her adımda değişik tecrübelerle ciddi ölçüde ilim elde ederken özgürlüğü ve sevinci hisseder. Büyük bir umutla dolar ve gelecekteki bir şair olarak büyümesinin verdiği rahatlık içinde neşelidir, doğa olmadan kendisini "sıfır" kabul eder. Doğayı zihnimizde tutan hayal gücü, duygularımızı ve düşüncelerimizi şekillendirerek zamanla bizi eğiten ve olgunlaştıran ana faktör olarak ayrıca vurgulanmıştır. Bu bildiri doğanın saf bir çocuğun zamanla farklı tecrübelerle derinden bir eğitim almasını nasıl sağladığını ve bir çocuğunun onu şair yapan yolculuğunun doğadaki hayal gücüyle Wordsworth'ün The Prelude (1805) eserinde nasıl temsil edildiğini incelemektedir.

Anahtar Kelimeler: Hayal Gücü, Doğa, Wordsworth, The Prelude, Çocuk, Şair

Toplumcu Gerçekçi Romanlar Başta Olmak Üzere Edebî Eserlerin Sosyoloji Alanında Veri Olarak Kullanılabilirliği

Dr. Asiye Çelenlioğlu

Öz

Geleneksel toplumdan modern sanayi toplumuna geçişte yaşanan toplumsal krizleri çözümlenmek amacıyla XIX. yüzyılda Batı'da ortaya çıkan sosyoloji bilimi, toplumun dinamiklerini kavramaya çalışırken normlar, değerler, toplumsal ilişkiler, dinî inançlar, bireyin toplum içindeki rolü ve konumu gibi konular etrafında toplumu anlamaya çalışır. Toplumu aynı çerçevede değerlendirip kurguladığı romanlarda yorumlayan edebiyat, ilişkiler ve değerler ağı içinde gözlemlendiği insanlardan seçtiği başat tiplerle dönemin başat sorunsalını ele alırken, toplumun dinamiklerine dair biriktirdiği malumatla sosyolojiye büyük ölçüde veri sağlamaktadır. Engels'in, Fransız tarihinin adresi olarak Balzac'ın romanlarını göstermesinden, Türk edebiyatında doğuşundan itibaren roman konularının dönemin sorunsalına göre değişmesine, Mısır edebiyatında toplumcu gerçekçi romanların tarihî çizgide toplumsal değişime ayna tutmasına kadar pek çok örnek, edebiyatın sosyolojik veri sağlamadaki başarısına işaret etmektedir.

Anahtar Kelimeler: Edebiyat, Sosyoloji, Roman, Toplum

Toplumcu Gerçekçilik Bağlamında Faik Baysal'ın Şiirinde Sosyal Adaletsizlik ve Yoksulluk

Dr. Öğretim Üyesi Mustafa Aydemir

Öz

Şiirle çok erken yaşta tanışan Baysal, ilk şiirini büyükannesinin ölümü üzerine yazar. Askerdeyken kaleme aldığı “Karıma Mektup” şiirinin Büyük Doğu dergisinde yayımlanması üzerine askerî savcılıkça yargılanıp hapse atılır. Şiiri bir “güzellikler dünyası” olarak gören Baysal’a göre şiirin rengi, dini ve milliyeti yoktur. Şiir; evrenseldir, bir ideolojinin uşağı değil, mutluluğun aracıdır. Kitabının ön sözünde, “Şiir, güzellik, barış ve sevgidir.” diyerek şiirin yazılış amacını belirtir. Nazım Hikmet’i Türk edebiyatının en büyük şairi olarak gören Baysal’ın şiiri, toplumcu gerçekçi çizgidedir. Ancak şiiri bir ideolojinin batağına sokmayı hata olarak gören Baysal’a göre ideolojiler gelip geçicidir, şiir ise kalıcıdır. Çalışmamızın giriş kısmında toplumcu gerçekçi şiire ve Baysal’ın şiir anlayışına değinildikten sonra, şiirlerinden hareketle sosyal adaletsizlik ve yoksulluk temaları ele alınacaktır.

Anahtar Kelimeler: Faik Baysal, Toplumcu Gerçekçi Şiir, Sosyal Adaletsizlik, Yoksulluk

Turgut Uyar'ın Şiirinde Uygarlık ve Doğa Karşıtlığı

Prof.Dr. Murat Kacıroğlu

Öz

Çağdaş Türk şiirinde modernist anlayışın temsilcilerinden biri olan Turgut Uyar, diğer İkinci Yeni şairleri gibi sembolik ve soyut bir şiir dili geliştirmiş ve bu dil üzerinden bireye/özneye ait bazı problemleri dile getirmiştir. Turgut Uyar'ın şiirlerinde anlattığı bu problemlerin başında modern bireyin yaşadığı psikolojik bunalımlar, modern pratiklerle şekillenen toplumsal hayat karşısındaki yalnızlık ve yabancılaşma duygusu gelmektedir. Bu duygulara karşılık bireyin doğaya ve doğal olana duyduğu özlemi “kendi” olabilme ve “kendini” yeniden inşa süreci olarak ele alan şairin şiirlerinde bu bağlamda kuvvetli bir uygarlık-doğa karşıtlığı düşüncesi işlenmektedir. Modern pratiklerle şekillenen modern hayattan kaçan bireyin doğayla kurduğu/kuracağı ilişkiyi şiirinin başat konularından biri yapan Turgut Uyar bu yüzden şiirlerinde modernite eleştirisine de yer verir. Bu bildiride Turgut Uyar'ın şiirlerindeki uygarlık-doğa karşıtlığının nasıl ele alındığı üzerinde durulacaktır.

Anahtar Kelimeler: Turgut Uyar, Şiir, Uygarlık, Doğa, Birey, Eleştiri

Türk Edebiyatı'nda Unutulmuş Bir İsim: Kemal Ahmet

Dr. Öğretim Üyesi Elif Kaya

Öz

Kemal Ahmet, Türk edebiyatında 1925- 1930 yılları arasında bir roman, bir hikâye ve farklı gazetelerde muhtelif yazılar ele almıştır. Yazarın, tek hikâyesi ise ölümünden sonra yayımlanmıştır. Bu çalışmada Kemal Ahmet'in ilk ve tek romanı “Sokakta Harp Var” tema ve yapı bakımından incelenmiştir. Kemal Ahmet'in, yoksul ve kısa bir hayatı olmuştur. Bu nedenle yayımlanan herhangi bir edebiyat tarihi kaynağında kendisinden bahsedilmemiştir. Yazar hakkında biyografik bir bilgiye rastlanmadığı için de yazının giriş kısmında hayatı ve hayatına dair izler taşıyan bazı metinlere yer verilmiştir. Çalışmada ayrıca edebiyat tarihinin tozlu sayfalarında kalan bir isim olmaması için yazarın tek hikâyesi “Ağlayan Nar Gülen Ayva” hikâyesine de değinilmiştir.

Anahtar Kelimeler: Kemal Ahmet, Sokakta Harp Var, Gazetecilik, Ağlayan Nar Gülen Ayva

Türk ıslık Dili Üzerindeki İlk Araştırmaların Karşılaştırmalı Analizi

Dr. Öğretim Üyesi Selma Özaydın

Öz

Kuşköy'deki ıslık dili dünya tarafından bazı uluslararası gazeteler aracılığıyla öğrenilmiştir. Onlardan birisi olan The Newyork Times 1964 yılında "Turkish town talks in Whistles" isimli bir makale yayınlamıştır. Diğer benzer bir makale, Londra'da London Sunday Times tarafından yayınlanmıştır. Daha sonra, bir Fransız bilim adamı Profesör R.G. Busnel, 1966 yılında Kuşköy bölgesinde bu dil üzerinde farklı disiplinlerden bir araştırma ekibiyle birlikte bilimsel araştırma gerçekleştirmiştir ve bu araştırma Wenner Gren Foundation isimli kuruluş finansmanıyla gerçekleşmiştir. Araştırmaları sırasında, araştırma ekibi ıslıkla iletişim sağlayan kişilerin hem seslerini hemde gırtlak yapılarının analizi için x-ray görüntülerini kaydetmişlerdir. Daha sonrasında bu kayıtlar, psikoloji, akustik, sinyal analiz, biyolog, etnolog ve dil bilimcilerden oluşan farklı disiplinlerden kalabalık bir ekip tarafından analiz edilmiştir. Tüm bu analiz sonuçları sonrasında ulusla/uluslararası makale ve kitaplar olarak yayınlanmıştır. Bu araştırma sonuçlarında, Türk ıslık dili, Türkçenin daha karmaşık vokalik sistemine karşın, başka bir ıslık dili olan Silbo Gomero'ya (İspanya) benzer özelliklerde bulunmuştur. Bir Türk dil bilimci Profesör Ö. Başkan, yukarıda bahsi geçen araştırma ekibinde yer almıştır ve 1968 yılında Türk ıslık dili hakkında bir makale yayınlamıştır. Ancak söz konusu makalede iddea edilen Türk ıslık dilinin Türkçenin fonetik olarak indirgenmesiyle konuşulduğu gibi bazı hususlara, Prof. Busnel'in Türk ıslık dili hakkındaki kitabında rastlanmamıştır. Başka bir dil bilimi Profesörü D.Aksan bu araştırma çalışmalarında yer almamış fakat kendi araştırma ekibiyle birlikte Kuşköy bölgesinde bir araştırma gerçekleştirmiştir (Aksan, 1968). Bu makale, bu çalışmaların karşılaştırmalı bir analizini yapmaktadır ve bu geçmiş çalışmalardaki net olmayan hususları tartışmaya açmaktadır. Geçmiş araştırma sonuçlarının bu karşılaştırmalı analizi Türk ıslık dili çalışmalarının çelişkili pozisyonunu ortaya koymak ve Türk ıslık dilinin istatistiksel test ve değerlendirme koşullarını tartışmak amacını gütmektedir.

Anahtar Kelimeler: ıslık Dili, Türk ıslık Dili; ıslıklı Konuşma; Kuşköy; Fonetik

Türk İslık Dilinin Akustik ve Fonetik Özellikleri Bakımından Değerlendirilmesi

Dr. Öğretim Üyesi Selma Özaydın

Öz

İslık dili, gizlilik, gürültülü ortamlarda iletişim ve kıyasürelili iletişim amacıyla uzak mesafe haberleşmede kullanılan doğal bir iletişim metodudur. İslıklı konuşmada, kişiler konuşdukları dilin konuşma seslerini dönüştürerek akustik özellikleri kodlarlar. Bu yüzden dillerin ıslıklı formları anadilin sözcük, gramer, ses bilimsel ve bürünsel bazı özelliklerini taşırlar. Dünyada ıslık dilinin kullanıldığı sınırlı sayıda bölge vardır. Türkiyede Kuşköy bölgesi bunlardan biridir. Diğer bazı bölgeler şöyle sıralanabilir; Afrika (Ewe, Ari), Asya (Southeast Asia (Akha, Hmong)), Amerika (Mexico (Chinantec, Mazatec, Mixtec), Alaska (Siberian Yupik), Brazilya (Gaviao, Surui)), Avrupa (Yunanistan (Antia), İspanya (La Gomera), Fransa Pyreness (Aas)) ve Okyanusya (Abu-Wam). Türk ıslık diline ilişkin bazı araştırmalar olmasına rağmen, ne yazıkki literature girmiş çok az sayıda bilimsel yayın vardır. Diğer yandan, araştırma sonuçları göstermiştir ki kişiler ıslıkla konuşmada bazı kelimele telaffuz etmey devam etmektedir ve haberleşmedeki anlaşılrlık oranı yüksektir. Bu yüzden Türk ıslık dili Türkçenin kısaltılmış bir şekli olarak tanımlanabilir. Araştırma sonuçları ayrıca göstermiştir ki Türk ıslık dili frekans tabanlı (tonal olmayan) bir dildir ve bir dilin dönüşümündeki frekans değişimlerinin değerlendirilebilmesi için oldukça önemli bilgiler içerir. Fransa ve Yunanistanda kullanılan diğer frekans tabanlı avrupa ıslık dillerine kıyasla Türk ıslık dili, sahip olduğu zengin fonetik dil yapısıyla (8 ünlü, 21 ünsüz ses) daha fazla fonetik ve fonolojik özelliğe sahip görünmektedir. Bu araştırma sonuçları, türk ıslık dilinin pekçok başka değerli özeliğini ortaya koymaktadır. Fakat ne yazıkki, tüm bu özellikleri birarada barındıran bir çalışmaya rastlanmamıştır. Ayrıca, hala literatürde aydınlanmamış ve birbiriyle çelişkili görünen sonuçlar mevcuttur. Bu çalışma, literatürde Türk ıslık diline ilişkin yer alan akustik ve fonetik özellikleri biraraya getirmeyi ve önemli özellikleri vurgulayarak araştırmacıları bu konuları araştırmaya teşfik etmeyi amaçlamaktadır. Bu çalışmanın ana amacı, Türk ıslık dilinin akustik ve fonetik özelliklerini vurgulamaktır. Tarihsel ve kültürel detaylar bu çalışma kapsamı dışındadır. Sonuç olarak, Türk ıslık dilinin literatürdeki fonetik ve akustik özellikleri araştırılarak bu çalışmada sunulmuştur.

Anahtar Kelimeler: İslık Dili, Türk İslık Dili; İslıklı Konuşma; Kuşköy; Akustik; Fonetik; Modülasyon

Türk Kültürünün Kutup Yıldızı Dede Korkut

Uzman Muhammet Özcan - İlayda Bayrak - Zafer Şaştım

Öz

Dede Korkut Hikayeleri, Türk kültür ve edebiyatı açısından vazgeçilmez konumdadır. Dede Korkut Hikayeleri'nde yer alan inanış biçimleri, gelenek ve görenekler de Türk kültürünün önemli göstergelerindedir. Türk kültürüne kaynaklık eden Dede Korkut Hikayeleri'ndeki kültürel öğelerin varlığının günümüzde ne kadar korunduğunu tespit etmek bu çalışmanın çıkış noktası olmuştur. Bu noktadan hareketle yapılan çalışma, Dede Korkut'taki kültürel öğelerin günümüzle kıyaslamasına dair bir değerlendirme sunduğu için alana katkı sağlayacağı beklentisine sahiptir. Bu amaç çerçevesinde yapılan çalışma, tarama türünde modellenmiş nicel bir araştırmadır. Araştırmacılar tarafından Dede Korkut Hikayeleri'ndeki kültürel öğelerin varlığının sorgulandığı 25 maddelik bir anket oluşturulmuştur. Bu anket Elazığ ili sınırlarında farklı okul türlerinde eğitim gören, farklı eğitim kademesindeki 635 öğrenciye uygulanmıştır. Uygulama sonucunda ortaya çıkan veriler, her bir maddeye ait aritmetik ortalama hesaplanarak yorumlanmıştır. Sonuçta, öğrencilerin Dede Korkut Hikayeleri'ndeki kültürel öğelerin günümüzde de var olup olmadığına dair görüşleri göstermektedir ki, Dede Korkut Hikayeleri ile günümüz kültürel öğeleri yüksek oranda benzerlik göstermektedir ve araştırmaya katılan öğrenciler bu kültürel öğelerin farkındadır. Bununla beraber toplumun değişen sosyo-kültürel, ekonomik yapısı, kentleşme gibi sebeplerle bazı kültürel öğelerin kaybolmaya yüz tuttuğu sonucuna da ulaşılmıştır.

Anahtar Kelimeler: Dede Korkut, Kültür, Edebiyat, İnanç, Gelenk-Görenek

Türk Romanında Boşanma ve Yazarların Boşanmaya Yaklaşımları

Dr. Necla Dağ

Öz

Aile, toplumun en küçük ve en güçlü yapı birimidir. Aile içi şiddet, değer görmeme, tahkir edilme, erkeğe bağımlı bir hayat tarzına mahkûm olma, küçük yaşta yapılan evlilikler ve bunun gibi birçok problem evlilik hayatına zarar verebilmektedir. Genelde toplum hayatında özeldede ise bireysel hayata önemli olumsuz etkileri olan boşanma konusu edebi eserlerde oldukça geniş bir yer tutmaktadır. Özellikle 1980'den sonra yazılan romanlarda aile, kadın sorunları, eğitim gibi konular üzerinde sıkça durulmaktadır. Güncelliğini koruyan boşanma konusuna yazarların yaklaşımı ve bu konuyu romanlarında inceleme şekilleri bu çalışmanın ana eksenini oluşturacaktır. Tanzimat döneminden modern edebiyat dönemine kadar olan eserlerde boşanma konusunun işlenişi, geleneksel yapı ve modern yapı ile boşanma arasındaki ilişki çalışmanın kapsamını oluşturacaktır. Türk edebiyatının önemli yazarlarının eserleri dikkate alınarak boşanma konusuna ilişkin olumlu ve olumsuz düşünceler ortaya konacaktır. Ayrıca boşanan bireylere sağlanan imkânlar, toplumun yaptırımları, yazarların tavsiyeleri ışığında irdelenecektir. Kadın ve erkek yaşamında boşanmanın ortaya çıkardığı yeni durumlar, imkânlar ve imkânsızlıklar tartışılacaktır.

Anahtar Kelimeler: Boşanma, Boşanmış Kadın, Türk Romanı

Türk, İngiliz ve Fransız Edebiyatlarında Çanakkale Savaşları

Arş.Gör.Dr. Doğanay Eryılmaz

Öz

Çanakkale Savaşı, Türk tarihi açısından önemli zaferlerden biri olarak değerlendirilmektedir. Çanakkale Savaşı'nın Türk edebiyatında tema olarak sıklıkla yer alması, Türkler tarafından bu savaşa verilen önemi kanıtlar niteliktedir. Makalemiz, Çanakkale Savaşı'nın hangi toplumlar için önemli olduğu sorusuna cevap vermeyi amaçlamaktadır. Bu amaç çerçevesinde, Çanakkale Savaşı'nın geniş yankı bulduğu Türk edebiyatının yanı sıra, yine bu savaşa katılmış diğer ülkelerin edebiyatlarında nasıl yansıtıldığı ve buna bağlı olarak nasıl bir algı oluşturulduğu İngiliz ve Fransız edebiyatları temelinde değerlendirilecektir. Bu değerlendirme ile söz konusu edebiyatlarda Çanakkale Savaşı'nı işleyen eserlerden vereceğimiz örneklerle, Türkler için bir zafer olan Çanakkale Savaşı'nın İtilaf Devletlerince nasıl algılandığını değerlendirme olanağı bulacağız. Bu bağlamda yaptığımız araştırmalar, Türk edebiyatında geniş bir yer tutan Çanakkale Savaşı'nın, İngiliz ve Fransız edebiyatlarında fazla işlenmediğini göstermektedir. Fransız edebiyatında, Çanakkale Savaşı İngilizlerin stratejik hatası olarak lanse edilmektedir. İngiliz edebiyatında ise sadece savaş sonuçlanmadan önce ele alınan bir konu olduğundan, söz konusu edebiyat Çanakkale Savaşı'nın gerçek durumunu yansıtmaktan uzaktır.

Anahtar Kelimeler: Çanakkale Savaşı, Türk Edebiyatı, İngiliz Edebiyatı, Fransız Edebiyatı, Tarih Romanı

Türkçe ve Arapçada Rol Dökümü Karşılaştırılması

Amire Acar

Öz

İletişimin temel aracı olan diller, her ne kadar temelde biçim ve ses bakımından farklılık gösterebilirler de dilbilim alanının inceleme konusu olarak bazı evrensel niteliklere sahiptirler. Dilin farklı yapılarından oluşan cümlelerde her bir ögenin üstlendiği bir rol vardır. Bu dilsel yapıları meydana getiren öğeler; edici, etkilenen, deneyimci, konu, hedef, kaynak, yer, yararlanıcı ve araç işlevi görürler. Öğelerin konumları gereği kazandıkları bu anlamsal çerçevede rol, görevlerinin tespit edilerek belirli bir düzen içerisinde sunulması da rol dökümü olarak adlandırılır. Diller üzerine yapılan bu konudaki çalışmalar, dil yapılarının analiz edilmesinde ve yabancı bir dil olarak öğretilmesinde kolaylık sağlamaktadır. Bu çalışmada da bu rollerin Arap dilindeki karşılığı incelenecek. Bu sayede iki dil arasındaki rol benzerliği ele alınarak Arap dilinin yabancı dil olarak öğretilmesinde nasıl yararlanılabileceği konusu hakkında öneriler sunulacaktır.

Anahtar Kelimeler: Evrensel, Dilbilim, Rol Dökümü, Türk Dili, Arap Dili

Türkçenin Ağzlarında Hediyeşik Çerezler

Burcu Yanıklar

Öz

Çerezler / kuru yemişler güzel vakit geçirmeye yardımcı olduğu gibi sosyal hayattaki iletişimde de önemli yere sahiptir. Çerezler / Kuru yemişler temel besin maddesi olarak pek yaygın tüketilmese de tüketime sunulan gıdalar arasında ve farklı besin maddelerinin üretiminde kullanılırlar. Çerezler yağlı tohumlardan, işlenmiş ürünlerden, kuru meyvelerden ve tüm bunların karışımından oluşabilir. Çerezlerin içeriği gibi kullanım alanları da farklı olabilmektedir. Bu çalışmada Derleme Sözlüğünde yer alan ve kullanılma amaçları belirtilen çerez adları tespit edilmiş ve bu kullanım alanlarına göre sınıflandırılmıştır. Alfabetik şekilde verilen hediyeşik çerez adlarının morfolojik özelliklerine de değinilecektir. Bu çalışmayla, hediye amacıyla hazırlanan çerez hakkındaki söz varlığı bir arada sunulmuş olacaktır.

Anahtar Kelimeler: Çerez, Kuru Yemiş, Hediyeşik Çerez

Türkmen Türkçesi ile Türkiye Türkçesindeki Ortak Deyimler Üzerine

Dr. Öğretim Üyesi Engin Gökçür

Öz

Oğuzlar, X. yüzyılda Hazar Denizi'nin doğusundan Sir Derya'nın ortalarına kadar uzanan bir sahada yaşıyorlardı. 11. yüzyılda Gaznelilerin idaresine girmeyi reddeden Türkmenler Tuğrul ve Çağrı Beyler'in önderliğinde 1040 yılında Gazne ordusunu yenerek bugünkü Azerbaycan ve Anadolu bölgelerini kendilerine yurt edinmişlerdir (Sümer, 1999: 87-149). 13. yüzyılda Moğol akınları neticesinde ise Türkmen boylarının bir kısmı Maverainnehir, Horasan ve Mangışlak'a kadar uzanan bölgede kalırken diğer Türkmen boyları Anadolu'ya ve Azerbaycan'a yerleşir. Bu olaydan sonra Türkmenistan'da kalan Türkmenler ile Anadolu'ya gelen Türkmenlerin tarihi ayrı bir seyir takip eder. 13. yüzyıla kadar iç içe yaşayan Oğuz boylarının ortak kullandıkları deyimlerin bir kısmı günümüzde her iki yazı dilinde kullanılmaya devam etmektedir. Bu deyimlerin bir kısmı ses ve şekil yönünden aynı olup günümüzde de kullanılır. Söz konusu deyimlerin diğer kısmı ise Türkiye Türkçesindeki deyimlerle kuruluş mantığı ve ifade ettiği temel kavramlar yönüyle ortak bir özellik taşır. Türkiye Türkçesindeki deyimlerle ortaklık gösteren bu deyimlerde deyimini teşkil eden sözcükler farklı olsa da deyimlerin ifade ettiği temel bakış açılarının ortak olduğu görülür. Bu bağlamda ağzı bişmek- ağzı yanmak; bite gahar edip yorğanı ooda bermek-pireye kızıp yorgan yakmak; bir okda iki tovşan aavlamak - bir taşla iki kuş vurmak; eşekden yıkılan yaalı bolmak - eşekten düşmüşe dönmek; gaş oñarcak bolup göz çıkarmak - kaş yapayım derken göz çıkarmak; gökdäki dileğñ yerde govuşmak - gökte ararken yerde bulmak; üstünden daağ ayrılan yaalı bolmak - üstünden daağ kalkmış gibi olmak." gibi deyimlerde deyimlerin kuruluş mantıklarının ortak işlediği görülür. Bu bildiride Türkmen Türkçesi ile Türkiye Türkçesinde kuruluş ve bakış açısı gibi yönlerden Türkiye Türkçesi ile Türkmen Türkçesinde ortak kurulan deyimler hazırlanıp sunulacaktır.

Anahtar Kelimeler: Türkiye Türkçesi, Türkmen Türkçesi, Söz Varlığı, Deyimler

Uğultulu Tepeler: Vampir Kadın Olarak Catherine Earnshaw Karakteri

Dr. Derya Emir

Öz

1847 yılında yayınlanan ve İngiliz edebiyatının klasikleri arasında yer alan Emily Bronte'nin Uğultulu Tepeler adlı romanı, yazarın tek romanı olup hem romantizm akımının hem de Victoria döneminin edebi özelliklerini yansıtmaktadır. Eser lineer olmayan (non-linear) bir kurgu yapısına sahip olmakla birlikte, iki farklı anlatıcı kullanılmasından dolayı da dönem itibarıyla yenilikçi bir anlatım tarzı sunmaktadır. Romanın başkahramanları olan Catherine ve Heathcliff, şehir ve toplum hayatından uzakta tutkulu ve yasak bir ilişki yaşamaya çalışırlar ancak Victoria gelenekleri ve sosyal baskı iki karakterin beraberliğine izin vermez. Eser, Romantizm akımının etkisinin yanı sıra gotik özellikler de taşımaktadır. Roman, kayalıkların tepesine inşa edilmiş ve rüzgârın dinmeyen uğultusunu barındıran Uğultulu Tepelerde yaşanan gizemli olayları, karanlık ve kasvetli doğa tasvirini, tavan arasında görülen Catherine'in hayaletini, ve çoğu karakterin ansızın ölümleri gibi pek çok Gotik roman özelliklerini barındırır. Romanın başkahramanlarından olan Catherine, daha romanın ortalarında yaşamını yitirir ve zaman zaman dolaşan ruhu Heathcliff için sevgilisiyle yeniden beraber olabilme fırsatıdır. Yaşarken gerçek aşkına kavuşamayan Catherine için ise ölüm bir bakıma sosyal sınırlamalar, baskılar ve geleneklerden kaçış ve sevgilisine hayalet olarak da olsa kavuşma fırsatıdır. Romanın ilk bölümünde Bay Lockwood'a görünen Catherine'nin hayaleti edebiyatta "vampir kadın" imgesini de barındırmaktadır. Bu çalışmanın amacı, Emily Bronte'nin Uğultulu Tepeler romanında Catherine Earnshaw karakteriyle Victoria Dönemindeki cinsiyet politikalarının eleştirisi olarak edebiyatta "vampir kadın" temasını nasıl işlediğini analiz etmektir.

Anahtar Kelimeler: Uğultulu Tepeler, Vampir Kadın, Catherine Earnshaw Karakteri, Gotik Edebiyat, Cinsiyet Politikası

Umberto Eco'nun Interpretation And Over Interpretation Başlıklı Eserinin ve Türkçe Çevirisinin Terim Bağlamında İncelenmesi: Sorunlar ve Terim Önerileri

Dr. Alize Can Rençberler

Öz

Tüm alanlarda olduğu gibi sosyal bilimlerde kuramsal metin üretiminde ve çevirisinde terim kullanımı, üretimi ve çevirisi araştırmacı ve çevirmen için zorluk oluştururken, terimcelerin çeşitliliği ve yabancı terimler için önerilen farklı terim karşılıkları kuramsal metin çevirilerini güçleştirmektedir. Terim üretimi, çevirisi ve kullanımı kuramsal ve bilimsel söylemlerde terimcelerin oluşturulmasına zemin hazırlamaktadır. Yeni terim üretimi için terimbilimcinin yerli unsurları iyi tanınması, yaratıcı şekilde dili kullanması ve bunları harmanlayacağı terimbilgisine sahip olması bir gerekliliktir. Terimbilimci, gereksinim olduğu durumlarda yeni sözcükler bulabilmeli, sözlükçeyi zenginleştirebilmeli, yabancı dilden ödünç alınan terimler yerine yeni terimler önerebilmelidir. Yıldız Teknik Üniversitesi Diller ve Kültürlerarası Çeviribilim Doktora Programında altı dönem boyunca Prof. Dr. Sündüz Öztürk Kasar tarafından yürütülen “Sosyal Bilimlerde Kuram Çevirisi” dersi kapsamında Türkçedeki terim ihtiyacını karşılamak ve özellikle çeviribilim alanında hizmet verecek terimbilgisi ile donatılmış bilinçli çevirmenler yetiştirmek için projeler sürdürülmektedir. Bu çalışmada, Öztürk Kasar'ın yürüttüğü ders kapsamında edinilen kuramsal ve yöntemsel bilgiler ışığında Umberto Eco'nun Interpretation and Over Interpretation (1992) başlıklı eseri ile Kemal Atakay tarafından Yorum ve Aşırı Yorum (2011) başlığıyla Türkçeye yapılan çevirisi ele alınıp çevirmen tarafından kullanılan terimler belirlenmekte, dilbilim, göstergebilim ve çeviribilim sözlükleri taranarak terimlerin karşılıkları listelenmekte, sözlüklerde yer almayan terimler için ise Türkçe karşılık önerilmektedir. Terimlerin taranması ve gerekli durumlarda yeni terim önerilerinin sunulması, Öztürk Kasar'ın oluşturduğu terim gereksinimleri ile yeni terimlerin yaratılması için gerekli olan yaratıcılık düzeylerini belirten Terimsel Gereksinim ve Yaratıcılık Düzeyleri Şemasına göre gerçekleştirilmektedir. Yapılan çalışma sonunda, incelenen özgün ve çeviri metinlerden hareketle Türkçe terimce oluşturulmuş, yeni terim gereksinimleri ve yaratıcılık düzeyleri göz önünde bulundurularak bazı terimlere Türkçe karşılıklar önerilmiş ve bir Umberto Eco terimcesinin oluşumu için ilk adımlar atılmıştır.

Anahtar Kelimeler: Terimce, Terim Çevirisi, Kuramsal Çeviri, Umberto Eco

Uygur Atasözlerinde Meslek Adları

Dr. Öğretim Üyesi Levent Doğan

Öz

Atasözleri, yaşanan olay ve durumlar sonucunda edinilen tecrübelerin dile yansmasıyla ortaya çıkan kalıplaşmış sözlerdir. Uzun bir süreç içinde yoğrulmuş meydana gelen atasözleri, milli kültür ürünlerimiz arasında mühim bir yere sahiptir. Ait olduğu her toplumun yaşam felsefesini, değerlerini, normlarını, kültürlerini, düşünce anlayışını, tutum ve davranışlarını içinde barındırdıklarından ulusal nitelik taşımaktadırlar. Manevi kültürün bir ögesi olan atasözlerinde işlenen konular çeşitli gruplar altında toplanabilir. Bu gruplardan biri de mesleklerdir. Biz de bu çalışmamızda Uygur atasözlerinin mesleklerle ilgili olanlarını çeşitli kaynaklardan tespit edip çalışma alanlarına göre sınıflandırmaya çalıştık. Uygur atasözlerinde mesleklere oldukça çok yer verilmiş ve bu atasözlerinde meslekler çoğunlukla birbiriyle karşılaştırma yapılarak söylenmiştir. Karşılaştırma yapılırken zıt kavramlardan yararlanılması ifadeye kuvvet ve zenginlik katmıştır. Uygur Türkçesi atasözlerinde mesleklerle ilgili verilen yargılar ışığında bazı mesleki özellikler de belirlenmiştir. Ayrıca meslekler bağlamında ele alınan atasözlerinden yola çıkılarak Uygur Türklerinin sosyal ve iktisadi hayatıyla ilgili bilgilere ulaşılmıştır.

Anahtar Kelimeler: Atasözü, Uygur Atasözleri, Meslek Adları

Uygur Türkçesindeki Dil ve Sözle İlgili Atasözleri Üzerine Bir İnceleme

Dr. Öğretim Üyesi Levent Doğan - Ceyda Erdin

Öz

Atasözleri, anonim halk edebiyatının en önemli türlerinden biridir. Biçim, yapı, kullanım yerleri vb. bakımdan diğer türlere göre farklılık gösteren atasözleri özellikle de amaçları, işlevleri ve kesin bir yargı bildirmeleri dolayısıyla diğer türlerden ayrılmaktadır. Anlatılmak isteneni kısa ve net bir şekilde aktarmaları, öğretici yönlerinin bulunması atasözlerinin öne çıkan özelliklerindedir. Aynı zamanda atasözleri, milletlerin kültürünü oluşturan unsurlar zincirinin bir halkasıdır. Atasözleri konularına göre çeşitli başlıklar altında toplanabilir. Bu konulardan biri de dil ve sözdür. Biz de bu çalışmamızda Uygur Türkçesi atasözlerinin dil ve söz ile ilgili olanlarını toplayıp kendi içinde incelemeye sınıflandırmaya çalıştık. Uygur Türkçesinde dil ve söz ile ilgili çok sayıda atasözü söylenmiştir. Bu atasözleri çoğunlukla zıt unsurlarla birlikte kullanılmıştır. Güzel, doğru, anlamlı ve yerinde konuşma ile zıttı olan unsurlar belirtilmiş, bu yolla anlam kuvvetlendirilmiştir. Bunun yanında dil ve sözle ilgili Uygur atasözleriyle Türkiye Türkçesindeki atasözleri arasında ortak ya da benzer olanlarına rastlanması bazı atasözlerinin evrensel niteliğini ve Türk topluluklarının aynı düşünce yapısına sahip olduğunu göstermesi bakımından önemlidir.

Anahtar Kelimeler: Atasözü, Uygur Atasözleri, Dil, Söz

Uygurca Maitrisimit'te Asıĝ Tusı İkilemesi Üzerine

Sümbül Begüm Yıldız

Öz

1902-1913 yılları arasında Alman kazı heyeti tarafından Doĝu Türkistan'da yapılan arkeolojik çalışmalar sırasında Eski Uygur Türkçesi ile yazılmış birçok eser bulunmuştur. Bu eserlerden biri, Budizmin Hinayana mezhebine ait olan, Prajnârakşita tarafından Toharcadan Türkçeye çevrildiği bilinen, bir yükünç (secde) ile birlikte 28 bölümden oluşan Maitrisimit Nom Bitig'dir. Eser, Türklerin ilk tiyatro eseri olarak bilinir. Konusu ve kelime hazinesi bakımından Türk Budist eserleri külliyyatı içerisinde önemli bir yere sahiptir. Eserin Komul ve Berlin olmak üzere iki nüshası bulunmaktadır. Bu iki nüsha üzerine bugüne kadar pek çok çalışma yapılmıştır. Örneğin, eserin Berlin nüshasıyla ilgili ilk önemli çalışma Şinasi Tekin'in doktora tezi olarak ele aldığı ve 1976'da yayımladığı çalışmasıdır. Komul nüshası ile ilgili kapsamlı çalışma ise Geng Shimin tarafından ele alınmış, 18 bölümün transkripsiyonuna Çince çevirisi de eklenerek 2009 yılında yayımlanmıştır. Bu bildiriye, eserin her iki nüshasında geçen asıĝ tusu (asaĝ tusu) ikilemesi üzerinde durulacaktır. Bu ikileme metinlerde çoğunlukla asıĝ tusu biçiminde yazılmış ise de Maniheizm çevresi eserlerin ağız özelliklerinden kaynaklı olan asaĝ tusu biçiminde de karşımıza çıkar. Budist eserlerde “yarar, kazanç, fayda sağlamak, hizmet etmek” anlamlarına gelen bu ikileme, bazı metinlerde ayrı ayrı sözcük halinde fakat yine benzer anlamlar çerçevesinde kullanılmıştır. Örneğin Harezmi dönemi eserlerinden Mukaddimetü'l-Edeb'de asıĝ sözcüğünün biçim olarak değişerek assu; Türkçe İlk Kur'an Tercümesi (Karahanlı Türkçesi)'de tusu sözcüğünün ise asıĝ dan ayrı olarak tusu inçlen- biçimiyle kullanıldığını görülmektedir. Eldeki çalışmada, söz konusu ikilemenin Eski Türkçe kapsamındaki eserlerden tespit edilen biçimleri ve kullanılışları ele alınarak, ifade yapı bakımından ve anlam bakımından incelenecektir; ikilemenin türevleri ve aldığı ekler ile cümledeki kullanımına bağlı olarak ortaya çıkan anlamları tespit edilmeye çalışılacaktır.

Anahtar Kelimeler: Eski Uygurca, İkileme, Maitrisimit, Asıĝ Tusu/asaĝ Tusu

V. Mayakovski'nin Rosta Penceresi

Arş.Gör. Sevgi Ilıca

Öz

Rosta penceresi (Роста́) ilk Sovyet propaganda posterleridir. Ekonomik, siyasi, kültürel ve sosyal açılardan oldukça karmaşık bir süreç geçiren dönemin Rusya'sının güncel olaylarını yansıtan resim ve metinlerden oluşturulan bu posterler 1919-1922 yılları arasında Rus Telgraf Ajansı'nın sanat bölümünde çalışan şair ve ressamlar tarafından yaratılmıştır. Vladimir Vladimiroviç Mayakovski (1893-1930) bu şair ve ressamlar arasında en dikkat çeken isimdir. Rosta penceresinin resim ve metinlerinin neredeyse tamamı Mayakovski'ye aittir. Rosta penceresi Mayakovski'nin sanatında bir dönüm noktasıdır. Şair ilk kez doğrudan halka seslendiği Rosta penceresiyle yeni bir şiirsel poster üslubu yaratır. Çalışmamızda Rosta penceresinin oluşum ve gelişim süreci aktarılıp, Mayakovski'nin posterlerinde işlenen konular ve şiirsel metinlerin özellikleri incelenecektir.

Anahtar Kelimeler: Mayakovski, Rosta Penceresi, Sovyet Propagandası

Viktor Vladimiroviç Vinogradov ve Rus Dilbilimine Katkıları

Arş. Gör. Esra Gürkan

Öz

Bu çalışmanın amacı Rusya’da dilbilimin gelişmesinde önemli rol oynayan Viktor Vladimiroviç Vinogradov’un (1894 - 1969) yaşam öyküsünü ve onun dilbilim üzerine yaptığı çalışmaları ele almaktır. Çalışma hayatına ailesinden etkilenerek hem din tarihçisi hem de dil tarihçisi olarak başlayan Vinogradov, ilerleyen yıllarda dilbilim üzerine yoğunlaşmıştır. Rus dilbilim dünyasının önemli bilim adamlarından olan tez danışmanı Aleksey Aleksandroviç Şahmatov’dan (1864- 1920) oldukça etkilenen Vinogradov, dilbilim teorilerinin geliştirilmesi konusunda da çalışmalar kaleme almıştır. Vinogradov’un “Rus Dili. Kelime Dilbilgisi Öğretimi ” (Russkiy yazık. Grammatičeskoye uçeniye o slove, 1947) ve “Rusça Dilbilgisi” (Grammatiki russkogo yazık, 1954) adlı çalışmaları dilbiliminin gelişmesinde rol oynayan başlıca yapıtlar arasında yerini almıştır. Ayrıca, Rus dil tarihi konusunda kaleme aldığı çalışmalarında Puşkin, Tolstoy, Gogol, Lermontov, Radişçev, Krılov gibi yazarların yapıtlarını, üslubunu inceleyen Vinogradov, deyimbilimin de kapsamlı bir biçimde ele alınması gerektiğinin farkına varılmasını sağlamış, hem Rusya’yı hem de Avrupa’yı çalışmalarıyla etkilemiştir.

Anahtar Kelimeler: Rusça, Dilbilim, Vinogradov, Rusya

Virginia Woolf'un "Mrs. Dalloway" Adlı Eserinde Travmatik Yolculuk ve İyileşme

Okutman Filiz Yörük Çevik

Öz

Bu çalışmada, Virginia Woolf'un "Mrs. Dalloway" adlı eserindeki iki ana karakter olan Clarissa Dalloway ve Septimus Warren Smith'in travmatik yolculuklarının ve bu durumdan kurtulma/iyileşme süreçlerinin incelenmesi amaçlanmaktadır. O dönemin edebi eserlerinde, yaşanan savaşın ver olayların etkisini görmek elbette şaşırtıcı değildir. Modernist yazarlardan olan Virginia Woolf Birinci Dünya Savaşını bizzat tanıklık etmiş ve bu kanlı savaşın bi nevi aynası olarak Mrs Dalloway'i yazmıştır. Yukarıda isimleri verilen iki ana karakter de, hem toplumun hem de geçmiş anılarının baskısı altındadır, fakat bu karakterlerin yaşanan baskıdan kurtulma yöntemleri birbirinden oldukça farklıdır. Tıbbi bir sorun olarak görülmeyip, basit bir stres olarak algılanan travma ne doktorlar ne de Septimus'u intihara sürükleyen toplum tarafından ciddiye alınmamıştır. Clarissa'nın travma deneyimi Septimus'unkinden oldukça farklıdır; Clarissa sürekli aklında olan ve onunla her yere giden geçmişinden ve geçmişinin yarattığı baskıdan dolayı travma geçirmektedir. Bu iki karakterin hayata ve ölüme bakış açıları, yükledikleri anlamlar da birbirinden son derece farklıdır ki gösterdikleri iyileşme durumu da bundan kaynaklı olarak farklılık göstermektedir. Septimus için hayat dayanılmaz bir işkenceyken, Mrs Dalloway için hayat her anlamda dolu dolu yaşanması gereken bir hikayedir. Ve ölüm Septimus'a birlikteliği çağrıştırırken, Mrs Dalloway'e ayrılığı çağrıştırmaktadır

Anahtar Kelimeler: Travma, Savaş Bunalımı, Baskı, Ölüm ve İyileşme

Yabancı Dil Olarak Almanca Öğretiminde Kullanılan "Lagune" Kitabındaki Okuma Parçalarının Metindilbilimsel Olarak İncelenmesi

Dr. Onur Yılmaz

Öz

Metinbilim çalışmalarında alt kavramlara baktığımızda karşımıza metindilbilim, edebiyat bilim, psikoloji ve tarih çıkar. Bunların içerisinde metindilbilim bir metni sözdizimsel, anlamsal ve edimbilimsel olarak inceler. Metindilbilim çalışmaları birçok metin türünü incelemektedir. Dil öğretimi amacı ile yazılmış ya da kurgulanmış metinler de bu türlerden biridir. Dil öğrenen kişinin seviyesine uygun kelime seçimi ve gramer kurallarının cümlelere yansması bu metinleri özellikle ilgi çekici hale getirmektedir. Yabancı dil öğrenimi genel geçer bir konu olarak eğitimbilimin önemli bir konusudur. Farklı yöntemler yıllar içerisinde geliştirilmiş, eski uygulamalar da modernize edilmiştir. Kimi zaman da birçok yöntem aynı anda kullanılmıştır. Dil öğretiminde kaynak kullanımı da oldukça önemlidir. Bu kaynaklar sadece gramer ya da kelime bilgisi değil aynı zamanda dilbilimsel unsurları ve kültürel değerleri de içermektedir. Yabancı dil olarak Almanca'nın öğretilmesi sırasında kullanılan yardımcı kitaplar bu çalışmanın inceleme konusudur. "Lagune" isimli Almanca öğretimi kitabı içerisinde kullanılan ve farklı dil düzeyleri için oluşturulmuş kısa metinlerin metindilbilimsel olarak incelenmesi ve değerlendirilmesi bu çalışmanın temel noktasını oluşturmaktadır.

Anahtar Kelimeler: Almanca Öğretimi, Metindilim

Yazın Dünyasında Yeni Bir Araştırma Alanı Olarak Gençlik Yazın Bilimi

Prof.Dr. Hikmet Asutay

Öz

"Çocuk ve gençlerimiz ne okumalıdır", sorusu ondokuzuncu yüzyıl Almanya'sında eğitim alanında başlatılan bir tartışma idi. Böylelikle yazın ve çocuk-gençlik ilişkisi Avrupa'da eğitimci ve yazarlar tarafından daha yakından ele alınmış ve bilinçli olarak çocuk ve gençlik yazınının oluşmasına ön ayak olmuşlardır. 1890lı yıllarda H. Wohlgast ve diğer yazın bilimciler, çocuk ve gençlik kitaplarının nasıl olması ve ne gibi özellikler taşıması gerektiği konusunda yazılar yazmışlar ve bugünkü anlamda çocuk yazın bilimi ve gençlik yazın bilimi gibi ayrı araştırma alanlarının doğmasına önyak olmuşlardır. Doğaldır ki farklı görüşler ortaya çıkmış; kimi değerler dizgesinin verilmesi gerektiğine, kimi de çocuk ve gençlik kültürlerine yer verilmesi gerektiği gibi pek çok düşünce ortaya atılmıştır. Bu çalışmada Almanya'da çocuk ve gençlik yazın biliminin gelişim öyküsü etrafında yer alan farklı görüşler derlenmiş, altmışlı yıllarda ortaya çıkan modern yazın ve eğitim çalışmalarına betimleyici bir yaklaşımla değinilmiştir. Günümüzde üniversitelerde çocuk ve gençlik yazını araştırmaları adını taşıyan enstitü ve bölümler açılmış, öğretmen adaylarına zorunlu olarak bu dersler aldırılmış ve aldırılmaktadır. Böylece çocuk ve gençlik araştırmalarının kurumsallaştığı gözlemlenmektedir. Burada sunulmaya çalışılacak olan araştırmanın amacı da çocuk ve gençlik yazın bilimi konusunun ülkemizde de kurumsallaşması gerektiğini vurgulamak, öğretmen yetiştirmede çocuk ve gençlik yazınının sistematik olarak ele alınmasına yönelik düşünceleri tartışmaya açarak katkıda bulunmaktır.

Anahtar Kelimeler: Çocuk ve Gençlik Yazını, Alman Yazını, Eğitim, Yazın Eğitimi

Yazınsal Metin ve Metin Çevirilerinde Göstergelerin Okunması: Sherlock Holmes Hikayelerinin Anlam Evrenleri

Okutman Cemre Çelik - Araştırmacı Sema Dilara Yanya

Öz

Çeviribilim ve göstergebilim alanları bir arada kullanılarak, yazınsal metin üzerinde göstergebilimsel çözümleme ve çeviri analizi yapmayı hedefleyen bu çalışmanın amacı; metin içerisindeki gizli anlamların ve göstergelerin okunmasını sağlayarak erek kültüre eksiksiz birer çeviri örneği sunmaktır. Paris Göstergebilim Okulu tarafından geliştirilen ve Sündüz Öztürk Kasar tarafından katkıda bulunulan “Yazınsal Metne Yönelik Okuma ve Çözümleme İşlemleri” genel olarak edebiyat, özel olarak da edebi çeviri alanlarına önemli katılar sağlamaktadır. Bu çalışmanın çözümleme bütüncesini oluşturan ve İsviçreli dilbilimci Ferdinand de Saussure’nin derslerinde ilk kez gündeme getirdiği göstergebilim alanı sayesinde; az sözcükle çok şeyin anlatıldığı kısa hikaye okumalarında önemli göstergelerin gözden kaçırılmaması mümkün kılınmıştır. Bu bağlamda, çalışma boyunca Sir Arthur Conan Doyle’nin yazdığı temelinde dedektiflik olgusunun bulunduğu Sherlock Holmes serilerinden The Dying Detective ve Sussex Vampire adlı iki kısa hikaye ve çevirileri iki farklı kişi tarafından ele alınarak; metinler önce göstergebilimsel açıdan çözümlenecek ve daha sonra da “Anlam Bozucu Eğilimler Dizgeselliği” kullanılarak çeviri analizi yapılacaktır. Bu çalışma sayesinde, çözümlenen ve metnin gidişatını etkileyen önemli göstergelerin Türkçeye nasıl aktarıldığı ve bu aktarımın olumlu ve olumsuz etkileri gözler önüne serilmiş; bunlara ek olarak göstergebilimin metin okumasına ve metin çevirisine ilişkin sunduğu katılardan bahsedilmiştir.

Anahtar Kelimeler: Çeviri Göstergebilimi, Paris Göstergebilim Okulu, Sherlock Holmes, Anlam Bozucu Eğilimler Dizgeselliği

Zemheri Kuyusu Romanında Geçen Rüyaların Psikanalitik Çözümlemesi ve Rüya Motifi Üzerine Bir Yorum

Okutman Ömrüm Işıkkay Gürbüz - Nedim Kılınç

Öz

Modern çağda disiplinlerarası etkileşime sahip olan edebiyat çalışmalarını psikolojiden ayrı düşünmek imkânsızdır. Çünkü her yazar, kendinden ya da herhangi bir bireyden iz bırakarak eserini vücuda getirir. Edebiyat eserlerinin psikanalitik yöntem ile ele alınarak çözümlenip yorumlanması, eserin ve yazarın iç dünyasını ortaya çıkarır. Bu, eserin oluşum süreci hakkında da bilgi vermektedir. Günümüz Türk edebiyatının yazarlarından olan Metin Savaş'ın Zemheri Kuyusu adlı romanı, farklı yapı ve kurgusuyla dikkat çekmektedir. Kelimeleri bilinç akışının bir tezahürü olarak eserde kullanan yazar, aslında kolektif bilincin oluşması için gayret etmektedir. Bu çalışmada, Zemheri Kuyusu adlı romanda yer alan rüyalar, Carl Gustave Jung'un rüyalar ve 'dört arketip' kuramı üzerinden değerlendirilmeye tâbi tutulmuştur. Ayrıca rüyaların romanın anlatımına ve olay örgüsüne olan etkisi tespit edilmeye çalışılmıştır. Bu amaçla roman incelenmiş ve değerlendirilmiştir.

Anahtar Kelimeler: Zemheri Kuyusu, Carl Gustav Jung, Psikanaliz, Roman, Rüya

“Dinle-” ve “İşit-” Fiillerine Tarihî Türk Lehçeleri Bağlamında Semantik Bir Bakış

Arş. Gör. Muhammet Raşit Öztürk

Öz

Türkiye Türkçesinde çok sık kullanılan “dinle-” ve “işit-” fiilleri, dikkat çekici semantik hususiyetler göstermektedir. Bazen birbirlerinin yerine de kullanılan bu fiillerden “dinle-” fiilinin “anlamak için kulak vermek, birinin öğüdünü kabul edip gereğince davranmak, anlatılanı önemsemek” manalarındaki kullanımı dikkate değerdir. “İşit-” fiilinin ise bugünkü kullanımda “kulakla algılamak, duymak” manaları öne çıkmıştır. Tarihî Türk Lehçelerinde ise, bu iki fiilin kullanımında bazı birliktelikler görülür. “İşit-” fiilinin çoğu örnekte “kulak vermek, önemsemek, öğüt almak” manalarıyla “dinle-” fiilinin yerine kullanılması bu birlikteliklerin en göze çarpanıdır. Çalışmamızda “dinle-” ve “işit-” fiillerinin gösterdiği bu semantik özellikleri, Tarihî Türk Lehçeleri bağlamında ve tanıklarıyla değerlendirdik.

Anahtar Kelimeler: İşit-, Dinle-, Anlam Bilimi, Tarihî Türk Lehçeleri

“Hoş” Sözcüğünün Özbek Türkçesindeki Kullanımı Üzerine

Uzman Sema Eynel

Öz

İnsanı ifade eden dil bizzat insanın kendisidir de. Onlar gibi doğar, büyür, ölür; ve onlar gibi bir dilden başka bir dile seyahat eder. Bu seyahat kültürel, sosyal anlamda etkileşim içerisinde bulunan insanların birbirleriyle iletişimi esnasında gerçekleşmektedir. Özbek Türkçesi bu yolla kendine yakın bir coğrafyada kullanılan Farsçadan etkilenmiş ve bu dilden birçok sözcüğü kendi bünyesine kabul etmiştir. Bildirinin konusu olan “hoş” sözcüğü de bunlardan biridir. İncelenen örneklerde Özbek Türkçesinde “hoş” sözcüğünün farklı anlam ve kategorilerde kullanıldığı tespit edilmiştir. Farsçada isim olarak yer alan bu sözcük Özbek Türkçesinde isim, enklitik, modal söz, ünlem, kalıp ifade ve bu ifadede yer alan bir unsur olarak da kullanılmaktadır. Bildiride bu kullanımlar örnekleriyle ayrıntılı bir şekilde incelenip ispatlanmaya çalışılmaktadır.

Anahtar Kelimeler: Özbek Türkçesi, “hoş” Sözcüğü, Enklitik, Modal Söz, Kalıp İfade, Ünlem

“Sözün Teknolojileşmesi” Bağlamında “aksakallı Dede” Motifinin Değişimi

Arş.Gör. Recep Demir

Öz

Halk bilgisi ürünleri toplumların yaşam biçimlerini gösteren unsurlardır. Milletlerin gelenekleri ve göreneklerini yansıtan sözlü kültür dönemine ait ürünler günümüz koşullarına bağlı olarak değişime uğramıştır. Toplumsal yapıdaki değişimle internet teknolojileri ve kitle iletişim araçları hayatın vazgeçilmezi hâline gelmiştir. Sözlü kültürün teknolojileşmesiyle birlikte halk kültürüne ait unsurlar yeniden yorumlanmıştır. Halk hikâyeleri, masallar, atasözleri, deyimler vb. gibi halkın gelenek ve göreneklerini barındıran edebi ürünler birincil sözlü kültür döneminde olduğundan farklılık göstermektedir. “İkincil sözlü kültür” dönemi olarak tabir edilen “elektronik kültür ortamı”nda insanlar değişen toplum şartlarına uygun olarak sözlü kültür ürünlerini kendilerine göre yorumlayıp değiştirmişlerdir. Sözlü kültür kalıpları dizilerde, reklamlarda, filmlerde, sanal ortamdaki blog ve sözlüklerde yeniden yaratım sürecine girmiştir. Buna bağlı olarak, destanlarda, masallarda ve halk hikâyelerinde ortak bir motif olarak karşımıza çıkan, kahramana yol gösteren bilge kişi “aksakallı dede” motifi de nitelik olarak değişime uğramış “günümüz şartları”na uyum sağlamıştır. Bu çalışmada, “hızır”, “gök sakallı koca”, “aksakallı dede” motifinin sanal ortamdaki varlığı incelenecektir.

Anahtar Kelimeler: Aksakallı Dede, Motif, Kültür, Teknoloji

“The Other” Voice Of Caroll Ann Duffy And Jackie Kay

Okutman Bilge Bulut

Öz

Feminism and Post-colonialism were amalgamated as a result of the uprising of the third wave feminism in the twentieth century and the necessity for a proper discourse that could unearth the ongoing colonial process which changed its name as imperialism. Third wave feminism, albeit being forged by myriad of voices, based its main tenets on postmodernism and deconstruction of Western philosophies. Accordingly, post-colonial feminism found its bedrock in the third wave and nourished its theories from the new feminist wave discourse. Both the third wave feminists and post-colonial feminists highlighted the problem of “the other”. So, the continuation of the fusion of feminism and post-colonial theory finds its repercussions in the poems of Caroll Ann Duffy and Jackie Kay. Caroll Ann Duffy in her poem “Standing Female Nude” and Jackie Kay in her poem “In My Country” have a very highly postmodern voice and they wed feminism and post colonialism without politicizing their voice. These two poems acknowledge the fact that feminism, post colonialism and post modernism can melt in the same pot inseparably; if a poem talks about “the other”, it needs to visit and revisit all the theories mentioned above. These two poems visit “the other” without crude and politicized theorization, yet they manage put the theory into practice in a pretty depoliticized and simple way.

Anahtar Kelimeler: Feminism, Post Colonialism, Post Modernism, İmperialism, Depoliticization

Culture Specific Items And Their Translation Strategies In The Hound Of The Baskervilles By Arthur Conan Doyle

Öğr.Gör. Murat Bayrak - Dr. Seda Taş - Öğr.Gör. Göksel Öztürk

Öz

The relation between language and culture cannot be underestimated. One of the most challenging tasks for translators is translating cultural items in a text. Although these items are termed differently by various researchers or scientists, such as culture specific concepts, culture specific references, cultural foreign words, culture bound phenomena or cultureme, they remain as one of the biggest problems in the translation process. The aim of this study is to find out the translation strategies of culture specific items (CSI's) in Turkish translations of the novel The Hound of the Baskervilles by Sir Arthur Conan Doyle. The data was collected from two different target texts translated by Ragıp Rıfki Özgürel in 1939 and by Cumhur Mısırlıoğlu in 2015. The text analysis was carried out using the classification of CSI's and their translation strategies put forward by Aixela (1997).

Anahtar Kelimeler: Culture-Specific Items, Translation And Culture, Translation Strategies, Translation Process

Translating Comics: Manipulation In The Translation Of Flash Gordon In Çocuk Sesi, A Turkish Children's Periodical

Öğr.Gör. Göksel Öztürk - Dr. Seda Taş - Öğr.Gör. Murat Bayrak

Öz

Comics, in a broad sense, is subsequent pictorials and texts embedded in these images, which constitute a meaningful whole. Translation of comics cannot be grounded on a textual level since texts may collaborate with pictorials conveying a different voice. 1930s was a decade when comics were blooming. Adventure or hero comics gained unprecedented success all over the world. Flash Gordon in considered of the milestones in comics history, which was drawn by Alex Raymond in 1934. Çocuk Sesi was a children's periodical that began to be published in 1928. Its editor was M.Faruk Gürtunca who was a teacher. "Flash Gordon" debuted in Çocuk Sesi on 13th of May, 1935 and was translated as "Baytekin'in Akla Durgunluk Veren Maceraları", "Gökyüzünde Akla Durgunluk Veren Serüvenler" "Gök yüzünde Akla Durgunluk Veren serüvenler" and "Gökyüzü Ülkelerinde Gelen Yeni Serüvenler, respectively. The present study intends to study these target texts benefiting from the ideas of "Manipulation School"s approach within its theoretical framework. Translation of Flash Gordon is discussed grounding on target-oriented approach.

Anahtar Kelimeler: Comics, Translation Of Comics, Manipulation School, Flash Gordon, Çocuk Sesi

Esir Şehir'den Hür Şehir'e Korkunun İnsanları

Dr. Gülsün Nakıboğlu

Öz

Bu çalışmada Kemal Tahir'in Esir Şehrin İnsanları, Esir Şehrin Mahpusu, Yol Ayrımı, Yorgun Savaşçı, Kurt Kanunu ve Hür Şehrin İnsanları adlı romanları romancının sürekli ele aldığı "korku" kavramı etrafında değerlendirilmektedir. Söz konusu romanlar okunduğunda roman kişilerinin ve toplumun tanıtımında ve karakterleştirme aşamasında en temel duygu korkudur. Hem bireysel hem de toplumsal planda korku tüm hayatı belirler. Söz konusu romanlarda insanlar, sürekli korkularıyla var olmaktadır. İnsanların korkularına karşı verdikleri savaş onları bir kahraman mesabesine yükseltebildiği gibi köle de edebilir. Kemal Tahir, korku karşısındaki durumlarına göre üç tür roman kişisi üretir. İlki korkusuzlardır, ikincileri ise korkuya mağlup olanlardır. Üçüncü tür roman kişileri ise korkularına rağmen yenilmeyen, yılmayan, korkularının üzerine gidebilenlerdir ki romanın asıl kişileri de bunlar olurlar. Korkunun psikolojik açıdan kaygıdan farklı olarak insanlar tarafından mutlaka bir nesneye ya da olaya karşı geliştirilmektedir. Korku nesnesi, Kemal Tahir'in bahsi geçen romanlarında çok ilginç bir şekilde hemen hep insandır. Kemal Tahir'in kurmaca dünyasında "korku" olumlu yönüyle insanı inşa edici bir başat unsur olarak, insanı insana bağımlı kılarak köleleştiren duygu yönüyle de olumsuz olarak iki farklı şekilde ele alınır. Yazarın romanlarında üzerinde özellikle durduğu "korku" kavramını gerek bu çalışmaya konu alan romanları gerekse diğer eserleri üzerinde müstakil olarak ele alan tespit edebildiğimiz kadarıyla bir çalışma yapılmamıştır. Bu çalışma bu eksikliği gidermeyi, korkunun insan ve toplum üzerindeki etkilerinin romanlarda geçtiği şekliyle sosyolojik ve psikolojik boyutlarıyla incelenmesini amaçlamaktadır.

Anahtar Kelimeler: Roman, Roman Kişisi, Toplum, Korku, Korku Nesnesi